

Pastabos gautos užpildant internetinę formą				
Nr.	Atstovaujama organizacija	Pastaba, pasiūlymas	Kokio rezultato tikimasi, įgyvendinus Jūsų pastabą?	Atsižvelgta / Neatsižvelgta (paaiškinimai)
1	Joniškio rajono savivaldybės administracija	1.1.1. lentelė. Nacionaliniai ir ES tikslai 2030 m. ES tikslai mažesni nei siekiama tikslų Lietuvoje. Manytina, kad užaukštinti reikalavimai, kadangi siektini rezultatai pareiti vien prie elektromobilių yra netikslinga: 1. 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėjus pilno masto karinę invaziją į Ukrainą parodė, kad sugriovus elektros energetikos sistemą, nebelieka galimybių transporto priemonėmis evakuotis. 2. Atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėjus pilno masto karinę invaziją į Ukrainą, naudojama technika nėra elektrifikuotos 100 procentų. 3. Alternatyva turėtų būti: Hibridiniai automobiliai arba ne daugiau kaip siektina ES rezultatų	Rodikliai kiekvienais metais keisis skirtingai	Neatsižvelgta. NEKSVP nustato kitų strateginių nacionalinių teisės aktų tikslų įgyvendinimo priemones, o ne pačius tikslus.
2	VšĮ Baltijos aplinkos forumas	Lyginant galutinį atnaujintą planą ir pires tai publikuoto plano projektą Žemės ūkio skyriuje matome, jog ganėtinai kardinaliai pasikeitė priemonių suminis ŠESD sumažinimo efektas (psl. 89-90). Siūlome paviešinti šių skaičių skaičiavimo metodiką, siekiant suprasti kaip buvo skaičiuojamas jų efektyvumas ir kodėl jis pasikeitė.	Tikimės daugiau skaidrumo ir aiškumo visuomenei pateikiant planą ir numatytų priemonių įgyvendinimo efektyvumą. Jį būtų galima išreikšti parodant kiek ŠESD sutaupyty priemonei numatytas išleisti 1 euras.	Atsižvelgta iš dalies. Žemės ūkio sektoriaus priemonių sutaupymų pokyčiams įtakos turėjo priemonių apimčių pasikeitimai, buvo peržiūrėtos sutaupymų skaičiavimui naudotos prielaidos (koreguojamos atsižvelgiant į mokslininkų dirbančių su konkrečiomis technologijomis rekomendacijomis), keitėsi projekcijų baziniai metai, taip pat buvo tikslinamos ir veiklos duomenų projekcijos, atsižvelgiant į faktinius duomenis bei priemonių perėjimą iš planuojamų į esamas. Susidariusio ŠESD kiekio skaičiavimui buvo naudota 2006 m. TKKK
3	AB Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	81 psl. reikia patikslinti priemonės T34-E ŠESD sumažinimo efektą ir energijos sutaupymą, kadangi priemonė tiesiogiai nemažina ŠESD kiekio. 88 psl. Priemonės T29-E įgyvendinimo terminas 2025-2026 m. Priemonės T30-E patikslinimas: "Žaliųjų degalų (vandenilio) gamybos ir papildymo punktų plėtra Klaipėdos uoste", priemonės įgyvendinimas - 2026 m. Priemonės T31-E įgyvendinimo terminas 2026 m.	Patikslinimai	Atsižvelgta iš dalies. Ekspertiškai vertintas priemonių efektas yra nedidelis, toks ir pateiktas. Pavadinimas jau yra įtrauktas į Nacionalinį oro taršos mažinimo planą, todėl nepakeista.
4	Valstybės duomenų agentūra	Pastabų neturime. Tik keletas smulkių pastebėjimų ir komentaras apie rodiklių sąrašą. 2.4.4.2 lentelėje minimas Lietuvos statistikos departamentas, o ne Valstybės duomenų agentūra. Priedas Nr.2 rodiklių sąraše esantiems išskaičiuojamiems arba vertinamiems rodikliams, kurie VDA nėra neskelbiami, visų reikiamų pirminių rodiklių ar duomenų esamumo negalime garantuoti. Priedas Nr. 4 įvestas VDA turinivus bet nepasiegtas tikslas	Informacija žiniai	Atsižvelgta.
5	Vidaus reikalų ministerija	Plano 137 puslapyje nurodyta, kad pagal Reglamento (ES) 2019/941 nuostatas, pasirengimo valdyti riziką planai turėtų būti patvirtinti ir paskelbti ne vėliau kaip 2022 m. sausio 5 d., tačiau dėl susiklosčiusių įvairių nepalankių aplinkybių jie bus patvirtinti 2023 m. pabaigoje. Siūlome minėtą informaciją atnaujinti.	Atnaujintos informacijos.	Atsižvelgta. Patikslinta dalis, kad Pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje planas patvirtintas 2023 m. liepos mėn. (204 psl.). Atitinkamai išbraukta priemonė ES2-E („Pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje planas“) ir sąrašo, nes ji yra įgyvendinta
6	Vidaus reikalų ministerija	Nacionalinio prisitaikymo prie klimato kaitos plano (5 priedas) 13.2 nurodote „13.2. Klimato migrantų skaičiaus didėjimas. Reikalinga būti pasiruošus priimti didesnį klimato migrantų skaičių, tiek atvykstančių tiesiogiai, tiek paskirstomų pagal ES kvotas“. Atsižvelgiant į tai, kad nacionalinėje teisėje nėra klimato migrantų apibrėžimo, tokio pobūdžio migrantai Lietuvoje nėra išskirta kaip atskira kategorija ir nėra fiksuojami, todėl nėra duomenų apie jų didėjimą, minėtą nuostatą siūlome formuluoti taip: „13.2. Klimato migrantų skaičiaus didėjimas. Reikalinga būti pasiruošus prireikus priimti klimato migrantus.“	Patikslintos formuluotės	Atsižvelgta.

7	AB LTG Cargo	<p>Priemonės aprašymas: Intermodalinių vežimų skatinimas (T4-P). Politikos priemonės rūšis: finansinė/ekonominė priemonė. Trumpas priemonės aprašymas: 6) Veikla „Krovinių vežamų sunkiosiomis transporto priemonėmis perkėlimas ant geležinkelių.“: Finansuojamos veiklos – krovinių vežimas geležinkeliais Lietuvos teritorijoje naudojantis intermodaliniais terminalais. Transporto sektoriuje, kuris apima kelių, geležinkelių, oro ir vidaus vandenų transportą, didžiausia tarša tenka kelių transportui – net 97,5 proc. viso transporto išmetamo ŠESD (2022 m.). Likusių dalį transporto išmetamo ŠESD kiekio sudarė geležinkelių transportas (1,5 proc.), vidaus laivininkystė (0,16 proc.) ir vietinė aviacija (0,03 proc.). Didžiausią dalį ŠESD išmetė lengvieji automobiliai (57,8 proc.) bei sunkvežimiai ir autobusai (39,7 proc.).</p> <p>Šiuo metu krovinių gabenimo kaštai kelių transportu ir geležinkeliais ženkliai skiriasi ir mažiau taršus geležinkelių transportas nėra konkurencingas lyginant su kelių transportu. Susiaiškimo ministerijos iniciatyva atlikta Krovinių vežimo įmonių apklausa. Joje analizuojant intermodalinio krovinių gabenimo perspektyvas nustatyta, kad: 39,1 proc. įmonių ilgesnis krovinių vežimo laikas nėra priimtinas, o 43,5 proc. įmonių nėra priimtina didesnė krovinių vežimo geležinkeliais kaina. Kadangi sutrumpinti krovinių vežimo laiką geležinkeliais galimybės nėra, todėl norint pasiekti ŠESD tikslus, būtina ieškoti finansinės paramos priemonių, išlyginant krovinių vežimo kainą, nepriklausomai kelių ar geležinkelių transportu.</p> <p>Priemonė siekiama finansinėmis išmokomis paskatinti krovinių vežimo kompanijas rinkis kombinuotus vežimus Lietuvos teritorijoje, skiriant kompensacines išmokas už TEU vienetus perkeltus ant geležinkelio. Kompensacijos mokamos krovinių vežant geležinkeliu daugiau nei 200 km Lietuvos teritorijoje.</p> <p>Remiantis 2023 m. duomenimis, Lietuvoje geležinkeliais per intermodalinius terminalus iš viso buvo pervežta 124 454 TEU vienetai ir taip sutaupyta 66 452 tonos CO₂. Pervežant 1 TEU buvo sutaupyta 0,534 t CO₂e. Intermodaliniai vežimai turi didelį</p>	<p>Planuojama, kad iš viso per 5 metų laikotarpį geležinkeliais bus pervežta 465 000 TEU vnt. ir tai sutaupys 248 286 tCO₂e. •2025 m. – 16 018 •2026 m. - 32 037 •2027 m. - 58 734 •2028 m. - 66 744 •2029 m. – 74 753</p>	<p>Neatsižvelgta. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačiu efektyviausiu priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikla kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsisakiusios priemonės įgyvendinimo ar sumažinusios jos apimtį turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemonė“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinimo metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.</p>
8	VšĮ "Sengirės fondas"	<p>Manome, jog plane šiuo metu yra nepakankamas dėmesys ir akcentas brandiems miškams, kaip vienai iš natūralių ir jau egzistuojančių klimato kaitos švelninimo priemonių, turint omeny brandžių miškų teikiamas reguliavimo ir palaikymo ekosistemų paslaugas, tiesiogiai padedančias užtikrinti aplinkos stabilumą ir atsparumą.</p> <p>ŽNŽNKM sektoriui planuojamose politikos priemonėse veiksmai miškininkystės srityje L14 - 17-P yra tiesiogiai susieti su miško, kaip medienos išteklaus, naudojimo intensyvinimu ir nepilnai atliepia ES Biologinės įvairovės strategijos tikslams iki 2030 m., ypač nuostatoms, kad ne mažiau kaip trečdaliui visų šių saugomų teritorijų (t.y. ne mažiau kaip 10 proc. nuo ES sausumos ploto ir ne mažiau kaip 10 proc. nuo ES jūrų ploto), įskaitant pirminius miškus (angl. primary forests), turėtų būti taikoma griežta apsauga; pagerinti 30 proc. saugomų rūšių ir buveinių būklę. Užtikrinti, kad nei vienos pagal ES gamtos direktyvas saugomos rūšies ir buveinės būklė nesuprastėtų (no deterioration principas). Taigi, šiuo metu plane esantys tikslai ir priemonės neužtikrina patenos aplinkosaugos, ypač - bioįvairovės, ekosistemų išsaugojimo, ir yra orientuotos ne į brandžių miškų išsaugojimą, bet į priemones, problemą sprendžiančias tik dalinai - biokuro tiekimo didinimą, naujų miškų įveisimą, jaunuolynų ugdymą, medžių savaiminukų išsaugojimą.</p> <p>1) Plano dalyje "Biokuro rinka" (40-44 psl.) minimi tikslai didinti biokuro tiekimą, pvz. konkrečiai tam numatant ir žaliavą iš 20 tūkst. ha rezerviniuose miškuose esančių brandžių medynų (41 psl.) bei minima, kad "biokuro žaliavos paklausos didėjimas ir taikomos bei numatomos taikyti šios paklausos tenkinimo priemonės neturės neigiamos įtakos miško ekosistemoms ir biologinei įvairovei".</p> <p>a) Manome, jog vienas iš prioritetų turi būti brandžių miškų pagrindu didinti griežtai saugomų miškų plotus - neliestos miškų ekosistemoms užtikrina virš 30 ekosistemų paslaugų, įskaitant CO₂ sugėrimą ir kitas klimato kaitos švelninimo priemones, taip pat</p>	<p>Siūlome prie priemonių įtraukti ir griežtos apsaugos miškų plotų didinimą, brandžių miškų bei jų ekosistemų išsaugojimą, kaip holistinius sprendimus, prisidedančius prie klimato kaitos švelninimo, turint omeny brandžių miškų teikiamas reguliavimo ir palaikymo ekosistemų paslaugas, tiesiogiai padedančias užtikrinti aplinkos stabilumą ir atsparumą, įskaitant CO₂ sugėrimą ir anglies užrakimą, erozijos prevenciją, vandens ciklo reguliavimas ir hidrologinio režimo stabilumo palaikymą; apsaugą nuo vėjų/audrų, gyvenamųjų buveinių suteikimą gyvūnų, augalų, grybų rūšims, gyvenimo ciklo užtikrinimą; kenkėjų kontrolę - kenksmingų bei invazinių rūšių ir ligų prevenciją, dirvos formavimą, dirvos derlingumo palaikymą; gėto vandens telkinių cheminės būklės reguliavimą; atmosferos cheminės sudėties reguliavimą - klimato reguliavimą, temperatūros ir santykinės drėgmės reguliavimą (mikroklimatą) ir t.t. Rodiklis - suminis ŠESD sumažinimo efektas, tūkst. t. CO₂ ekv. 2021-2030 m., priklausantis nuo to, kiek hektarų brandžių miškų ir jų ekosistemų yra išsaugoma. Skaičiuojant, jog 1 ha senųjų miškų sugeria apie 6.25 t CO₂ ekv. per metus bei dirvoje užrakina apie 400 t anglies per hektarą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal Lietuvos pateiktas tarptautines CRF ataskaitas, seni/nuolatiniai miškai (<i>angl. forest remaining forest</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~2,24 t CO₂ ekv./ha, o negyvoje medienoje ~0,48 t CO₂ ekv./ha, viso ~2,72 t CO₂ ekv./ha. Tuo tarpu naujai įveisiami miškai (<i>angl. land to forest land</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~6,34 t CO₂ ekv., negyvoje medienoje pokyčiai nefiksuoja, o mineraliniuose dirvožemiuose ~2,05 t CO₂ ekv./ha, iš viso ~8,39 t CO₂ ekv. Taip pat pažymime, kad 400 t anglies 1 ha yra sukaupta vidutiniškai visuose senų/nuolatinių miškų dirvožemiuose ir tyrimais įrodyta, kad juose yra nusistovėjusi anglies kaupimo ir emisijos pusiausvyra, todėl papildoma absorbcija neskačiuojama.</p>

9	VšĮ "Sengirės fondas"	<p>1) Plano dalyje "Biokuro rinka" (40-44 psl.) minimi tikslai didinti biokuro tiekimą, pvz. konkrečiai tam numatant ir žaliavą iš 20 tūkst. ha rezerviniuose miškuose esančių brandžių medynų (41 psl.) bei minima, kad "biokuro žaliavos paklausos didėjimas ir taikomos bei numatomos taikyti šios paklausos tenkinimo priemonės neturės neigiamos įtakos miško ekosistemoms ir biologinei įvairovei".</p> <p>a) Manome, jog vienas iš prioritetų turi būti brandžių miškų pagrindu didinti griežtai saugomų miškų plotus - neliestos miškų ekosistemos užtikrina virš 30 ekosistemų paslaugų, įskaitant CO2 sugėrimą ir kitas klimato kaitos švelninimo priemones, taip pat prisideda prie bioįvairovės ir ekosistemų išsaugojimo.</p> <p>b) Nesutinkame su teiginiu, kad "biokuro žaliavos paklausos didėjimas ir taikomos bei numatomos taikyti šios paklausos tenkinimo priemonės neturės neigiamos įtakos miško ekosistemoms ir biologinei įvairovei". Biokuro žaliava, t.y. miško "liekanos" - negyva mediena yra būtina pilnam miško gyvybės ciklo užtikrinimui kaip maistas, buveinės, trąša daugybei gyvūnų, augalų, grybų rūšių. Jos pašalinimas yra natūralaus ciklo sutrikdymas ir turi neigiamos įtakos. Todėl priemonių plane turėtų būti numatytas ir detalesnis biokuro ruošimo reglamentavimas, atsižvelgiant ir į aplinkosauginius aspektus L15-P. Miškų kokybės gerinimas.</p>	<p>Siūlome prie priemonių įtraukti ir griežtos apsaugos miškų plotų didinimą, brandžių miškų bei jų ekosistemų išsaugojimą, kaip holistinius sprendimus, prisidedančius prie klimato kaitos švelninimo, turint omeny brandžių miškų teikiamas reguliavimo ir palaikymo ekosistemų paslaugas, tiesiogiai padedančias užtikrinti aplinkos stabilumą ir atsparumą, įskaitant CO2 sugėrimą ir anglies užrakinimą, erozijos prevenciją, vandens ciklo reguliavimą ir hidrologinio režimo stabilumo palaikymą; apsaugą nuo vėjų/audrų, gyvenamųjų buveinių suteikimą gyvūnų, augalų, grybų rūšims, gyvenimo ciklo užtikrinimą; kenkėjų kontrolę - kenksmingų bei invazinių rūšių ir ligų prevenciją, dirvos formavimą, dirvos derlingumo palaikymą; gėlo vandens telkinių cheminės būklės reguliavimą; atmosferos cheminės sudėties reguliavimą - klimato reguliavimą, temperatūros ir santykinės drėgmės reguliavimą (mikroklimatą) ir t.t. Rodiklis - suminis ŠESD sumažinimo efektas, tūkst. t. CO2 ekv. 2021-2030 m., priklausantis nuo to, kiek hektarų brandžių miškų ir jų ekosistemų yra išsaugoma. Skaičiuojant, jog 1 ha senųjų miškų sugeria apie 6.25 t CO2 ekv. per metus bei dirvoje užrakinama apie 400 t anglies per hektarą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal Lietuvos pateikiamas tarptautines CRF ataskaitas, seni/nuolatiniai miškai (<i>angl. forest remaining forest</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~2,24 t CO₂ ekv./ha, o negyvoje medienoje ~0,48 t CO₂ ekv./ha, viso ~2,72 t CO₂ ekv./ha. Tuo tarpu naujai įveisiami miškai (<i>angl. land to forest land</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~6,34 t CO₂ ekv., negyvoje medienoje pokyčiai nefiksuoja, o mineraliniuose dirvožemiuose ~2,05 t CO₂ ekv./ha, iš viso ~8,39 t CO₂ ekv. Taip pat pažymime, kad 400 t anglies 1 ha yra sukaupta vidutiniškai visuose senų/nuolatinių miškų dirvožemiuose ir tyrimais įrodyta, kad juose yra nusistovėjusi anglies kaupimo ir emisijos pusiausvyra, todėl papildoma absorbcija neskaiciuojama.</p>
10	VšĮ "Sengirės fondas"	<p>2) Plano 3 skyriuje, 114 psl. kaip tikslas yra įvardintas "didinti miškuose ir medienos produktuose kaupiamos organinės anglies atsargas", tačiau prie priemonių, 118 psl. nenumatyta, kad tam būtų pasitelkiamas griežtos apsaugos miškų plotų didinimas, jų nekertant ir taip užtikrinant, kad nepažeidžiamos ekosistemos ir toliau kaupis anglį bei ji nebus išlaisvinta, o ekosistemos nesuardomos. L17-P. Anglies kaupimo ūkininkavimo skatinimas (miškuose) priemonė galėtų apimti ir "griežtos apsaugos miškų plotų didinimą, ir neliečiamų ekosistemų išsaugojimą, pažymint, kad ši priemonė yra labai svarbi siekiant sėkmingai įgyvendinti kitas numatytas priemones.</p>	<p>Siūlome prie priemonių įtraukti ir griežtos apsaugos miškų plotų didinimą, brandžių miškų bei jų ekosistemų išsaugojimą, kaip holistinius sprendimus, prisidedančius prie klimato kaitos švelninimo, turint omeny brandžių miškų teikiamas reguliavimo ir palaikymo ekosistemų paslaugas, tiesiogiai padedančias užtikrinti aplinkos stabilumą ir atsparumą, įskaitant CO2 sugėrimą ir anglies užrakinimą, erozijos prevenciją, vandens ciklo reguliavimą ir hidrologinio režimo stabilumo palaikymą; apsaugą nuo vėjų/audrų, gyvenamųjų buveinių suteikimą gyvūnų, augalų, grybų rūšims, gyvenimo ciklo užtikrinimą; kenkėjų kontrolę - kenksmingų bei invazinių rūšių ir ligų prevenciją, dirvos formavimą, dirvos derlingumo palaikymą; gėlo vandens telkinių cheminės būklės reguliavimą; atmosferos cheminės sudėties reguliavimą - klimato reguliavimą, temperatūros ir santykinės drėgmės reguliavimą (mikroklimatą) ir t.t. Rodiklis - suminis ŠESD sumažinimo efektas, tūkst. t. CO2 ekv. 2021-2030 m., priklausantis nuo to, kiek hektarų brandžių miškų ir jų ekosistemų yra išsaugoma. Skaičiuojant, jog 1 ha senųjų miškų sugeria apie 6.25 t CO2 ekv. per metus bei dirvoje užrakinama apie 400 t anglies per hektarą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Šiuo metu NEKSVP numatytas miško ploto didinimas užsodinant apleistas, nenaudojamas žemės ūkio naudmenas mišku. Toks miško plotų didinimas leis padidinti šalies absorbcinį potencialą, kai medynai pasieks 20-40 metų amžių. Remiantis dabartiniais Nacionalinės miškų inventorizacijos duomenimis, tokie miškai turi didžiausią anglies absorbcinį potencialą. Griežtos apsaugos miškų įsteigimas tik nutolins problemą – absorbcinio potencialo mažėjimą. Seni medynai (sengirės), yra pasiekę savo absorbcinio potencialo pabaigą ir šiuo metu gali tarnauti tik kaip anglies sandėlis. Taip pat, būtina paminėti, kad NEKSVP priemonė L19-E „Organinės statybos skatinimas“, kurioje yra numatytas žaliavinės medienos nukreipimas į vidinę rinką, o ne eksportą tam, kad būtų galima panaudoti medinės renovacijos sprendimus.</p>

11	VšĮ "Sengirės fondas"	3) Plano 3 skyriuje, 1.8 punktas, 115 psl. "skatinti vartojimo įpročių pokyčius didinant iš atsinaujinančių medienos išteklių pagamintų gaminių ir energijos naudojimą, mažinti taršesnių neatsinaujinančių išteklių naudojimą;" - minėtina, jog nors medieną ir įprasta vadinti atsinaujinančiu ištekliumi, patys miškai negali būti laikomi atsinaujinančiu ištekliumi - jų, kaip sudėtingų ekosistemų, atsikūrimas itin lėtas, tai neįvyksta žmogaus gyvenimo laikotarpiu, pilnam biojairovės atsikūrimui gali prireiktų daugybės metų, dalis ekosistemų sunaikinama negrįžtamai, pokyčiams jautrios rūšys neatsikuria ir išnyksta.	Siūlome prie priemonių įtraukti ir griežtos apsaugos miškų plotų didinimą, brandžių miškų bei jų ekosistemų išsaugojimą, kaip holistinius sprendimus, prisidedančius prie klimato kaitos švelninimo, turint omeny brandžių miškų teikiama reguliavimo ir palaikymo ekosistemų paslaugas, tiesiogiai padedančias užtikrinti aplinkos stabilumą ir atsparumą, įskaitant CO2 sugėrimą ir anglies užrakinimą, erozijos prevenciją, vandens ciklo reguliavimas ir hidrologinio režimo stabilumo palaikymą; apsaugą nuo vėjų/audrų, gyvenamųjų buveinių suteikimą gyvūnų, augalų, grybų rūšims, gyvenimo ciklo užtikrinimą; kenkėjų kontrolę - kenksmingų bei invazinių rūšių ir ligų prevencija, dirvos formavimą, dirvos derlingumo palaikymą; gėlo vandens telkinių cheminės būklės reguliavimą; atmosferos cheminės sudėties reguliavimą - klimato reguliavimą, temperatūros ir santykinės drėgmės reguliavimą (mikroklimatą) ir t.t. Rodiklis - suminis ŠESD sumažinimo efektas, tūkst. t. CO2 ekv. 2021-2030 m., priklausantis nuo to, kiek hektarų brandžių miškų ir jų ekosistemų yra išsaugoma. Skaičiuojant, jog 1 ha senųjų miškų sugeria apie 6.25 t CO2 ekv. per metus bei dirvoje užrakina apie 400 t anglies per hektarą.	Neatsižvelgta. Pagal Lietuvos pateikiamas tarptautines CRF ataskaitas, seni/nuolatiniai miškai (<i>angl. forest remaining forest</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~2,24 t CO ₂ ekv./ha, o negyvoje medienoje ~0,48 t CO ₂ ekv./ha, viso ~2,72 t CO ₂ ekv./ha. Tuo tarpu naujai įveisiami miškai (<i>angl. land to forest land</i>) biomasėje 1 ha kaupia ~6,34 t CO ₂ ekv., negyvoje medienoje pokyčiai nefiksuojaami, o mineraliniuose dirvožemiuose ~2,05 t CO ₂ ekv./ha, iš viso ~8,39 t CO ₂ ekv. Taip pat pažymime, kad 400 t anglies 1 ha yra sukaupta vidutiniškai <u>visuose</u> senų/nuolatinių miškų dirvožemiuose ir tyrimais įrodyta, kad juose yra nusistovėjusi anglies kaupimo ir emisijos pusiausvyra, todėl papildoma absorbcija neskaiciuojama.
12	Lietuvos Respublikos Seimas	Pasiūlymas: 1. Nuo 2025 m. sausio 1 d. skelbti kas ketvirtį metų skelbti Lietuvos ŠESD išmetimus 2. Nuo 2027 m. sausio 1 d. ketvirtinius ŠESD duomenis skelbti kartu su atitinkamo laikotarpio BVP įverčiais.	Lietuvos klimato kaitos darbotvarkės priemonės nebūtinai susiderina su ekonomikos augimo skatinimo priemonėmis, o kartais net veikia priešingomis kryptimis. Pavyzdžiui, intensyvesnė mažmeninė prekyba gali taip suintensyvinti logistiką, kad ŠESD išmetimai padidės. Be to, daugiau nei pusantrų metų vėluojantys ŠESD duomenys neleidžia įvertinti, ar valstybės remiamos priemonės duoda rezultatą - o pagaliau išsiaiškinus, kad ŠESD išmetimai nemažėja, gali būti per vėlu imtis papildomų priemonių. Švedija, D. Britanija, N.Zelandija ir kitos šalys jau skaičiuoja ŠESD išmetimų įverčius kas ketvirtį metų, tad eitume pažangiausių šalių keliu.	Neatsižvelgta. Ketvirtinių ŠESD ataskaitų rengimas ir skelbimas būtų nepatikimas, nes šiuo metu Lietuvoje reikalingi duomenys nėra renkami kiekvieną ketvirtį, o ŠESD apskaita vykdoma su dvejų metų "vėlavimu", kai yra gaunami VDA patvirtintas kuro balansas, sintetinių trąšų, gyvulių skaičiaus, atskirų sektorių ekonominės veiklos duomenys – atliekų ir fluorintų dujų naudojimo metinė statistika, ES ATLPS dalyvaujančių įmonių metiniai veiklos duomenys, miškų, žemės ūkio paskirties ir kitų kategorijų žemės plotų 1 ha tikslumu kaitos duomenys, atskirų ūkio sektorių emisijų faktoriai ir kt.). Todėl ŠESD ir absorbentų apskaita ketvirčiais nebus tiksli ir patikima, o neturint patikimų duomenų, net ir klaidinanti. Be to, pagal LULUCF reglamento (ES) 2018/841, su vėliausiais pakeitimais reglamentu (ES) 2023/839, žemės naudmenų ŠESD ir absorbentų apskaitai turime nuo 2028 m. naudoti geografinius (GIS) detalesius žemės naudojimo keitimo duomenis ir modelius). Todėl būtina koncentruotis į privalomų reikalavimų dėl metinės ŠESD apskaitos ir jos tobulinimo įgyvendinimą. Ši perteklinė iniciatyva neturės didelės įtakos ŠESD tendencijų prognozavimui ir tuo labiau neturės įtakos Lietuvos metinių ŠESD kvotų reikalavimų įgyvendinimui, tačiau ženkliai padidins administracinę našta ir pareikalaus papildomų šalies biudžeto, kuris yra ribotas, išlaidų.
13	EPSO-G	NEKS VP projekte, 9 puslapyje, esančiame sakinyje siūlome pirmoje sakinio dalyje palikti tik "gamtinių dujų", išbraukiant "suskystintų", nes apie suskystintų dujų importą kalbama antroje sakinio dalyje.	Siūloma formuluotė - "Nuo 2022 m. liepos mėn., Seimui priėmus Gamtinių dujų įstatymo pakeitimą, buvo uždraustas rusiškų gamtinių dujų importas į Lietuvą, taip pat ir suskystintųjų gamtinių dujų importas per Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalą".	Atsižvelgta.

14	EPSO-G	NEKS VP tekste (14 puslapyje) kalbama apie 2020 m., tad turi sakinyb būti formuojamas kaip faktas, ne ateitis.	Siūloma formuluotė - "Skatinama ES AEI ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo subalansuota plėtra. Įsipareigojimai, susiję su vietiniais ir AEI bei energijos vartojimo efektyvumo didinimu po 2020 m. yra grindžiami naštos pasidalijimo principu, kuriuo užtikrinamas kiekvienos ES valstybės narės atitinkamas įnašas siekiant uždavinių, susijusių su AEI ir energijos vartojimo efektyvumo didinimu ES lygmeniu iki 2030 m.".	Atsižvelgta.
15	EPSO-G	Šiame dokumente nėra mažosios energetikos apibrėžimo (nors pvz. 29 puslapyje šis terminas naudojamas).	Siūloma įtraukti prie terminų - "Mažoji energetika - necentralizuotai energiją gaminantys įrenginiai (smulkūs kurą deginantys įrenginiai, kurių galia siekia iki 20 MW) ir ją naudojančios sektoriai (namų ūkiai, viešasis, paslaugų, statybų, žuvininkystės, miškininkystės sektoriai ir kt.)".	Atsižvelgta.
16	EPSO-G	36 pusl. įkrovimo infrastruktūros integracijos aprašyme į šalies energetikos sistemą neturėtų būti išskiriamos tik privačios įkrovimo priemonės. Siūloma keisti eliminuoti žodį privačioms.	Siūloma formuluotė - "Veiksmų planu taip pat siekiama užtikrinti, kad įkrovimo infrastruktūra būtų plėtojama tolygiai, didelį dėmesį skiriant įkrovimo priemonių integracijai į šalies energetikos sistemą".	Atsižvelgta.
17	EPSO-G	NEKS VP (41 puslapyje) minima, kad griežtinami biokuro reikalavimai dėl RED direktyvos. Todėl minėti, kad ir toliau planuojame įtraukti į skaičiavimus apvalią medieną (popierraščių ir plokščių medieną), kuri neatitinka RED III nustatytų kaskadavimo principų neturėtų būti, todėl siūlome palikti tik malkinę medieną, kurią kaip Fuel wood pripažįsta ir EK.	Siūlytina formuluotė - "VĮ Valstybinių miškų urėdija 2022 metais rinkai pasiūlė 430,3 tūkst. ktm, pirkėjai nupirko 299,1 tūkst. ktm miško kirtimo liekanų. Papildomai biokurą gaminančios įmonės iš urėdijos medienos pardavimo aukcionuose galėjo įsigyti malkinės medienos biokuro gamybai: urėdija per 2022 m. pardavė 611 tūkst. ktm malkinės medienos sortimentų. Panašūs šios medienos kiekiai parduodami kasmet".	Neatsižvelgta. RED III nurodytas kaskadinio medienos naudojimo principas taikomas tik tais atvejais, kai teikiama su biokuro naudojimu susijusi parama. Be to, NEKSVP pateikta informacija apie kitų nei malkos medienos sortimentų pardavimus nereiškia, kad ši mediena buvo naudota energijos gamybai - tai tik reiškia, kad yra galimas biokuro žaliavos šaltinis (šią informaciją turėtų patvirtinti/papildyti energetikos ministerija).
18	EPSO-G	NEKS VP tekste (42 pusl.) siūloma įtraukti ir paminėti ES miškų naikinimo reglamentą (jis turėtų būti pridėtas su išnaša).	Siūloma formuluotė - "Taip pat neigiamą įtaką eliminuoja visuotinai pripažintų tvaraus miškų valdymo principų taikymas šalies miškų ūkyje ir jo reglamentavime, o papildomą apsaugą suteikia Direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją nuostatos dėl biokuro tvarumo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų ir ES miškų naikinimo reglamentas (EUDR)".	Atsižvelgta.

19	Vidaus reikalų ministerija	<p>3.1.1.18 lentelėje „Horizontaliosios klimato kaitos valdymo priemonės“ nurodoma, kad už priemonės „Savivaldos įtraukties į klimato kaitos valdymo politiką didinimas“ įgyvendinimą atsakingos VRM, AM, o už priemonės „Žaliųjų pirkimų taikymo srities išplėtimas ir įpareigojimų viešajam sektoriui didinimas“ įgyvendinimą - AM, VRM.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad Vidaus reikalų ministerija formuoja valstybės politiką vietos savivaldos srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina vidaus reikalų ministrui pavestose valdymo srityse. Vykdydama šią veiklą, ministerija veikia pagal Vidaus reikalų ministerijos nuostatuose ir kituose Vidaus reikalų ministerijos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytą kompetenciją.</p> <p>Vidaus reikalų ministerijai nėra pavestos funkcijos, susijusios teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūra (išskyrus pavaldžių Vidaus reikalų ministerijai valstybės įstaigų kontrolę), ir nesuteikta teisė duoti privalomus vykdyti nurodymus Vidaus reikalų ministerijai nepavaldžioms valstybės ir institucijoms ir įstaigoms, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, taip pat kitiems juridiniams asmenims ir fiziniams asmenims.</p> <p>Konstitucinis teismas, pvz., 1998 m. vasario 18 d, 2002 m. gruodžio 24 d. nutarimu, kad „Vietos savivalda – savaveiksmiškumo pagrindais veikianti vietinė viešojo administravimo sistema, kuri tiesiogiai nėra pavaldi valstybės valdžios institucijoms“. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, pažymime, kad VRM, veikdama jai nustatytos kompetencijos ribose, negali būti atsakinga už savivaldos įtraukties į klimato kaitos valdymo politiką didinimą ar žaliųjų pirkimų taikymo srities išplėtimą ir įpareigojimų viešajam sektoriui (įskaitant savivaldybes) didinimą.</p> <p>Vidaus reikalų ministerija siūlo atsisakyti VRM, kaip atsakingos už pirmiau nurodytų priemonių įgyvendinimą, nurodymo.</p>	Nebus nustatyta atsakomybių subjektams, kurie neturi tam reikalingų įgaliavimų (nustatytos kompetencijos)	<p>Atsižvelgta iš dalies. Prie abiejų horizontalių priemonių pagrindinė Aplinkos ministerija, VRM bus kaip patariančioji ministerija, kuri formuoja valstybės politiką vietos savivaldos srityje</p>
20	Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas	<p>NEKSVP (toliau - planas) numatytų ambicingų tikslų įgyvendinimui, būtinos papildomos politikos priemonės, o ypač tokiame taršiam sektoriuje kaip žemės ūkis. Atkreipiame dėmesį, kad gamta pagrįsti sprendimai lyginant su su kitomis priemonėmis, dažniausiai yra pigesni ir efektyvesni, o tuo pačiu sukuria dar ir daugybę ekosisteminių paslaugų. Vienas jų yra nusausintų durpynų atkūrimas, ypač ariamų durpynų, kurie išskiria didžiules emisijas (>30 tonų CO₂ekv iš 1 ha/metus ir daugiau).</p> <p>teikiame konkrečias pastabas:</p> <p>87 psl.: T27-E. Akcizų įstatymo pakeitimas, kuriuo numatoma akcizu apmokestinti naują kuro rūšį – šildymui skirtas durpes (siekiama, kad ši tarši kuro rūšis netaptų alternatyva akmens angliai) (nuo 2024 m.). Nors tik apie 1 proc. Lietuvoje išgaunamų durpių yra panaudojama energetikoje, daugiausia namų ūkiuose, tačiau jei akcizas šiai kuro rūšiai bus itin mažas, ši kuro rūšis bus konkurencingesnė, be to, ji pasižymi didesne kaitra už medieną. tačiau nerimą kelia tai, kad šalies rinkoje apstu baltarusiškos kilmės durpių briketų, kurie išvis net neturėtų būti įvežami į mūsų šalį, todėl turėtų būti nedelsiant taikomi didesni muitai ar kitos tokių prekių įvežimo į mūsų šalį apribojimai. Jie susiję su aptariamu planu, kadangi mūsų šalis neturėtų būti kurenami briketai, išgauti Baltarusijoje naikinant pelkes.</p>	pagal pateiktas pastabas reikėtų perskaiciuoti rodiklius. pelkių atkūrimas padėtų pasiekti CO ₂ emisijų išvengimo, kuris turi tokią pat svarbą kaip ir Co ₂ sugėrimą didinančios priemonės. jeigu ankstesniame vplano variante buvo numatyta atkurti 8000 ha pelkių, tai dabar šio rodiklio pasigedome. taip ir neaišku, kiek ha pelkių bus iekiami atkurti. Juolab kad įgyvendinant gamtos atkūrimo įstatymą, reikės atkurti durpynus, todėl pasigendame suderinamumo ir sinergijos. apie durpynų atkūrimo naudą ir galimus atkūrimo poveikius tonomis CO ₂ ekv. yra pateikta nsktesniame klausimo atsakyme.	<p>Atsižvelgta iš dalies. Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos muitinė sugriežtino importuojamo biokuro kontrolę. Importuojant (išleidžiant į laisvą apyvartą) medieną ir durpes iš trečiųjų valstybių (Baltarusijos Respublika, Ukraina ir Rusijos Federacija (tik Kalugos, Tulos, Briansko ir Oriolo sritys) muitiniam įforminimui ir tikrinimui privaloma pateikti lydinį radiologinių tyrimų dokumentą (pasą), kuriame privalo būti įrašytas medienos ir durpių užterštumas 137 Cs radionuklidu, neviršijančiu 30 Bq/kg (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. liepos 9 d. įsakymas Nr. V-841 ir 2016 m. rugsėjo 20 d. įsakymas Nr. V-1094.). 4 priede nurodomi visomis priemonėmis siekiami rodikliai.</p>

21	Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas	pastaba 102 psl. : Prie minėto SO4 tikslo įgyvendinimo prisideda šie GAAB ir VR standartai: GAAB1, kuriuo reikalaujama išlaikyti daugiametės pievas, GAAB2, kuriuo nustatyti durpžemių ir šlapynių apsaugos reikalavimai - minėti standartai nieko neprideda prie SO4 tikslo, nes pievos Lietuvoje naikinamos neregėtu iki šiol mastu jas ariant, ir taip tik didinant ŠESD emisijas. o GAAB 2 , kuriuo numatyta drausti arti durpynus, iki šiol yra nuolat atidedamas.	pagal pateiktas pastabas reikėtų perskaičiuoti rodiklius. pelkių atkūrimas padėtų pasiekti CO2 emisijų išvengimo, kuris turi t būti pat svarbą kaip ir Co2 sugėrimą didinančios priemonės. jeigu ankstesniame vplano variante buvo numatyta atkurti 8000 ha pelkių, tai dabar šio rodiklio pasigedome. taip ir neaišku, kiek ha pelkių bus iekiami atkurti. Juolab kad įgyvendinant gamtos atkūrimo įstatymą, reikės atkurti durpynus, todėl pasigendame suderinamumo ir sinergijos. apie durpynų atkūrimo naudą ir galimus atkūrimo poveikius tonomis CO2 ekv. yra pateikta nsktesniame klausimo atsakyme.	Neatsižvelgta. Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis plane SO4 tikslas yra prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką. Be to, nors GAAB1 standarto reikalavimai taikymas negali uždrausti daugiamečių pievų arimo, tačiau GAAB1 tokį procesą geba pristabdyti ir taip prisideda prie SO4 tikslo. GAAB2 standartas, buvo atidėtas tik dėl netikslų žemėlapių ir naudamenų sluoksnių, o minėtos problemos jau yra sprendžiamos. GAAB2 standartas bus įgyvendinamas nuo 2025 m., tad ir jo efektas turi būti matuojamas.
22	Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas	klaida 104 psl. : Priemonės, susijusios su organinių dirvožemių (durpžemių) atkūrimu ir ekstensyvesniu naudojimu, prisideda tiek prie N2O, tiek prie CO2 emisijų mažinimo - durpžemių atkūrimas prisideda prie CO2 emisijų mažinimo, o ne azoto suboksidų, nes nusauginus durpynus 99 ir daugiau proc emisijų yra CO2 dujos. Azoto suboksidai paprastai sudaro tik itin mažą emisijų dalį. Šičia verta paminėti metano emisijų mažinimą, kadangi nusauginuose durpynuose metano emisijos susidaro iš sausinimo griovių. klaida 104 psl. neaiškus sakiny: "Tai priemonės apimančios augalų kaitą, durpžemius naudojamus žemės ūkyje..." - matomai praleistas žodis - durpžemių atkūrimas, nes šiandien žemės ūkyje naudojami durpynai yra beveiki visi nusausinti, ir toks naudojimas neskatina CO2 kaupimo , o priešingai, sukelia didžiules emisijas.	pagal pateiktas pastabas reikėtų perskaičiuoti rodiklius. pelkių atkūrimas padėtų pasiekti CO2 emisijų išvengimo, kuris turi t būti pat svarbą kaip ir Co2 sugėrimą didinančios priemonės. jeigu ankstesniame vplano variante buvo numatyta atkurti 8000 ha pelkių, tai dabar šio rodiklio pasigedome. taip ir neaišku, kiek ha pelkių bus iekiami atkurti. Juolab kad įgyvendinant gamtos atkūrimo įstatymą, reikės atkurti durpynus, todėl pasigendame suderinamumo ir sinergijos. apie durpynų atkūrimo naudą ir galimus atkūrimo poveikius tonomis CO2 ekv. yra pateikta nsktesniame klausimo atsakyme.	Atsižvelgta.
23	Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas	klausimas psl. 105 dėl neįtikimai mažo rodiklio 2021-2030 m. - Durpžemių atkūrimas (hidrologinio režimo atkūrimas žemės ūkio žemėje) - SUMINIS ŠESD SUMAŽINIMO EFEKTAS, tūkst. t CO2 ekv. 2021–2030 m. 194,02 tūkst.t. . Kaip apskaičiuotas šitas rodiklis. Mūsų manymu, rodiklis pernelyg mažas, turint omenyje, kad tai prilygsta 19 tūkst. t CO2ekv per metus, laikant kad atkūrus 1 ha nusausinto durpyno, galima išvengti nuo 5 tonų CO2 ekv. , tai atitinka apie 4000 ha durpynų. Lietuvoje žemės ūkyje naudojama pusė visų šalies durpynų, t.y. apie 300 tūkst ha. Tad arba ambicija yra per maža, arba blogai apskaičiuotas rodiklis.	pagal pateiktas pastabas reikėtų perskaičiuoti rodiklius. pelkių atkūrimas padėtų pasiekti CO2 emisijų išvengimo, kuris turi t būti pat svarbą kaip ir Co2 sugėrimą didinančios priemonės. jeigu ankstesniame vplano variante buvo numatyta atkurti 8000 ha pelkių, tai dabar šio rodiklio pasigedome. taip ir neaišku, kiek ha pelkių bus iekiami atkurti. Juolab kad įgyvendinant gamtos atkūrimo įstatymą, reikės atkurti durpynus, todėl pasigendame suderinamumo ir sinergijos. apie durpynų atkūrimo naudą ir galimus atkūrimo poveikius tonomis CO2 ekv. yra pateikta nsktesniame klausimo atsakyme.	Neatsižvelgta. Cituojami skaičiai iš žemės ūkio NEKSVP dalies, tačiau neatsižvelgiama, kad ta pati priemonė ŽŪNKM sektoriuje turi papildomą 487 t CO2 ekv. efektą.Šiuo metu yra taikoma priemonė "Durpžemių atkūrimas (hidrologinio režimo atkūrimas žemės ūkio žemėje) (L1-E)", kuri nėra populiarė nors tam, kad būtų atkurtas 6000 ha plote hidrologinis režimas yra numatyta net 16 mln. Eurų. Kadangi priemonės efektas pagal investicijų poreikį yra nedidelis, todėl didinti ambiciją šioje srityje nėra pats teisingiausias kelias ir būtų vertinga ieškoti kitų alternatyvų, kurios, investicine prasme, būtų efektyvesnės, (pvz. skaičiuojant tenkantį CO2 sankaupų efektą investuotam 1 eurui).
24	Pelkių atkūrimo ir apsaugos fondas	ps.118 - PLANUOJAMOS POLITIKOS PRIEMONĖS (PPP) - papildyti įtraukiant naują priemonę - pelkininkystės vystymas. ši priemonė ne tik papildytų priemonių sąrašą, bet ir suteiktų atraktyvumo hidrologinio režimo atkūrimui,tuo pačiu skatintų inovacijas žemės ūkyje, prisidėtų orie organinės statybos vystymo. Pelkininkystė (anglų k. paludiculture, lot. k. palus – pelkė) – klimatui palankus ūkinis natūralių ir atkurtų pelkių naudojimas. bendra pastaba - neaptarta papildoma priemonė - savanoriškos anglies kreditų sistemos (standato) diegimas, kuris leistų privačiomis lėšomis įgyvendinti įvairius naujo miško įveisimo, pelkių atkūrimo bei kitus gamta pagrįstus sprendimus ir taip padėtų pasiekti plane keliamus tikslus.	pagal pateiktas pastabas reikėtų perskaičiuoti rodiklius. pelkių atkūrimas padėtų pasiekti CO2 emisijų išvengimo, kuris turi t būti pat svarbą kaip ir Co2 sugėrimą didinančios priemonės. jeigu ankstesniame vplano variante buvo numatyta atkurti 8000 ha pelkių, tai dabar šio rodiklio pasigedome. taip ir neaišku, kiek ha pelkių bus iekiami atkurti. Juolab kad įgyvendinant gamtos atkūrimo įstatymą, reikės atkurti durpynus, todėl pasigendame suderinamumo ir sinergijos. apie durpynų atkūrimo naudą ir galimus atkūrimo poveikius tonomis CO2 ekv. yra pateikta nsktesniame klausimo atsakyme.	Neatsižvelgta. Naują priemonę "pelkininkystės vystymas" įtraukti į NEKSVP būtų netikslinga, nes ji yra tik priemonė "Durpžemių atkūrimas (hidrologinio režimo atkūrimas žemės ūkio žemėje)" potenciali papriemonė ir jos rezultatas galiausiai būtų matomas "Durpžemių atkūrimas (hidrologinio režimo atkūrimas žemės ūkio žemėje)" priemonės efekte. Pelkininkystės veikla iš principo yra remiama per žemės ūkio ir kaimo plėtros strateginio 2023-2027 m. plano ekologinę sistemą TI05eko6 "Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema, kurios rezultato rodiklis yra naudojamos žemės ūkio naudmenos, dėl kurių prisiimti remiami įsipareigojimai mažinti ŠESD kiekį arba išlaikyti ar gerinti anglies dioksido saugojimo priemones (įskaitant daugiamečius žolynus, daugiamečius pasėlius su nuolatine žaliaja danga, žemės ūkio paskirties žemę šlapynėse ir durpynuose). Intervencine priemone užtikrina veiklos tęstinumą ir tvarumą ūkiuose, palaikant tinkamą ūkių pajamų lygį. (BŽŪP SO1 tikslas) bei prisidedama prie BŽŪP SO4, SO5 ir SO6 tikslų ir Žaliojo

Pastabos gautos raštu			
Nr.	Institucija	Pastaba, pasiūlymas	Atsižvelgta / Neatsižvelgta (paaiškinimai)
1	Viešųjų pirkimų tarnyba 2024-07-22 Rašto Nr. 3-1043	Atkreiptinas dėmesys, kad NEKSVP 2.2 skyriuje (54 psl.) ir 3.1 skyriuje (77 psl.) nurodyta, kad „iki 2030 m. gruodžio 31 d. pasiekti, kad per viešuosius pirkimus įsigyjamose ar paslaugoms teikti naudojamos kelių transporto priemonės būtų netaršios ir, palyginti su bendru įsigyjamu ar paslaugoms teikti naudojamu kelių transporto priemonių skaičiumi, sudarytų: M1, M2, M3, N1 kategorijų transporto priemonių – 100 proc., o N2 ir N3 kategorijų transporto priemonių – 16 proc.“, tačiau NEKSVP 4 priedo T11-E eilutėje nurodyta, kad netaršius M1, M2, N1, N2, N3 ir M3 kategorijos transporto priemonių dalis atliekamuose viešuosiuose pirkimuose, 100 proc. Siūlytina svarstyti, ar nebūtų tikslinga suvienodinti informaciją ir NEKSVP 4 priedo T11-E eilutės skiltyje „Įgyvendinimo apimtis (tikslas 2030 m.) nurodyti, 100 / 16 proc.“	Atsižvelgta.
2	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 2024-07-04 Rašto Nr. D8(E)-2024	NEKSVP priede numeris 4 priemonės T10-E (Visuomenės informavimas, Plati socialinė sklaida, visuomenės informavimas, įpročių formavimas ir kt.) 3 stulpelyje (Atsakingas subjektas) prie SAM papildomai siūlome nurodyti Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) ir Higienos institutą (toliau – HI).	Atsižvelgta.
3	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 2024-07-04 Rašto Nr. D8(E)-2024	NEKSVP priede numeris 4 priemonės A18-P (Aplinkai draugiška mityba, Visuomenės švietimo kampanijos apie sveiką ir aplinkai draugišką mitybą) 3 stulpelyje (Atsakingas subjektas) prie SAM papildomai siūlome nurodyti NVSC, HI.	Atsižvelgta.
4	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 2024-07-04 Rašto Nr. D8(E)-2024	NEKSVP priede numeris 5 priemonės PR29-P 4 stulpelyje (Planuojamos apimtys ir rezultatai/efektas) tekstą išdėstyti taip: „ įvertinti poreikį ir jam esant parengti higienos normų, susijusių su pažeidžiamiausiomis žmonių grupėmis, pakeitimus, siekiant sumažinti klimato kaitos keliamų grėsmių poveikį“.	Atsižvelgta.
5	Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos el. laiškas 2024-07-30	Siūlytume iš priemonės PR36-E vykdytojų sąrašo išbraukti SAM. Šiuo metu Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašų, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, jau yra nustatyta, kad sudarant maisto produktų tiekimo sutartis rekomenduojama pirmenybę teikti žaliavoms ir maisto produktams atitinkantiems 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/848 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007, kriterijus; atitinkantiems maisto produktų ženklavimo simboliu „Rakto skylutė“ kriterijus; tiekiamiems trumposiomis maisto tiekimo grandinėmis iš ūkių (ne daugiau kaip vienas tarpininkas tarp ūkio ir maitinimo organizatoriaus); atitinkantiems Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakyme Nr. 3D-524 „Dėl Nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos“ nustatytus reikalavimus. Pabrėžtina, kad SAM tik reglamentuoja maitinimo organizavimo ugdymo įstaigose reikalavimus, tačiau paties maitinimo neorganizuoja. Maitinimą savivaldybių ugdymo įstaigose organizuoja savivaldybės, vadovaujantis LR savivaldos įstatymu. Valstybinėse mokyklose, už maitinimo organizavimą paskirti atsakingi asmenys. Nemokamo maitinimo finansavimo reglamentavimą rengia SADM. Maisto produktų įsigijimas dažniausiai vykdomas per CPO, vadovaujantis LR viešųjų pirkimų įstatymu. Žaliesiems pirkimams reikalavimus nustato AM. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta PR36-E vykdytojų sąrašo SAM turėtų būti išbraukta arba bent jau vykdytojų sąrašas papildytas institucijomis tiesiogiai atsakingomis už maitinimo organizavimą ugdymo	Atsižvelgta.
6	Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos el. laiškas 2024-07-31	Priemonės A18-P įgyvendinimo terminą siūlome koreguoti, kadangi šiemet komunikacija dar nevyks, nes dar nėra atnaujintos Sveikos ir tvarios mitybos rekomendacijos. Priemonę siūlome išdėstyti taip: A18-P. Aplinkai draugiška mityba Visuomenės švietimo kampanijos apie sveiką ir aplinkai draugišką mitybą SAM, Higienos institutas Komunikacinė Paveiktų gyventojų dalis, proc. 1 2025–2027 22,46	Atsižvelgta.
7	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2024-07-22 Rašto Nr. 13-3052	2023 m. spalio mėn. Tarnyba teikė pastabą, dėl galiojančiais teisės aktų nustatančių anglies dioksido saugojimą ir šiam saugojimui taikomus apribojimus. Lietuvos Respublikos anglies dioksido geologinio saugojimo įstatymo 4 straipsnio 6 dalyje nurodyta, jog draudžiama CO2 saugoti vandens stovmėse, o Žemės gelmių įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad anglies dioksidą draudžiama įleisti ir (ar) saugoti natūraliuose ir (ar) dirbtinėse žemės gelmių ertmėse ir (ar) vandeninguose horizontuose. Atnaujintame Lietuvos Respublikos Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą 2021–2030 m. nebuvo atsižvelgta į šią pastabą: 69 psl. numatyta, kad „Taip pat būtina toliau vystyti anglies dioksido surinkimo ir saugojimo technologijas bei analizuoti jų pritaikymo galimybes Lietuvoje.“. NEKSVP 93 psl. yra pateikti pramonės dekarbonizacijos tikslai ir siekiai: vienas jų – „diegti naujoviškas dekarbonizacijos technologijas ir sprendimus, įskaitant elektrifikavimo procesus, naudojant atsinaujinančią elektrą, naudojant atsinaujinančius šaltinius (saulės, geoterminę ar biologinę šilumą) ir žalią vandenilį bei anglies surinkimo	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, kad naujų technologijų ir sprendimų vystymas niekaip nepažeidžia LR teisėje įtvirtintų apribojimų. Technologijos gali būti sukurtos ir sprendimai gali būti pasiūlyti Lietuvos mokslininkų, bet dėl teisės aktuose įtvirtintų apribojimų šios technologijos ir sprendimai Lietuvoje nebus naudojami.
8	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2024-07-22 Rašto Nr. 13-3052	Taip pat nėra / ar ne pilnai atsižvelgta į kitas pastabas, pvz dėl CO2 geologinio saugojimo galimybių studijos ar giliosios geotermijos sektoriaus plėtra.	Neatsižvelgta. 1) P14-E priemonėje nurodyta studija turėtų įvertinti galimybes plėtoti ir panaudoti anglies dvideginio surinkimo ir saugojimo technologijas Lietuvoje, įvertinant tiesioginį ŠESD sumažinimą / subjektą, pramonės šaką. Analizė turėtų įtraukti esamą su tuo susijusių nacionalinę įstatymų bazę, šiuo metu vykstančius ES lygmenį teisėkūros procesus (dėl vandenilio, atnaujinamos AIE direktyvos, svarstomo ES pasienio CO2 korekcinio mechanizmo ir kt.), įvertinti, kokie būtų reikalingi įstatyminės bazės pakeitimai, įvertinti reikiamą infrastruktūros atnaujinimą, paruošimą potencialiai plėtrai. Analizės rekomendacijos turėtų būti suderinamos su strateginiais Lietuvos energetikos ir klimato kaitos tikslais. Priemonė siekiama vystyti ir diegti CO2 surinkimo ir gaudymo technologijas, CO2 transportavimo grandinei išvystyti (pvz., vamzdyno tiesimui, geležinkelio cisternoms įsigyti). Taip pat, investicijos būtų skiriamos ir laikinojo saugojimo rezervuarams įrengti (suskystinto CO2 terminato Klaipėdoje įrengimui). Studija dėl CO2 saugojimo Lietuvos žemės gelmėse ši studija nesprend. CO2 geologinis saugojimas - Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos funkcija. 2) Lietuvos Respublikos energetikos ministerija savo strateginiuose dokumentuose (neseniai priimtoje Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje) nėra numatę giliosios geotermijos sektoriaus plėtos ir tai atspindi ir NEKSVP, tačiau tai nereiškia, kad atskiri projektai negali būti vykdomi.

9	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2024-07-22 Rašto Nr. 13-3052	NEKSVP 93 psl. galimai naudojamas ne ta santrumpa. Tekste pateikiama „CCUS (anglies dioksido surinkimas ir naudojimas)“, tuo tarpu santrumpų sąrašą nurodoma: CCU – anglies surinkimas ir naudojimas, CCUS – anglies surinkimas, naudojimas ir saugojimas. 196 psl ir 200 psl naudojamas santrumpa CCS, nors nei santrumpų sąrašą nei pačiame tekste nėra pateikta kokiam žodžiui junginiui ši santrumpa bus naudojama.	Atsižvelgta.
10	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	11 psl. Iš NEKSVP: EK rekomenduoja peržiūrėti tokias subsidijas, kaip energijos mokesčio lengvata žemės ūkio ir miškininkystės įmonėms gamintiems, akcizo ir mokesčių lengvata gamtinėms dujoms pramonės vartotojams arba sumažintas CO2 mokesčio tarifas žemės ūkyje naudojamam dyzelinui. Siūlymai, komentarai pakeitimui: Sakinio EN originalas iš EK ataskaitos: Examples of such subsidies include the energy tax relief for companies in agriculture and forestry for gas oil, the excise tax exemption and tax relief for natural gas for industrial consumers or the reduced CO2 tax rate on diesel used in agriculture. Atitinkamai LT versija turėtų būti patikslinta: "kaip energijos mokesčio (?? Ar teisingas toks vertimas į LT apskritai) lengvata žemės ūkio ir miškininkystės įmonėms taikoma naftos dujoms, <...> arba mažesnis CO2 mokesčio tarifas žemės ūkyje naudojamiems gazoliams 12". + puslapio apacioje nėra 12-os išnašos, todėl turėtų būti pakeista į 11-ą po „gazoliams“	Atsižvelgta.
11	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	16 psl. 7 punkto paskutinis bullet point: turėtų būti „žemės ūkio paskirties žemėje“	Atsižvelgta.
12	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	22 psl. Siūlymas kur nors 1.3 dalyje įrašyti kiek išvis įvyko dekarbonizacijos d.g. susitikimų.	Atsižvelgta.
13	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	24 psl. "Toliau, Vyriausybės sprendimu, konsultacijos su visuomene buvo vykdomos paraleliai teikiant projektą pastaboms Europos Komisijai 19 liepos – rugpjūčio mėn." << čia reikėtų nurodyti datą / metus (toliau sekančiame sakinyje minimi 2024 m., o čia neaišku) 19 išnaša: neveikia nuoroda + greičiausiai nurodyta blogi metai, turėtų būti 2023 m.	Atsižvelgta.
14	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	104-105 psl. 3.1.1.8. lentelė. Esamos ir planuojamos politikos priemonės žemės ūkio sektoriuje iki 2030 m. •nėra A13-E priemonės (AD varoma technika) •A21-P turėtų būti A21-E (nes jau perkelta prie esamų)	Atsižvelgta.
15	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	108 psl. A21-P turėtų būti A21-E	Atsižvelgta.
16	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	109 psl. Siūlymas perkelti „A13-P. Alternatyviaisiais degalais varoma technika.“ aprašymą aukščiau po A13-E, kaip yra su kitomis E + P priemonėmis. A18-P aprašyme patikslinti: „informuojančias žmones apie“ → „informuojančias gyventojus apie“	Atsižvelgta.
17	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	120 psl. A7-E. Neariminių technologijų plėtra. → pakeisti į „Nearimųjų“, peržiūrėti ar kitur nepaliktas senasis pavadinimas	Atsižvelgta.
18	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	151 psl. Energijos subsidijos 4 punktas ar neturėtų būti 25 Eur / 1000 l, jeigu nuo 2025 m. ? Pagal 2025 m. Akcizų įstatymo suvestinę redakciją 50 Eur / 1000 l saugumo dedamoji yra nuo 2026 m. https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lr/TAD/TAIS.154511/r0alIznuc0	Atsižvelgta.
19	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	260 psl. Patikslinti >>> "Taip pat bus taikoma saugumo dedamoji gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veiklos, įskaitant akvakultūros ar verslinės žvejybos vidaus vandenyse veiklą, subjektams žemės ūkio produktų gamybai (2025 m. 25 Eur / 1000 l, 2026 m. ir vėliau - 50 Eur / 1000 l)"	Atsižvelgta.
20	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, laišku 2024-08-01	275 psl. „prie svarstomo ES gamtos atkūrimo reglamento tikslų“ <<< Reglamentas jau priimtas ir patvirtintas, išbraukti žodį "svarstomo" https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32024R1991	Atsižvelgta.
21	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Plane pasigendama informacijos apie tai, kaip jame numatytos priemonės atliepa Lietuvai tenkančias ŠESD kvotas. Plano priemonių rodikliai turėtų būti nurodyti prie priemonių aprašymo. Taip pat vertėtų aiškiai nurodyti kiekvienos priemonės įgyvendinimo finansavimo galimybes. Vertėtų detaliau aprašyti finansavimo prielaidas ir pateikti informaciją kiek finansiniai įsipareigojimai lemty ŠESD sutuapymus kiekvienoje priemonėje. Siūloma numatyti visuomenės informavimo priemonę, susijusią su ATP2S sistema. Neaiški sąsaja su atsinaujinančių išteklių direkyvos reikalavimais transporto sektoriuje.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Plano projekto 262–264 puslapiuose pateikta informacija apie kvotas, kiek pasiekta su esama ir planuojama politika iki 2040 m.; lentelėje pateikta informacija pagal sektorius, yra pateiktas grafikas. Plano priemonių rodikliai yra pateikiami atskirame priede. Finansavimo galimybes yra nurodomos pagal sektorius, o ne pagal priemones, nes finansavimas galimas dalinis ir iš atskirų skirtingų fondų, todėl konkretizuoti pagal kiekvieną priemonę nėra galimybių. Dėl finansavimo atitikties ŠESD sutuapymams – tai sudėtinga detalizuoti, nes labai skirtinga priemonių trukmė ir pobūdis, tačiau CPVA šiuo metu atlieka vertinimą, bus parengta kaštų-naudos analizės lentelė, kuri bus įtraukta į Planą kaip priedas. Taip pat reikia pažymėti, kad Planas nėra skirtas lėšų dalijimui, jame turi tik bendrai atspindėti suplanuotas investicijas ir apibrėžta numatoma politika. Dėl naujosios atsinaujinančių išteklių direkyvos tikslų – ji dar nėra perkelta į nacionalinę teisę. Plano 2 dalyje „Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai“ transporto sektoriuje pateikti tikslai iš Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos, o Plano B analitinėje dalyje pateikiami skaičiavimai naudojant daugiklius, nes taip reikės teikti Europos Komisijai. Kaip bus įgyvendinti šios direkyvos tikslai, tai bus politinis sprendimas perkeltiant reikalavimus ir Plane ši informacija dar negali būti pateikta. Paminėtina, kad šiuo metu dar nėra žinomos apyvartinių taršos leidimų kainos, todėl Plane nėra galimybių pateikti informacijos apie tai, kiek kvotų trūkumas Lietuvai kainuotų.

22	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Pagal Atsinaujančių išteklių direktivą, vandenilio gamyba naftos pramonėje gaminant degalus yra priskiriama transporto sektoriui. Klausimas, ar Plane vandenilio gamyba priskiriama transporto, ar pramonės sektoriui. Plane įvardyti dideli kiekiai vandenilio eksporto, kuriai eksportuoti reikėtų išvystyti spec. infrastruktūrą, o ji Plane nenumatoma. Transporto sektoriaus dalyje, kuro balanso lentelėje pateikiami nepagristi biodyzelino kiekiai ir neaiškūs jų pokyčiai. Neaišku, kaip apibrėžiami pažangiosios ir nepažangiosios kuro rūšys. Plane pasigendama anksčiau (prieš metus) nagrinėtos aukšto efektyvumo priemonės, skirtos ATL kainų kompensavimui. Kodėl šios priemonės nebetiko? Lentelėje matomas dyzelino kiekių nuoseklus mažėjimas, tačiau biodyzelino kiekiai „šokinėja“ – mažėja, po to didėja, vėl mažėja. Ta pati situacija su benzinu – nors jo kiekiai nuosekliai mažėja, biodyzelino kiekiai kinta neproporcingai.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Plane nurodyta vandenilio gamyba priskiriama pramonės sektoriui (pagal Vandenilio plėtrą Lietuvoje 2024–2050 m. gaires). Transporto sektoriui priskiriamas tik vandenilis, naudojamas tiesiogiai transportui. Dėl biodyzelino ir Plane pateiktų prognozių, jos reprezentuoja visus biodegalus. Šį aspektą Plane numatoma patikslinti, tačiau abejotina, ar modeliuojant įmanoma išskirti atskiras atsinaujančio kuro rūšis. Dėl pokyčių – planuojamas sumažėjimas susijęs su dyzelino ir iškastinio kuro vartojimo mažėjimu. Modeliavimo rezultatai bus peržiūrėti. Galbūt 2030 metų vertės susietos su ambicingiausiais direktyvoje nustatytais tikslais. Dėl klausime minėtos priemonės atsakymo – už priemonių krepšelio formavimą atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Priemonės vertinime buvo klaida ir permodeliavimas paaiškėjo, kad priemonės efektyvumas lyginant sutaupymus ir kaštus nėra pakankamas, tada reitinguojant priemonės pastaroji buvo įtraukta.
23	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Pirmoje prezentacijoje buvo paminėta/parodyta, kad kai kuriose srityse viršijam įsipareigojimus. Kadangi tų įsipareigojimų pasiekimas kainuoja, ar nesvarstoma/nesiūloma „nubėgti priekyje traukinio“?	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Nors vienoje srityse tikslai ir viršijami, tačiau tos pačios priemonės yra skirtos ir kitų tikslų pasiekimui. Pavyzdžiui, AEI priemonės leidžia ne tik pasiekti AEI tikslą, bet leidžia pasiekti ir ŠESD mažinimo tikslus. Jeigu bus sumažintos priemonių apimtys, tai atsilieps ir kitiems tikslams. Dėl to, ministerijų manymu, priemonių krepšelis yra subalansuotas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad energetikos srityje būtent dėl energetinio saugumo aspekto mums svarbu turėti kaip įmanoma daugiau vietinės elektros generacijos.
24	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Ar nevertėtų Plane pateikti kiekvienos savivaldybės emisijų ir absorbcijų lentelę. Galima būtų tai pavaizduoti Lietuvos žemėlapiu pagrindu. Tuomet matytume ne tik bendrą makro vaizdą, bet ir kiekvienos savivaldybės indėlį.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Emisijos skaičiuojamos nacionaliniu lygiu. Yra parengtos skaičiuoklės savivaldybėms, tačiau trūksta specifinių duomenų, o tiesiog padalinti savivaldybėms būtų nekorektiška. Planas yra nacionalinio lygmens ir tikslai yra nacionaliniu mastu, o savivalda gali dalyvauti įgyvendinanti priemonės. Tenka pripažinti, kad įgyvendinant priemonės savivaldybėse susiduriama su aktyvumo stoka.
25	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Pasigendama priemonių, užtikrinančių, kad naujų individualių namų ūkiai nesirinktų gamtinių dujų kaip pagrindinio šilumos gamybos būdo, kad mažasis verslas ieškotų alternatyvų. Taip pat klausimas dėl biometano ir 2 kartos biodegalų gamybos ŠESD sutaupymų skirto – ar jis susijęs su galimybe eksportuoti biodegalus ir sunaudoti juos ne Lietuvoje?	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Gamtinių dujų kainos dėl Rusijos energetinio karo prieš Europą buvo itin padidėjusios ir namų ūkiai, pasirenkantys gamtines dujas turėtų jai atsivėlgti. Plane numatytos priemonės šilumos šilurbių įrengimo skatinimui. Reguliacinėmis priemonėmis riboti gamtinių dujų naudojimą šiuo metu neplanuojama. Dėl antrosios klausimo dalies – biometano ir 2 kartos biodegalų gamybos ŠESD sutaupymų – pagamintas biometanas keičia gamtines dujas (užtikrina jo poreikį transporte, o likęs kiekis tenka stacionariam deginimui) ir taip mažinamas iškastinio kuro naudojimas, o biodegalai iš esmės naudojami tik transporte, j biodegalų priemonės biometanas neįtraukiamas. Laikoma, kad 2 kartos biodegalai pakeis 1 kartos biodegalus, kurių išmetamas CO2 kiekis taip pat lygus nuliui, todėl dėl perėjimo prie 2 kartos biodegalų CO2 sutaupymo nebus. ŠESD sutaupymai galėtų būti nebet žemės naudojimo (ŽŪNKM) sektoriuje, bet sudėtinga įvertinti, kam būtų naudojama žemė, kuri dabar naudojama 1 kartos biodegalų žaliavoms auginimui – galbūt tiesiog būtų auginamos kitos žemės ūkio kultūros ir tuomet ŠESD sutaupymų nebūtų.
26	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Ar nereikėtų prie priemonių, skatinančių elektros energijos gamybą iš AEI pridėti ir CfD kontraktų su vystytojais taikymo? Elektros energijos rinkos reformos pakete numatomas rivalomas CfD kontraktų su elektros iš AEI žemintojais ir branduoliniams elektrinėms taikymas.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Šios nuostatos bus vertinamos perkeltant direktyvą ir esant poreikiui atitinkamai bus įtraukta į teises aktų pakeitimus.
27	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	1.1.1. lentelė. Nacionaliniai ir ES tikslai 2030 m. ES tikslai mažesni nei siekiama tikslų Lietuvoje. Manytina, kad užaukštinti reikalavimai, kadangi siektini rezultatai pareiti vien prie elektromobilių yra netikslingas: 1. 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėjus pilno masto karinę invaziją į Ukrainą parodė, kad sugriovus elektros energetikos sistemą, nebelieka galimybių transporto priemonėmis evakuotis. 2. Atkreiptinas dėmesys, kad 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėjus pilno masto karinę invaziją į Ukrainą, naudojama technika nėra elektrifikuotas 100 procentų. 3. Alternatyva turėtų būti: Hibridiniai automobiliai neba ne daroma kuo siekiant ES rezultatus.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. NEKSVP nustatė kitą strateginių nacionalinių teisės aktų tikslų įgyvendinimo priemonės, o ne pačius tikslus.
28	Pastabos, pateiktos SPAV rengėjams (AM)	Lyginant gatutinį atnaujintą planą ir prieš tai publikuoto plano projektą Žemės ūkio skyriuje matome, jog ganėtinai kardinaliai pasikeitė priemonių suminis ŠESD sumažinimo efektas (psl. 89-90). Siūlome pavišinti šių skaičių skaičiavimo metodiką, siekiant suprasti kaip buvo skaičiuojamas jų efektyvumas ir kodėl jis pasikeitė.	Atsakymas pateiktas 2024-07-22 renginio metu. Žemės ūkio sektoriaus priemonių sutaupymų pokyčiams įtakos turėjo priemonių apimčių pasikeitimai, buvo peržiūrėtos sutaupymų skaičiavimui naudotos prielaidos (koreguojamos atsivėlgti į mokslinių dirbančiųjų su konkrečiomis technologijomis rekomendacijomis), keitėsi projekcijų baziniai metai, taip pat buvo tikslinamos ir veiklos duomenų projekcijos, atsivėlgti į faktinius duomenis bei priemonių perėjimą iš planuojamą į esamą. Susidariusio ŠESD kiekio skaičiavimui buvo naudota 2006 TKKK metodika.
29	KN Energies laiškas gautas 2024-07-29	Rašau jums dėl į NEKS įtrauktos priemonės AEI9-E „Sumažinti SGD terminalo į aplinką išmetamo CO2 apimtį“. Šia priemone siekiama sumažinti ŠESD išmetimų kiekį, įrengiant elektros jungtį nuo SGD terminalo, iki 30 proc. sumažinant CO2 emisijas (23 tūkst. tonų per metus CO2 sumažinimas). (2023 – 2025 m.). Informuojame, kad šiais metais atliekant aktyvius veiksmus (konsultacija su potencialiais tiekėjais, techninių aplinkybių vertinimas ir pan.) dėl Elektros jungties su Klaipešos SGD terminalu projekto įgyvendinimo buvo atnaujinta tam tikra informacija, kuri turėtų atspindėti ir NEKS'e: Projektą planuojama įgyvendinti iki 2028 m. II-ojo ketvirčio (t. y. SGD terminalo veiklos sąlygote CO2 kiekio mažinimas numatomas tik nuo 2028 m.) Projekto įtaka SGD terminalo veiklos sąlygotam CO2 kiekiui:	Atsivėlgti.
30	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras 2024-08-05, raštas Nr. (11.1.9 M)J-29218	NEKSVP projekto priedo Nr. 5 17 punkte išvardytos pagrindinės klimato kaitos keliamos visuomenės sveikatai rizikos grupės (toliau – rizikos grupės): 17.1. Perkaitimas ir nušalimai; 17.2. Oro kokybės svyravimai; 17.3. Maisto saugos ir vandens tiekimo problemos; 17.4. Naujų ligų ir pernešėjų plitimas. Pastebime, kad 17.2–17.4 papunkčiuose nurodytos rizikos grupės apima aplinkos pokyčius, o 17.1 papunktyje nurodyta rizikos grupė – aplinkos pokyčių pasekmės, todėl siūlome keisti 17.1 papunktyje nurodytos rizikos grupės pavadinimą „Perkaitimas ir nušalimai“ į „Ekstremali os sąlygos“. Taip pat siūlome apsvaerstyti, ar nebūtų tikslinga rizikos grupę įtraukti į kitus etichinių palaimų sąrašą.	Atsivėlgti.
31	AB „LTG Cargo“, 2024-08-05 el.laiškas	Reikalingos korekcijos 84 psl. Pasiūlymas: įtraukti naują šeštą priemonę. T4-P. Intermodalinių vežimų skatinimas. Priemonė apima: 1) Intermodalinių vežimų skatinimą 1435 mm tinkle Italijos kryptimi (2023–2030 m.); 2) Intermodalinių vežimų skatinimą 1435 mm tinkle (2022–2030 m.); 3) Vilniaus ir Kauno intermodalinių terminalų techninę plėtrą (2022–2025 m.). Siekiama pritaikyti terminalus puspriekabių krovai bei didesniems konteinerių srautams; 4) mokestinės bazės suregulavimą, kad naudingiausia būtų rinktasi mažiausiai taršių transporto rūši (pvz., kelių mokesčių didinimas sunkvežimiams, geležinkelii infrastruktūros mokesčio kompensavimas ar pan.) ir krovinių pervežimo mažiau taršių transporto skatinimas (2025–2030 m.). Siekiant sureguliuoti mokestinę bazę krovinių per Lietuvą vežamų sunkiosiomis transporto priemonėmis (toliau – TP) perkėlimui ant geležinkelii; 5) Krovinių per Lietuvą vežamų sunkiosiomis TP perkėlimo į geležinkelii galimybių studiją (2024–2030 m.). Siekiant krovinius privažiavusiu Lietuvos sieną kur įmanoma perkelti ant bėgių ir toliau vežti geležinkelii, reikalinga nustatyti tokios priemonės įgyvendinimo galimybes ir efektyvumą galimybių studijos pagalba; 6) Krovinių vežamų sunkiosiomis transporto priemonėmis perkėlimas ant geležinkelii. Finansinė paskata krovinių vežimo kompanijoms perkelti sunkiosiomis TP vežamus krovinius ant geležinkelii kompensuojant dalį vežimo	Neatsivėlgti. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytomis veiktoms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemonės ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačiu efektyviausiu priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikla kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsisiakiusios priemonės įgyvendinimo ar sumažinusios jos apimtį turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinio metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.

32	AB „LTG Cargo“, 2024-08-05 eL.laiškas	Reikalingos korekcijos: 82 psl. Pasiūlymas: pakoreguoti suminį ŠESD sumažinimo efektą pagal planuojamus naujus sutaupymus.	Neatsižvelgta. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačių efektyviausių priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikla kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsisiūsiuosios priemonės įgyvendinimo ar sumažinuosios jos apimtis turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinimo metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.
33	AB „LTG Cargo“, 2024-08-05 eL.laiškas	Reikalingos korekcijos: Priedas NR.4. 11 psl. Priedas Nr. 4. NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės. TRANSPORTO SEKTORIUS	Neatsižvelgta. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačių efektyviausių priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikla kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsisiūsiuosios priemonės įgyvendinimo ar sumažinuosios jos apimtis turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinimo metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.
34	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Dėl esamoms politikos priemonių: 1. AEI12-E „Privatomas biodegalų maišymas į mineralinius degalus“ – itin neefektyvi ir prie didesnės taršos prisidedanti priemonė, kuomet, pvz., rapsai ar kviečiai naudojami biodegalams, jų auginimo ir apdorojimo šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra perkeltamos į kitus sektorius, o transporto sektoriuje, naudojant biodegalus – didėja azoto oksidų išmetimai t.y. oro tarša, kuri turi reikšmingą neigiamą poveikį klimato kaitai.	Neatsižvelgta. Biodegalai šiuo metu yra pagrindinis atsinaujinančių išteklių energijos šaltinis transporto sektoriuje. Atsisakius šios priemonės būtų neužtikrinamos prievolės degalinių tinkluose, pažymėtina, kad privatomas įmaišymas sudaro tik nedidelę dalį bendro įpareigojimo.
35	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Dėl planuojamų politikos priemonių: MT21-P “CCS/CCUS technologijų diegimas” – transformacija ir aplinkai draugiškesnės technologijos yra efektyviausias būdas sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.	Atsižvelgta. Teiginiui galima pritarti.
36	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	MT17-P, MT22-P, VR12-P – neefektyvus viešųjų finansų naudojimas technologijai (branduolinei energetikai), kurios nėra ir neatsiras Lietuvoje dėl kaštų, saugumo ir visuomenės pasipriešinimo.	Neatsižvelgta. Numatytas tik branduolinės energetikos vystymo perspektyvos Lietuvoje vertinimas (ne pačios branduolinės energetikos vystymas) atskant į klausimus dėl ketvirtosios kartos MBR galimos įtakos AEI plėtrai, elektros energetikos sistemos balansavimo potencialo, savikainos ir kt. Atkreiptinas dėmesys, kad ketvirtosios kartos MBR reaktoriai jau licencijuojami ir pradedami statyti pasaulyje. Pasaulyje taip pat yra sukaupta nemaža panašios technologijos reaktorių projektavimo ir eksploataavimo patirtis. Šiuo metu įgyvendinamiems branduolinės energetikos projektams (susijusiems su Ignalinos AE eksploataavimo nutraukimu, radioaktyviųjų atliekų tvarkymu) jau pradeda trukti branduolinės energetikos specialistų, reikalinga mokslinė plėtra, kas ir yra įtraukta į MT22-P ir MT17-P priemonėse.
37	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Neįtrauktos priemonės: 4. Projektuojant naujus visuomeninės, pramoninės ir komercinės, gyvenamosios paskirties pastatus (jų dalis), turi būti numatyta įrengti atsinaujinančius energijos išteklius naudojantį elektros energijos gamybos įrenginį, kurio leistina naudoti galia būtų ne mažesnė kaip vartotojo objektui suteikta leistina naudoti galia. Kai nurodytos leistinos generuoti galios atsinaujinančius energijos išteklius naudojančiam elektros energijos gamybos įrenginiui įrengti nėra techninių galimybių, nurodytos paskirties pastato (jo dalies) valdytojas turi užtikrinti, kad elektros energijos vartojimo poreikis būtų padengtas kitais pagrindais įsigijama elektros energija iš atsinaujinančių energijos išteklių – kaip nurodyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 48 straipsnyje.	Atsižvelgta iš dalies. Tokia nuostata yra įstatyme, atskiros priemonės neplanuojama įtraukti, tačiau informacija įtraukta 141 psl. „Papildomos priemonės, prisidedančios prie AEI-E plėtros“
38	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Naujų iškastinio kuro katilų tiekimas ir naudojimas Lietuvoje ribojamas, kaip tai yra daroma daugybėje kitų ES šalių. Plačiau: https://www.circulareconomy.lt/kada-atsisveikinsime-su-iskastinio-kuro-katilais/	Neatsižvelgta. NENS numatyta, kad įgyvendinant šilumos sektoriaus dekarbonizaciją CŠT sektoriuje, siekiama, kad AEI dalis vykdant CŠT 2030 m. sudarytų 90 proc., 2050 m. – 100 proc. Individualių namų sektoriuje numatyta priemonė „AEI27-P. Iškastinio kieto kuro naudojimo ribojimas pagal vietovę“.
39	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Visos biudžetinės įstaigos privalo apsirūpinti saulės elektrinėmis ant stogų (kur leidžia techninės sąlygos) – efektyvi investicija leidžianti sutaupyti viešųjų lėšų.	Neatsižvelgta. Dubliuotų šias NEKSVP priemones - AEI3-E, AEI6-E
40	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2024-08-05 raštas Nr. NEKSVP-1-24	Pilnas iškastinio kuro subsidijų panaikinimas – paliekant net ir dalį subsidijų, jos iškraipo rinką ir toliau skatina naudoti iškastinį kurą.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad šiuo metu vyksta energijos mokesčių direktyvos peržiūra, kuri numato apmokestinti akcizais visus energijos produktus priklausomai nuo jų tvarumo. Be to nuo 2027 m. į ATPLS 2 taikymo sritį patenka šie namų ūkiuose vartojami energetikos produktai: gamtinės dujos, naftos dujos, šildymui skirtas gazolis ir akmens anglis, kurie naudojami būsto šildymui, maisto gaminiui ir karšo vandens ruošimui. Energijos mokesčių direktyvos pakeitimai ir ATPLS2 taikymas mažins subsidijų išlaidas.

<p>41 Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2630</p>	<p>siūlome įvertinti ir į NEKS priemonių rinkinį įtraukti šias papildomas priemones: 1) Iš išorės įkraunamų hibridinių transporto priemonių įsigijimo finansinis skatinimas. Lietuva yra išsiskilusi tikslą, kad 2030 m. Lietuvoje bus įrengta apie 54 tūkst. privačių ir 6 tūkst. viešai prieinamų elektromobilių įkrovimo priegūdžių, o šalies keliuose iki 2030 m. važinės ne mažiau kaip 240 tūkst. elektra varomų transporto priemonių. Akivaizdu, kad šių tikslų nebus pasiekta: 2024 m. birželio 1 d. duomenimis, Lietuvoje registruoti 22 853 elektromobiliai, iš kurių 13 670 grynųjų elektromobiliai, o 9 183 – iš išorės įkraunami hibridiniai automobiliai. Per metus (nuo 2023 m. liepos 1 d.) grynųjų elektromobilių skaičius padidėjo tik 4 183 vnt., o įkraunamų hibridinių automobilių – 3 813 vnt. 1 kartą tai sudaro apie 8 tūkst. elektromobilių metinį padidėjimą, kuris turėtų būti bent 4-5 kartus didesnis norint pasiekti 2030 metų tikslą. Todėl siekiant ženkliau paspartinti elektromobilių skaičiaus didėjimą Lietuvoje ir užtikrinti 2030 m. tikslo pasiekiamumą, tikslinga įvertinti finansinio skatinimo priemonių, taikomų grynesiems elektromobiliams, taikymą ir iš išorės įkraunamiems hibridiniams elektromobiliams: pavyzdžiui, iš išorės įkraunamų hibridinių elektromobilių įsigijimui taikyti atitinkamą subsidiją kaip ir grynųjų elektromobilių atveju ir/arba PVM lengvatą iki 50 000 eurų vertės iš tinklo įkraunamiems hibridiniams elektromobiliams kaip dabar taikoma juridiniams asmenims. Pažymėtina, kad iš tinklo įkraunami hibridiniai automobiliai dėl savo universalumo (elektros baterijos režimu galima nuvažiuoti 60-90 km atstumą) gali labiau patenkinti tipinio vartotojo poreikius ir paskatinti pasirinkti jį vietoj dabar naudojamo iškastiniu kuru varomo automobilio ir/ar sumažinti dviejų šeimoje naudojamų automobilių namų ūkyje poreikį (elektromobilis – vietos kelionėms, iškastiniu kuru varomas automobilis – tolimesnėms kelionėms). Tokiu būdu iš tinklo įkraunami hibridiniai automobiliai galėtų ženkliau prisidėti prie degalų suvartojimo ir atitinkamai CO2 išmetimų mažinimo pakeisdami iškastiniu kuru varomus automobilius (remiantis viešai pateikiama informacija, vidutinės iš tinklo įkraunamo lengvojo automobilio degalų sąnaudos ir CO2 emisijos (WLTP) yra atitinkamai ~1-2 l/100 km ir ~20-30 g/km, o įprastais degalais varomų – ~6 l/100 km ir ~130 g/100 km). Kartu pastebėtina, kad iš tinklo įkraunamų hibridinių automobilių plėtra lygiaagrečiai skatinų ir elektromobilių įkrovimo stotelių skaičiaus didėjimą, nes jos yra būtinos racionaliam iš tinklo įkraunamos transporto priemonės naudojimui. Apibendrinant, iš tinklo įkraunamų hibridinių transporto priemonių spartesnė plėtra prisidėtų ir prie transporto sektoriaus dekarbonizacijos, ir būtų papildomas tarpinis žingsnis patelginant jo elektrifikaciją tolesnėje perspektyvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagal Alternatyviųjų degalų įstatymą po elektromobilių sąvoka patenka tiek grynijie elektromobiliai, tiek įkraunami hibridiniai automobiliai. Pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) įstatyme yra numatyta, kad PVM atskaitos galimybe gali pasinaudoti juridiniai asmenys PVM mokėtojai įsigyjantys elektromobilį iki 50 tūkst. Eur. su PVM, t. y. gali būti įsigijamas naujas arba naudotas grynas elektromobilis arba įkraunamas hibridas. Šios PVM įstatymo nuostatos į NEKSVP priemones ir jų vertinimą jau įtrauktos (T1-E priemonės komplekse). Papildomai informuojame, kad parama įkraunamiems hibridiniams elektromobiliams iš Ekonomikos gavimino ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – RRF) lėšų nėra teikiama ir neplanuojama, vadovaujantis valstybės paramos reikalavimais pagal Bendrąjį Bendrosios Išimties Reglamentą (ES) Nr. 651/2014 (BBIR).</p>
<p>42 Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2631</p>	<p>2) Elektromobilių įsigijimo juridiniams asmenims skatinimas. Siekiant paskatinti spartesnę elektromobilių plėtrą taip pat palaikytume papildomas paramos priemones, nukreiptas į tokias sritis ir veiklas, kaip pavyzdžiui, taksai, pavėžėjimo veiksiai ar automobilių dalijimosi ir nuomos paslauga. Sparčiai visame pasaulyje ir ypatingai Europos miestuose auganti automobilių dalijimosi paslauga leidžia išsamiu iširti, kokią įtaką dalijimosi ekonomika daro ne tik šia paslauga besinaudojantiems vartotojams, bet ir miestų infrastruktūrai bei aplinkos taršai. Vokietijoje, kuri šiuo metu turi didžiausią ir seniausią dalijimosi ekonomikos kultūrą Europos Sąjungos šalyse, šiemet atliktais tyrimais buvo nustatyta, kad vienas dalijimosi automobiliai gali pakeisti net 20 privačių naudojamų automobilių. Tai ženkliai padeda spręsti ne tik bendrus CO2 išmetimus transporte, bet ir parkavimo, padidėjusio užterštumo problemas miestuose ir ypatingai jų centrinėse zonose, kur tam tikru metu susirenka didžiausia žmonių, o kartu ir automobilių koncentracija.</p>	<p>Neatsižvelgta. Veiktą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyvia nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijus elementams kylančiam sunkumui su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiktą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačiu efektyviausiu priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veiksiai kaip alternatyva įtraukiami į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsiskaiciuos priemonės įgyvendinimo ar sumažinamos jos apimtis turį jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinimo metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.</p>
<p>43 Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2632</p>	<p>3) Gamybos įmokos iš atsinaujinančių energijos gamybos šaltinių apskaičiavimo skaičiuoklės parengimas ir viešinimas, gretimai esančių bendruomenių ir vietos gyventojų informavimas. NEKS projekte daug dėmesio ir priemonių skiriama energijos vartotojų ir rinkos dalyvių informavimui (T10-E – visuomenės informavimas siekiant paskatinti rinktis visai netaršias transporto priemones; A17-E – informavimas ir konsultavimas apie gerąją tausojančio ir tvaraus ūkininkavimo praktiką; AEI23-P – vartotojų informavimas apie degalines prekiavimų degalų struktūrą; EN4-P – vartotojų informavimas kompensacijų ir energijos taupymo klausimais, ir pan.). Todėl manytume, kad taip pat būtų tikslinga numatyti ir įtraukti informacinę priemonę apie atsinaujinančios energetikos naudas bendruomenėms ir gyventojams. Kalbant detaliau, siūlome parengti skaičiuoklę, informuojančią vietos bendruomenes ir gyventojus, šalia kurių planuojami atsinaujinančios energetikos generacijos projektai, apie potencialiai jiems galinčias tekti tiesiogines išmokas, kaip numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 131 straipsnyje ir kitose teisės aktuose. Skaičiuoklę, patalpinta Lietuvos savivaldybių interneto tinklapiuose, būtų lengvai prieinama ir naudojama vietos bendruomenių bei gyventojų, suteiktų jiems aktualią informaciją apie galimas naudas, ir tokiu būdu papildomai prisidėtų prie atsinaujinančios energetikos vystytojų ir vietos bendruomenių darnaus socialinio dialogo, sklandesnės atsinaujinančios energetikos plėtros ir NEKS tikslų įgyvendinimo.</p>	<p>Neatsižvelgta. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13(1) straipsnio 16 dalyje įtvirtinta, kad Vyriausybės nustatyta informacijos rinkimo ir viešinimo tvarka įmokos administratorius savo interneto svetainėje skelbia su gamybos įmokos lėšų administravimu susijusią informaciją. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2024 m. balandžio 3 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 233 „Dėl atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos ir paramos vietos bendruomenėms lėšų administravimo tvarkos aprašo ir atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratoriaus paskyrimo patvirtinimo“, 45 punkte įtvirtinta, kad paskirtas įmokos administratorius savo interneto svetainėje skelbia bendrą informaciją apie gamybos įmokos lėšas, t. y. apie praėjusius kalendorinius metais bendruomeninių organizacijų gautas, panaudotas ir (ar) nepanaudotas gamybos įmokos lėšas, įgyvendintus bendruomeninių organizacijų projektus bei pasiektus rezultatus, pradėtus įgyvendinti projektus, jų statusą ir jiems skirtas lėšas. Taip pat skelbia informaciją apie praėjusius kalendorinius metais surinktas ir nepanaudotas gamybos įmokos lėšas. Atsižvelgiant į tai, kad yra užtikrinamas skaidrus informacijos viešinimas įmokos administratoriaus interneto svetainėje, manoma, kad papildoma gamybos įmokos apskaičiavimo skaičiuoklė būtų perteklinė. Skaičiuoklė dar pradiniam elektrinių statybų projekte nebūtų tiksli, kadangi nebūtų žinomi gyventojai, kurie galės pretenduoti į gamybos įmoką, todėl preliminariai būtų galima apskaičiuoti tik bendruomeninėms organizacijoms tenkančią dalį. Gyventojų skaičių įmokos administratorius nustatinės tik tuo metu, kai jau elektrinė bus pastatyta ir bus pradėta rinkti gamybos įmoka. Gyventojų skaičius gali nuolat kisti, kadangi gyventojai keičiasi, vieni išvažiuoja gyventi kitur, kiti atvažiuoja, todėl jų skaičių nuolat atnaujins gamybos įmokos administratorius. Be to, gamybos įmoka priklausys ir nuo elektros kainos. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13(1) straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad gamybos įmoka mokama, kai kitos paros</p>
<p>44 Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2633</p>	<p>2. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. XIV-2856 patvirtintos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos (toliau – Strategija) 265 punkte teigiama, kad Strategijos nustatytų tikslų ir uždavinių 2024–2030 m. laikotarpiu bus siekiama įgyvendinant Nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų planą 2021–2030 m. Tačiau tenka pastebėti, kad aiškiai išreikštų loginių ryšių ir sąsajų tarp Strategijos tikslų ir juos įgyvendinančių NEKS priemonių nėra. Todėl sunku įvertinti, kokia apimtimi ir kiek sėkmingai ateityje bus įgyvendinama Strategija ar atskiros jos dalys.</p>	<p>Neatsižvelgta. Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos (NENS) tikslai ir uždaviniai buvo perkelti į NEKSVP po NENS patvirtinimo LR Seime, kurie yra nurodyti ties kiekvienu iš skirtingų energetikos sąjungos aspektų (žr. NEKSVP 2 dalį „Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai“), o priemonės, įgyvendinančios strateginius tikslus ir uždavinius yra atitinkamai nurodytos kitame skyriuje (žr. NEKSVP 3 dalį „Politika ir priemonės“). Taip pat atkreipiame dėmesį, kad NEKSVP struktūrą ir formą aiškiai apibrėžia ES Reglamentas Nr. 2018/1000 16 dalyje.</p>
<p>45 Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2634</p>	<p>Strategijoje numatoma, kad „iki 2027 m. turi būti parengta preliminarinė ketvirtosios kartos MBR verslo modelio analizė ir plėtros galimybių vertinimas. Tačiau pastebėtina, kad NEKS projekto 4 priedo VR14-P priemonėje pasirinktas pasiekimo rodiklis („Priimtas įstatymas dėl naujos branduolinės elektrinės su MBR statybos“) gali suponuoti išankstinis tokio vertinimo rezultatus.</p>	<p>Atsižvelgta. NEKS projekto 4 priedo VR14-P priemonės pasiekimo rodiklis patikslintas sekančiai: „Parengtas ir LR Seimui pateiktas teisės akto projektas dėl branduolinės energetikos vystymosi koncepcijos.“</p>

46	Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, 2024-08-05, raštas Nr. (8D-2528)-2D-2635	Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad derinimui pateiktas NEKS projekto dokumentų paketas reikalauja ir daugiau tam tikrų papildomų korekcijų, pateikiamos informacijos patikslinimo, papildymo ir/ar jos atnaujinimo. Pavyzdžiui: 1) gamybos įmoka 0,0013 Eur/kWh 2023 metais pakeista į 0,0010 Eur/kWh (17 psl.); 2) neatsižvelgiama, kad jau nuo 2023 metų svarstoma elektros jungtį „Harmony Link“ keisti iš jūrinės į sausumos (56, 182 psl., kt.); 3) naudojami gerokai pasenę duomenys („NENS numatyta, kad elektros energijos importą pakeis vietinė elektros energijos gamyba: planuojama, kad 2030 m. – elektros energijos gamyba Lietuvoje sudarys 70 proc. (30 proc. bus importuota)“, (56 psl.); 4) trūksta referencijų į 2024 m. birželio 27 d. atnaujintą Strategiją; 5) nesutampa pateikiami duomenys (70 proc. vs. 55 proc. AEI bendrame galutiniame energijos suvartojime 2030 metais – 144 psl.); 6) AEI dalis šalies bendrame galutinio energijos suvartojimo balanse sudarytų 45 proc. (149 psl.); 7) pasiekti, kad iki 2025 m. – 30 proc., iki 2030 m. – 50 proc. šalyje suvartojamos elektros energijos būtų iš AEI (149 psl.); 8) minimi planai išplėsti Kruonio HAE pajėgumus pastatant penktąjį 225 MW galios asinchroninį hidroagregatą, nors jau kuris laikas vystomas 110 MW galios agregatas (175 psl.); 9) neaišku, ar jau pasirašytas tarpvyriausybinius susitarimas su Lenkija gamtinių dujų tiekimo saugumui užtikrinti (177 psl.); 10) ženkliai skiriasi NEKS projekte modeliavimui naudoti ir Strategijoje pateikiami elektros suvartojimo dydžiai 2030 ir 2040 metams (19,6 TWh vs 24 TWh – 280 psl., 16,9 TWh vs 48 TWh – 219 psl.), ir t.t.	Atsižvelgta iš dalies. Patikslinti 1, 5, 6 ir 7 pastebėjimai NEKSV. 2 pastaba - patikslinta informacija dėl Harmony Link jungties projekto. 3 pastaba - ištrinta sena/neaktuali informacija 56 psl. 4. Referencijos į NENS pateiktos 2 NEKSVP dalyje „Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai“ bei atnaujinta informacija kitose dokumento vietose pagal Strategiją, 8 pastaba - patikslinta informacija dėl Kruonio HAE. 9 pastaba - patikslinta informacija dėl tarpvalstybinių susitarimų dujų srityje dėl solidarumo priemonių taikymo. 10 pastaba - esminis skirtumas tarp NEKSVP 219 psl. (16,9 TWh) ir NENS (48 TWh) 2040 m. reikšmių yra tai, kad NEKSVP 219 psl. pateikiama informacija apie EPP scenarijų, o NENS greičiausiai atitinka PPP scenarijų. Tarp šių scenarijų ženkliai skiriasi vandenilio gamybos apimtys. Taip pat NEKSVP plano 219 psl. nurodytas galutinis elektros energijos sunaudojimas, į kurį neįtrauktas energetikos sektoriuje sunaudojamas elektros energijos kiekis bei jos transportavimo ir paskirstymo nuostoliai. NENS skaičiai 2030 24 TWh ir 2040 48 TWh yra bendro elektros energijos suvartojimo skaičiai.
47	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	1. NEKSVP projekto 66 psl. teigiama, kad energijos nepritekliaus apibrėžties įtvirtinimas nacionalinėje teisėje yra pirmas žingsnis siekiant pripažinti ir nustatyti problemą bei jos platesnį kontekstą. Tai taip pat yra atspirtas taškas priimti tinkamus kovos su energijos nepriteklumi sprendimus, atsižvelgiant į nepritekliaus priežastis. Tačiau apibrėžtis nėra pateikta ir nenurodyta, kokiame nacionaliniame teisės akte ji yra įtvirtinta.	Atsižvelgta.
48	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	2. Kyla abejonių, ar energetinio nepritekliaus situacijos vertinimui NEKSVP projekte pakanka apklausų būdu surinktos informacijos, kuri atspindi subjektyvią nuomonę, atsakinėjant į klausimą, ar pakanka lėšų būsto šildymui. Taip pat kyla klausimas dėl energijos nepritekliaus rodiklių palyginamumo, įskaitant Europos Sąjungos (toliau – ES) lygmeniu, ir jų aktualumo (žr. 2.4.4.1 lentelę), kadangi remiamasi skirtingų apklausų (ES pajamų ir gyvenimo sąlygų apklausa ir „Vilmorus“ atlikta apklausa) rezultatais. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ES Tarybos rekomendacijoje dėl Lietuvos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos pažymima, kad, „nepaisant pastaraisiais metais padarytos pažangos, energijos nepriteklis tebėra vienas didžiausių ES.“	Atsižvelgta iš dalies. Papildyta naujaisiais (2024 m. 07 mėn.) Eurostat duomenimis ir pakeičti tik oficialūs Eurostat duomenys. Europos Komisijos iniciatyva ES Energetinio nepritekliaus observatorija yra pateikusi rekomendacinius energ. nepritekliaus matavimo rodiklius, Eurostat kasmet atlieka atrankinių namų ūkių tyrimą, o kas 5 metus renka duomenis iš valstybių narių. Lietuvoje šis oficialus tyrimas atliekamas kas 5 metus (paskutinis 2021m., sekantis 2026 m.). Vertinant objektyviai, energ. nepriteklis yra labai dinamiškas ir 5 m. laikotarpis gali turėti reikšmingos įtakos duomenų aktualumui, todėl neprikllausoms visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų institucijos atliktos apklausos, leidžia susidaryti bendrą vaizdą apie energ. nepritekliaus
49	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	3. NEKSVP projekto 5.2 skirsnyje aprašytas planuojamas politikos ir priemonių poveikis makroekonominiams rodikliams. Tačiau pasigendama NEKSVP projekto priemonių poveikio bendro vertinimo užimtumui, namų ūkių disponuojamosioms pajamoms, išlaidoms ir galimybės naudotis pagrindinėmis paslaugomis, kaip rekomenduojama 2022 m. birželio 16 d. ES Tarybos rekomendacijoje dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (Nr. 2022/C 243/04).	Atsižvelgta iš dalies. Š. m. birželio - rugsėjo mėn. buvo atliekamas atskiras planuojamų politikos priemonių poveikio makroekonomikai, įgūdžiams, ir socialiniams aspektui vertinimas atnaujinamo galutinio NEKSVP projektui. Vertinime bus nagrinėjamas poveikis užimtumui, namų ūkių disponuojamosioms pajamoms, energetiniam nepritekliui, tai atspindės ir galutiniame atnaujintame NEKSVP.
50	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	4. Atsižvelgiant į tai, kad klimato kaita turi įtakos lyčių lygybei, rekomenduojama į NEKSVP projektą įtraukti priemonių, siekiančių atiepti lyčių lygybės klausimus ir problemas energetikos ir klimato kaitos kontekste.	Atsižvelgta.
51	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	5. NEKSVP projekte vartojama sąvoka „neįgalieji“ keistina į „asmenys su negalia“, vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymu.	Atsižvelgta.
52	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	6. Siūlytina tiktinti ir papildyti NEKSVP projekto 65 psl. pateiktą lentelę, naudojant naujaisius Eurostat duomenis : „2.4.4.1. lentelė. Energijos nepritekliaus dinamika Lietuvoje, proc.:	Atsižvelgta.
53	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	7. Pažymėtina, kad ministerijos pavaldume yra 31 įstaiga, teikianti stacionarias socialinės globos paslaugas asmenims su negalia arba senyvo amžiaus asmenims. Šių įstaigų didžioji dalis pastatyta D ir žemesnės energetinio efektyvumo klasės. Šių pastatų bendras plotas 1 254 851 kv. m., o naudingasis plotas – 843 160 kv.m. Manytina, kad šioms įstaigoms turi būti sudarytos vienodos sąlygos su kitais viešaisiais subjektais atnaujinti pastatus, taip sudarant galimybes didinti juose energinio vartojimo efektyvumą. Atsižvelgiant į tai siūlytume NEKSVP projekto 157 psl. priemonėje 2023 m. Nr. EE3-E „Viešųjų pastatų atnaujinimas“ numatyti investicijas energetiniam efektyvumui minėtose socialinės globos įstaigose didinti.	Atsižvelgta. Patikslintas priemonės aprašas, pagal papildomai SADM 2024-08-09 raštu SD-2797 (14.1 E-32) pateiktus pasiūlymus. NEKSVP priemonėje EE3-E „Viešųjų pastatų atnaujinimas“ nėra išskiriamos (nustatomos) atskiros sąlygos viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimui pagal pastatų paskirtį.
54	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2024-08-06, raštas Nr. SD-2740 (10.16 Mr-11)	8. Siūlytina NEKSVP projekto priedo Nr. 4 24 psl. patikslinti priemonę K7-P. Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra, kurios pavadinimas veiklos lygįje: Finansuoti mokslinius ir taikomuosius tyrimus žiedinės ekonomikos tematika, išbraukiant Ministeriją iš atsakingųjų subjektų sąrašą. Šis siūlymas buvo suderintas su rengėjais darbo grupės, sudarytos Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2020 m. vasario 12 d. potvarkiu Nr. 29 „Dėl darbo grupės sudarymo“, veiklos metu ir jį buvo atsižvelgta.	Atsižvelgta.
55	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	Nors pastatų vėsinimo poreikis NEKSVP minimas, LHMT nuomone jam skiriamas nepakankamas dėmesys. Nauji pastatai atitinka šildymo efektyvumo klases, bet dažnai dėl vėsinimo stiklo statybose ir didėjančio tokių pastatų skaičiaus bei kylančios vidutinės oro temperatūros ir didėjančio karščio bangų, tropinių naktų paskartojamumo, galimai nepakankamai įvertinamas vėsinimo poreikis. NEKSVP 2 priedo „Parametrai ir kintamųjų, kurie turi būti įrašomi į nacionalinio plano B skirsnį, sąrašas“ dalyje 1. Bendrieji parametrai ir kintamieji (vnt. 13 eilutėje „vėsinimo dienotaipsnių skaičius“ yra įrašas, kad „vėsinimo dienotaipsnių neturime, nenaudojame“, gal būtų vertėtų tai įsivertinti ir naudoti.	Neatsižvelgta. LEA neturi reikalingos informacijos ir duomenų, koku mastu Lietuvoje yra naudojama vėsinimo įranga ir negali įvertinti jos poveikio energijos suvartojimui. Ateityje galima būtų ieškoti būdų kaip rinkti ar gauti tokius duomenis ir jų pagrindu vertinti poveikį energijos vartojimui, bet šio metu tokių galimybių nėra. Atsižvelgiant į tai, NEKSVP modeliavimo etape patalpų vėsinimui suvartojamos energijos kiekis nebuvo vertinamas.

56	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	Prisitaikymo prie kintančio klimato strategija yra pateikta atskiruose NEKSVP dalyse. Gal būt prisitaikymo prie klimato kaitos sritį reiktų pateiktį atskirame skyriuje ar bent poskyryje (nors ji ir yra atskirai pateikta 5 priede). Pačiame NEKSVP tikslė nesimato prisitaikymo srities.	Neatsižvelgta. NEKSVP A skirsnio 3 skyriuje "Politika ir priemonės" pateiktas poskyris "Prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos, planai ir priemonės"
57	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	127 psl. pateiktas Lietuvos prisitaikymo prie klimato kaitos keliamų aplinkos pokyčių politikos strateginis tikslas: sumažinti esamą ir numatyti galimą gamtinių ekosistemų ir šalies ekonomikos sektorių pažeidžiamumą, sustiprinti gebėjimą prisitaikyti, ekonomiškai efektyviai sumažinti riziką ir žalą, išlaikyti ir padidinti atsparumą klimato kaitos pokyčiams, siekiant užtikrinti palankias visuomenės gyvenimo ir darnios ūkinės veiklos sąlygas, kad nekiltų grėsmė maisto gamybai. LHMT pastaba: akcentavimas tik į maisto gamybą tarsi susiaurina strateginį tikslą, todėl manome, kad sakinio pabaiga „kad nekiltų grėsmė maisto gamybai“ perteklinė, jos nereikėtų.	Neatsižvelgta. Strateginiai tikslai iki 2030 m. patvirtinti Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje (aukštesnio lygmens strateginiame dokumente).
58	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	127 psl. nurodomos kryptys, kuriomis siekiamą įgyvendinti prisitaikymo prie klimato kaitos strateginį tikslą iki 2030 m.: LHMT pastaba: Vertinant klimato kaitą, klimato kaitos pokyčius labai svarbus klimato monitoringas. Tik žinant koks yra ir kaip kinta klimatas galima taikyti atitinkamas prisitaikymo priemones. Todėl, gal būt viena iš krypčių galėtų būti: „reguliariai vertinant įvykusius klimato pokyčius užtikrinti nuoseklius ir ilgalaikius meteorologinius stebėjimus“. Meteorologinių ir hidrotologinių stebėjimų nuoseklus ir ilgalaikis vykdymo užtikrinimas bei vykstančių klimato pokyčių vertinimas turėtų būti prie įvairios trukmės tikslų ir krypčių (pvz. nurodant kryptis iki 2050 m).	Neatsižvelgta. Strateginiai tikslai iki 2030 m. patvirtinti Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje (aukštesnio lygmens strateginiame dokumente).
59	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	128 psl. Prie krypčių iki 2050 m. yra pateikta: „tobulinti meteorologinių ir hidrologinių stebėjimo, prognozavimo ir perspėjimo sistemą“ LHMT pastaba: Reiktų ne tik tobulinti stebėjimo ir prognozavimo sistemą, bet ir užtikrinti nepertraukiamus meteorologinius bei hidrologinius stebėjimus toje pačioje vietoje (vertinant klimato pokyčius ir jų mastą).	Neatsižvelgta. Strateginės kryptys iki 2050 m. patvirtintos Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje (aukštesnio lygmens strateginiame dokumente).
60	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	Pastabos ir siūlymai 5 priedui Nacionalinis prisitaikymo prie klimato kaitos planas Keisti p. 30.3 numatyto rodiklio dydį iš 90 proc. į 92 proc. (suderinta su AM Strateginio veiklos plano rodikliais iki 2029 m., toks jis turėtų būti laikotarpio pabaigoje).	Neatsižvelgta. Strateginiai tikslai patvirtinti Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje (aukštesnio lygmens strateginiame dokumente). Strateginiame tikslė numatyta, jog "numatytų pavojingų, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių dalis sudarytų ne mažiau kaip 90 proc. faktinių reiškinių", todėl tai atitinka Aplinkos ministerijos Strateginio veiklos plano rodiklius.
61	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	Papildyti 32 punktą (10 psl.) ir išdėstyti jį taip: 32. Prisitaikymo prie klimato kaitos pagrindinės ilgalaikės iki 2050 m. kryptys: 32.1. užtikrinti nepertraukiamą, ilgalaikį meteorologinių ir hidrologinių stebėjimų monitoringą toje pačioje vietoje vertinant klimata, jo pokyčius ir jų mastą; 32.2. vykdyti nuolatinę klimato kaitos padarinių, poveikio stebėseną ir ekonomiškai efektyvių priemonių klimato kaitos padariniams mažinti įdiegimą; 32.3. užtikrinti inžinerinės infrastruktūros atsparumą klimato kaitos pokyčiams ir tausų gamtos išteklių – vandens, biologinės įvairovės ir dirvožemio – naudojimą, skatinti žaliosios infrastuktūros (pvz., tvarios alternatyvos „pikajai“ infrastruktūrai ir gyvenamosios aplinkos atsparumą didinančios priemonės), kitų gamtos procesais pagrįstų sprendimų plėtrą; 32.4. didinti visuomenės ir viešojo sektoriaus institucijų informuotumą, atsparumą, pasirengimą pavojams ir ekstremaliosiomis situacijoms, susijusioms su klimato kaita; 32.5. užtikrinti nelaimių rizikos, dėl ekstremaliųjų situacijų galinčių kilti gamtinių įvykių valdymo priemonių planavimą;	Neatsižvelgta. Prisitaikymo prie klimato kaitos pagrindinės ilgalaikės iki 2050 m. kryptys patvirtintos Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje (aukštesnio lygmens strateginiame dokumente).
62	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	3 lentelė (13 psl.). PR2-E Modernizuoti meteorologinių perspėjimų apie pavojingus reiškinius sistemą. Keisti įrašą skiltyje Planuojamos apimties ir rezultatai/efektas į: „iki 2025 m. modernizuoti orų prognozių ir perspėjimo sistemą, iki 2029 m. pradėti teikti poveikiu paremtus perspėjimus.“	Atsižvelgta. Patikslintas priemonės aprašas
63	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	PR24-E. kaip atsakingi subjektai turėtų būti visi didieji ir kurortiniai miestai.	Neatsižvelgta. Šią esamos politikos priemonę prisitaikymo prie klimato kaitos planuose kaip įgyvendinamą patvirtinusios šios savivaldybės: Klaipėdos m. sav., Birštono r., Tauragės r., Ukmergės r., Utenos r., Varėnos r., Vilniaus m. Neturime informacijos, kad kitos savivaldybės ją įtraukė, kad galėtume įtraukti prie atsakingų subjektų.
64	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	PR25-E. kodėl atsakingas subjektas tik Klaipėdos savivaldybė? Turėtų būti aktualu visoms visos savivaldybės. Ar šiuose punktuose (RP24-E ir PR25-E) numatyti subjektai dalyvauja pilotiniame projekte, o kitos savivaldybės jungsis vėliau?	Neatsižvelgta. Šią esamos politikos priemonę prisitaikymo prie klimato kaitos plane yra patvirtinusi tik Klaipėdos m. sav. (jau įgyvendinama).
65	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	PR39-E. Verslo subjektų konsultavimas apie prisitaikymą prie klimato kaitos. Atsakingus subjektus papildyti LHMT (perimtas administruoti informacijos apie klimato kaitą portalas „Klimato kaita“)	Neatsižvelgta. Pažymėtina, jog šią esamos politikos priemonę kuruoja ir įgyvendina EIMIN ir per klimato kaitos portalą nevyksta verslo subjektų konsultavimas.
66	Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, 2024-08-05 el. laiškas	PR41-E Dalyvavimas tarptautiniame bendradarbiavime. Atsakingus subjektus papildyti LHMT (prisitaikymo prie Klimato kaitos sritis).	Atsižvelgta.

67	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>I. Dėl biometano. Atsižvelgiant į tai, žemiau teikiame pastabas dėl NEKSVP politikos priemonių: 1. T2-E ir T2-P. Alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir TP skatinimas</p> <p>Pagal NEKSVP esamą politikos priemonę T2-E „Alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir TP skatinimas: Visai netaršius miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių naudojimo ir reikalingos įkrovimo / papildymo infrastruktūros plėtra“, skatinama tik vandeniliu ir/ar elektra varomas viešojo transporto priemonės ir prie atsakingų subjektų nurodoma Susisiekimo ministerija ir savivaldybės. Tuo tarpu „Netaršius viešojo transporto priemonių įsigijimo skatinimo“ priemonėje, kuris skatino ir biometanu varomas transporto priemones, atsakingu subjektu nurodyta tik Susisiekimo ministerija. Pagal NEKSVP planuojamą politikos priemonę T2-P „Alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir TP skatinimas: Miesto ir priemiestinio viešojo transporto priemonių parko atnaujinimas, skatinant naudoti alternatyviais degalais (elektra ir vandeniliu) varomas transporto priemones“, skatina viešąjį transportą keisti tik į visai netaršius transportą (neįtraukiant biometano) ir prie atsakingų subjektų nurodoma Susisiekimo ministerija ir savivaldybės. Tuo tarpu biometanu varomas viešasis transportas nėra aiškiai skatinamas. Planuojama priemonė „N2, M2, N3 ir M3 kategorijų sunkiųjų transporto priemonių, varomų alternatyviais degalais naudojimo skatinimas“, prie kurios atsakingu subjektu nurodoma tik Susisiekimo ministerija, supunuoja biometanu varomo transporto (bendriniu, ne viešojo) skatinimą. Todėl siūlytina, elektra ir vandeniliu varomas priemones prioretizuoti tik ten, kur yra būtina įsigyti visai netaršias sunkiąsias transporto priemones ir nediskriminuoti biometanu varomą viešojo transporto. Tuo tikslu performuluoti ir patikslinti priemonių pavadinimus įtraukiant biometanu varomą viešojo transporto skatinimą bei prie biometanu varomo transporto priemonių skatinimo įtraukti ir savivaldybes kaip atsakingus subjektus.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pažymėtina, kad nuo 2026 m. prievolė yra įsigyti tik netaršias M2 ir M3 kategorijų transporto priemones, t. y. varomas alternatyviais degalais (tarp jų ir biometanu). Pažymėtina, kad viešųjų priekinių reikalavimai Alternatyviųjų degalų įstatyme yra nustatyti įgyvendinant Direktyvą 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaršias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones, bei siekiant nustatyti nacionalinių šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, atsinaujančių energijos išteklių ir energijos efektyvumą didinančių transporto sektorius tikslų. Šie reikalavimai neriboja biometanu varomų transporto priemonių įsigijimo galimybes. Svarbu paminėti, kad transporto priemonės įsigyti naudojant ES fondų investicijas pagal Bendrąjį Bendrosios Išimties Reglamentą (ES) Nr. 651/2014 (BBIR) nustatyta galimybė įsigyti tik visai netaršias miesto ir priemiesčio viešojo transporto priemones – būtent tik elektra arba vandeniliu varomas. Ministerija, reaguodama į rinkos indikuotus poreikius, po ilgų derinimo procedūrų yra gavusi Europos Komisijos pritarimą teikti finansinę paramą įsigyjant biometanu (biudžomiais) varomas transporto priemones. Kadangi valstybės parama pagal Bendrąjį Bendrosios Išimties Reglamentą (ES) Nr. 651/2014 (BBIR) biudžomiais varomoms transporto priemonėms yra negalima, Ministerija, užtikrinant paramos suderinamumą su ES teisės aktais, teikia finansinę paramą įsigyjant biometanu varomas transporto priemones tik pagal de minimis Reglamentą (ES) 2023/2831 (bendra vienai įmonei suteiktos de minimis pagabos suma valstybėje neviršija 300 000 EUR per bet kurį trejų metų laikotarpį). 2023 m. rinkai buvo atvertos finansinės paramos priemonės biometanu varomų transporto priemonių įsigijimui, t. y. naujų sunkiasvorių transporto priemonių (N2, N3 klasės) ir autobusų (M3 klasės), varomų biudžomiais įsigijimui; bei biometano pildymo infrastruktūros plėtrai, t. y. viešųjų suslėgtų biudžių pildymo punkto su pildymo stotele arba stotelėmis (pritaikytomis pildyti biometanu arba kitomis biudžomiais, atitinkančiomis Direktyvos (ES) 2018/2001 (REDII) reikalavimus) įrengimui. Savivaldybės įtraukta prie atitinkamos</p>
68	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>2. T27-E. Akcizų įstatymas. Viena ryškiausių priežasčių, kodėl biometanas yra brangus, yra dėl jo apmokestinimo akcizo mokesčiu. LR Akcizų įstatymo 39 straipsnyje yra numatyta kad „1. Naftos dujomis ir dujinėmis angliavandeniliams (išskyrus gamtines dujas), jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, taikomas 304,10 euro už toną produkto akcizų tarifas.“ Pažymėtina, kad biometanas, pagamintas iš atsinaujančių energijos išteklių nėra priskirtas prie akcizo netaikymo išimties. Todėl siūlytina, įtraukti naują papildomą planuojama politikos priemonę, kuri LR Akcizų įstatyme nurodytų, kad biometanas nėra apmokestinamas akcizo mokesčiu. Kainos sumažinimas ženkliai paskatintų biometano vartojimą Lietuvoje.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
69	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>3. Nėra biometanu varomų transporto priemonių skatinimo priemonės per sumažintus naudojimosi keliais mokesčius. Todėl siūlytina papildoma planuojama priemonė, nustatant kelių apmokestinimo sistemas sunkiajam transportui (eurovinjetės metodu arba ateityje etolingų metodu), numatyti atleidimą nuo mokesčio biometanu varomam transportui.</p>	<p>Neatsižvelgta. Šiuo metu kelių mokestis yra nustatomas pagal transporto priemonės klasę ir transporto priemonės Euro klasę. Išimties, vadovaujantis Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymu, atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2022/362 nuostatas taikomos tik nulinės emisijos transporto priemonėms. Elektronines kelių rinkliavas mokės Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme nustatytą transporto priemonių valdytojai. Kelių rinkliavas dydis pagal šį įstatymą bus nustatomas atsižvelgiant į transporto priemonės tipą, kategoriją, klasę ir grupę, emisijos klasę, didžiausią leidžiamąją masę ir CO2 klasę. Transporto priemonės, kurios bus atleistos nuo rinkliavos mokėjimo arba joms taikoma mažesnė rinkliava yra</p>
70	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>4. T30-E. Alternatyvaus kuro naudojimas Klaipėdos uoste. Pažymėtina, kad tiek tarp esamų, tiek tarp planuojamų priemonių nėra numatytas viešųjų biometano pildymo punktų įrengimas. Pažymėtina, kad biometanas yra pripažintas kaip geriausia alternatyvaus kuro rūšis, kuri gali dekarbonizuoti laivą. Todėl siūlytina, įtraukti papildomai planuojamą politikos priemonę, numatančią viešą biometano pildymo punkto įrengimą Klaipėdos uoste.</p>	<p>Neatsižvelgta. Bio-metanas – tai paprasčiausias metanas, gaunamas iš biologinės kilmės atliekų perdirbimo. Jį gali naudoti tie patys laivai, kurie varomi metanu (LNG). Svarbu paminėti, kad jokios specialios stotelės Klaipėdos uoste nereikia (nėra tokio poreikio), nes laivams bio-metanas turėtų būti tiekiamas suskystintu, dideliais kiekiais, ir tai vyksta tuo pačiu metu kaip ir krova, naudojant specialius bunkeravimo laivus. Šiuo metu Klaipėdos uoste jau vykdomos suskystintų gamtinių dujų (SGD) bunkeravimo operacijos dujų tanklaiviu.</p>
71	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>Kitos papildomos pastabos</p> <p>- Biometano panaudojimas transporte turi didelį potencialą išnaudojant esamą dujinio transporto infrastruktūrą ir skatinant jos plėtrą krovinių ir keleivių pervežimui, todėl NEKS projekte būtina numatyti priemones biometano paklausos transporte skatinimui, pavyzdžiui „nacionalinės biometano kilmės garantijų viešajam transportui supirkimo sistemos sukūrimas“ ar „prievoles keleivių pervežimo paslaugų tiekėjams naudoti 100% AEI degalais varomas priemones, įsigyjant degalus rinkos sąlygomis“. Pažymėtina, kad DAEI sistemos sukuriama ekonominių paskatų pagal esamą politiką tam neužtenka, ir visas Lietuvoje pagamintas biometanas eksportuojamas. Dėl to kelia klausimų biometano gamybos priemonės AEI10-E ŠESD efekto</p>	<p>Neatsižvelgta. Biometano paklausa mažėja dėl transporto priemonių trūkumo, ši problema sprendžiama per kitas NEKS plano priemones susijusias su alternatyviais degalais varomo transporto įsigijimu. Pažymėtina, kad vadovaujantis Alternatyviųjų degalų įstatymu nuo 2025 m. sausio 1 d. gamtinių dujų tiekėjai transportui turės užtikrinti atitinkamą žaliųjų dujų dalį tiekiamų gamtinių dujų balanse, šie priemonė taip pat jau yra įrašyta į NEKS VP (AEI11-E). Pažymėtina, kad kilmės garantijos biometanui yra išduodamos, o nuo 2023 m. kilmės garantijos išduodamos ir gamintojams tiesiogiai neprijungtiems prie dujų tinklų jeigu pagamintas biometanas dujovežiais yra</p>
72	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>Papildomai siūlome numatyti priemonę: pigesnis biometano transportavimas, nustatant lengvatinius biometano skirstymo tarifus, taip skatinant biometaną ne eksportuoti, o vartoti Lietuvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta. Šis aspektas sprendžiamas per dujų direktyvos įgyvendinimą užtikrinant palankesnius tarifus visoms žaliosiomis dujomis. Šis konkretus pasiūlymas turėtų būti teikiamas direktyvos nuostatų perkėlimo kontekste.</p>
73	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>Lentelėje 3.1.2.2.2 prie priemonės AEI10-E pateikiami reikšmingi ŠESD išmetimų sutaupymai transporto sektoriuje, kuriuos turėtų sukelti biometano gamybos Lietuvoje skatinimas. Neiški tokio skaičiavimo logika, nes pagamintas biometanas dabartinėmis sąlygomis gali būti, ir yra eksportuojamas, dėl vietinės paklausos trūkumo. Tokiu atveju biometano gamyba nemažinta ŠESD išmetimų transporto sektoriuje. Jei NEKS numatomos papildomos ekonominės ar reguliacinės priemonės, kurios paskatintų biometano paklausą Lietuvoje, ką LAIEK nariai labai palaikytų, prašome tai aiškiai aprašyti prie AEI10-E priemonės aprašymo ir/arba numatyti tam papildomą priemonę. Kitu atveju Lietuvos transporto sektoriuje nesuvaroto biometano gamybos skatinimas neturėtų generuoti ŠESD sutaupymų transporto sektoriuje.</p>	<p>Neatsižvelgta. NEKSVP numatytas biometano gamybos kiekis iki 2030 m. sudaro 1,4 TWh iš kurių tik apie pusė kiekio planuojama suvaruoti transporto sektoriuje. Jeigu būtų įgyvendinamos visos NEKS plane numatytos priemonės susijusios su transporto priemonių parko pokyčiais, numatytas biometano kiekis pagal NEKSVP modeliavimą būtų suvartojamas Lietuvoje.</p>
74	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	<p>Nėra aišku, kodėl nėra skaičiuojami ŠESD sutaupymai AEI11-E priemonės dėl įpareigojimų dėl AEI naudojimo gamtinių dujų pildymo punktų operatoriams, tiekiantiems gamtines dujas transporto sektoriui, kur iš esmės gamtinės dujos bus pakeičiamos biometanu (nebūtinai pagamintu Lietuvoje) ADJ nustatytu, kasmet augančiu procentu.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Pagal tai, kiek Lietuvoje bus perkama gamtinėmis dujomis ir biometanu varomų transporto priemonių, projekcijų rezultatai rodo, kad Lietuvoje pagaminto biometano užteks siekiant patenkinti biometano poreikį transporte. Daryta prielaida, kad Lietuvoje pagamintas biometanas pirmiausia bus naudojamas transporte Lietuvoje, o tik likęs kiekis - energikoje ir pramonėje. Pažymėtina, kad AEI11-E priemonė nėra skaičiuojami ŠESD sutaupymai, siekiant išvengti dvigubos jų apskaitos. Ši priemonė įpareigoja, kad tam tikra dalis parduodamose gamtinėse dujose būtų iš AEI. Ta AEI dalis ateina iš AEI10-E priemonės. Todėl visi ŠESD sutaupymai skaičiuojami AEI10-E priemonei, nes tai tos pačios dujos iš AEI, kurios įmaišomos</p>

75	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Lentelės ir 5.1.2.7-8 paveikslų duomenys ypač svarbūs transporto sektoriaus investuotojams dėl augančių ir besitraukiančių rinkų perspektyvų. Todėl prašome išsamiau aprašyti modeliuojamą transporto kuro balanso pokyčius. Prašome paaiškinti gamtinių dujų ir biudujų suvartojimo proporcijas – kokiomis paskatomis paremtas ženklius biometano vartojimo Lietuvoje augimas (tokių priemonių NEKS projekte pasigedome)? Kodėl greta prognozuojamas stabilus gamtinių dujų vartojimas transporto sektoriuje, kai biometano gamyba Lietuvoje viršija biometano poreikį?	Atsižvelgta. Transporto sektoriaus suvartojamo kuro ir energijos prognozės remiasi transporto priemonių parko pokyčiais - kiek ir kokių bus transporto priemonių, kurios vartos kurą ir energiją - tokią informaciją agentūroms teikia Susisiekimo ministerija, remdamasi studijų rezultatais. Suvartojamą kuro ir energijos kiekį bei ŠESD išmetimus vertina LEA ir AAA. Biometano vartojimo augimas paremtas paskatomis alternatyviais degalais varomoms transporto priemonėms, žaliųjų pirkimų įgyvendinimu, infrastruktūros plėtra, ES ATLPS II sukūrimu ir augančia biometano gamyba Lietuvoje, atsižvelgiant į tai, kad esamose gamtinėmis dujomis varomose transporto priemonėse galima naudoti ir biometaną. Taip pat viena iš paskatų turėtų būti akcizo biometanui panaikinimas, kita - privalomas biodegalų įmaišymas į dujinius degalus. Visgi gamtinės dujos yra deginamos ir norint jas transportuoti dujotiekijoje (kompresorių stotyse) - šioje kategorijoje perėjimas prie biometano nebuvo modeliuotas.
76	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	NEKS projekte cituojamas tikslas iki 2030 m. „bent 5 proc. šalyje visų įsigyjamų naujų transporto priemonių būtų varomos vandeniliu“ (p.79) atrodo pernelyg ambicingas visų alternatyvų dekarbonizuoti transportą kontekste. Šio tikslo pasiekimas kainuotų milžiniškus išteklius, kuriuos geriau būtų panaudoti pigiau kainuojančioms transporto dekarbonizacijos priemonėms papildomai finansuoti, pvz. biometano ar elektra varomoms transporto priemonėms. Taip pat NEKS nėra numatyta priemonių skatinančių vandenio vartojimą transporto sektoriuje.	Neatsižvelgta. Šis tikslas yra numatytas Vandenilio pildymo infrastruktūros plėtros ir vandeniliu varomų kelių transporto priemonių Lietuvoje skatinimo gairėse ir taip pat lygiagrečiai įgyvendinant NKKVD nustatytus tikslus. Šiuo metu taikoma identiška parama automobilių varomų elektra ar vandeniliu įsigijimui ir tokiu būdu sudaroma platesnės galimybės rinkai pasirodinti, atsisakant išskatinių kuru varomoms transporto priemonių naudoimo.
77	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Papildomai siūlome numatyti priemonę taikyti lengvatinį biometano skirstymo dujų tinklais tarifą vadovaujantis naujuoju 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1789, dėl dujų iš atsinaujinančiųjų išteklių, gamtinių dujų ir vandenilio vidaus rinkų, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1227/2011, (ES) 2017/1938, (ES) 2019/942 bei (ES) 2022/869 ir Sprendimas (ES) 2017/684 bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 715/2009 (nauja redakcija).	Neatsižvelgta. Šis aspektas sprendžiamas per dujų direktyvos įgyvendinimą užtikrinant palankesnius tarifus visoms žalioms dujoms. Šis konkretus pasiūlymas turėtų būti teikiamas direktyvos nuostatų perkėlimo kontekste.
78	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Žemiau teikiame naujus ir pakartotinus papildomų priemonių siūlymus, kurie galėtų spartinti naftos degalų keitimą ir ŠESD tikslų pasiekimą transporto sektoriuje, skatinant transporto elektrifikaciją, ir turėtų būti įtraukti į NEKS projektą. Pirmą. Elektromobilumo kryptis NEKSVP projekte yra aiškiai išreikšta, svarbi tiek ŠESD, tiek energijos efektyvumo, oro taršos mažinimo tikslų pasiekimui. Visgi siekiant padidinti elektros iš atsinaujinančių išteklių naudojimą transporto sektoriuje iki 105 tūkst. tne (kaip nurodyta lentelėje 5.1.2.6), ty iki 1,22 TWh, reikia papildomų priemonių, skatinančių elektromobilumą Lietuvoje. Čia reikia atsižvelgti į tai, kad vienas elektromobilus, kuris per metus nuvažiuoja apie 20 tūkst. km, o vidutinis elektros vartojimas siekia 15 kWh/100 km, per metus suvartoja apie 3000 kWh (3 MWh) elektros energijos. (Atkreiptinas dėmesys, kad, didėjant elektromobilių skaičiui Lietuvoje neišvengiamai mažės vidutinis per metus elektromobilium nuvažiuojamų kilometrų skaičius, kadangi elektromobilus įsigys ne tik tie gyventojai, kurie daug važinėja, bet ir mažiau važinėjantys ir vis dažniau vis patogesniu viešuoju transportu besinaudojantys gyventojai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad vidutinis kWh kiekis, suvartojamas 100 km ateiityje, augant elektromobilių efektyvumui, turėtų mažėti) 262 tūkst. elektromobilių, numatomų plano projekte, per metus turėtų suvartoti apie 0,78 TWh elektros energijos. Net įvertinus, kad dar papildomai elektros bus suvartojama elektrifikuojamuose geležinkeluose, elektra varomame viešajame transporte, siūlytina didinti numatomą elektra varomų transporto priemonių skaičių plano projekte iki 350-400 tūkst. elektromobilių. Ir visai nebūtina, tokiame kiekiui numatyti valstybės subsidijų, nes surinkus kritinę elektromobilių masę (kaip dabar planuojama NEKS projekte – taikyti subsidijas iki elektromobiliai užims 10% parko), toliau svarbu kad reguliacinėmis priemonėmis būtų užtikrinta palanki aplinka elektromobilumo infrastruktūrai vystyti, kuri priartins rinką prie vartotojų priimtinių komforto sąlygų ir kainų. Tam reikalingos papildomos transporto elektrifikaciją įgalinančios priemonės: palankesnė elektromobilių krovimo infrastruktūrai rengti taikoma elektros pasiuntimo paslaugos kainodara; konkrečiai numatant mažesnius galios mokesčius vartotojams – elektromobilių krovimo infrastruktūrai; įgyvendinti dinaminės kainodaros principus, skatinant didesnę elektros vartojimą mažesnio tinklų apkrovimo metu;	Atsižvelgta iš dalies. NEKS VP T2-P priemonė papildyta atskirais veiksmais susijusiais su elektros kainodaros principų peržiūra. Elektros energetikos įstatyme numatyta reguliavimo schema jau šiuo metu įgalina dinaminės kainodaros principus, kiekvienas vartotojas turintis išmaniosios apskaitos prietaisus turi galimybę savo elektros suvartojimą reguliuoti atitinkamai pagal valandines elektros rinkos kainas biržose ir sudaryti atitinkamas sutartis su elektros energijos tiekėjais. Dėl NEKS VP naudojant elektromobilių skaičiaus augimo projekciją pažymėtina, kad elektromobilių skaičiaus augimas prognozuojamas vadovaujantis Elektromobilių naudojimo ir elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros veiksnių planu, kuriame numatytos pagrindinės transporto elektrifikacijos kryptys. Remiantis veiksnių planu ir NEKSVP bus siekiama, kad šalies keliuose iki 2030 m. važinėtu mažiau kaip 262 tūkst. elektra varomų transporto priemonių, kurios sudarytų apie 16 proc. viso Lietuvoje registruotų transporto priemonių parko.
79	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	skirstomojo tinklo operatoriaus su reguliatoriumi suderintos investicijos į skirstomojo tinklo plėtra, reikalingą elektromobilių krovimui viešose ir privačiose elektromobilių krovimo stotelėse ir krovimo stotelėse prie daugiabučių namų;	Neatsižvelgta. Skirtomųjų tinklų operatoriai jau dabar rengdami elektros tinklų infrastruktūros plėtros planus atsižvelgia į planuojamą elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra.
80	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	numatomas privalomas elektromobilių krovimo stotelių įrengimas prie iki 2022 metų pastatytų viešų pastatų (prekybos centru, biurų pastatų, kt.), degalinių, didelių parkavimo aikštelių;	Neatsižvelgta. LR ADJ yra įtvirtinta prievolė nuo 2023 m. įrengti įkrovimo infrastruktūrą naujai statomose arba rekonstruojamose degalinėse, autobusu ir geležinkelio stotyse, oro uostuose ir jūrų uoste. Reikalavimai dėl įkrovimo infrastruktūros įrengimo šalia gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų nustatyti statybos techniniuose reglamentuose.
81	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	nustatyti supaprastintas procedūras elektromobilių kroviklių įrengimui kelių apsaugos zonose bei ekologinės apsaugos prioriteto saugomos teritorijose;	Neatsižvelgta. Vadovaujantis LR Kelių įstatymo nuostatomis siekiant pirmiausia sudaryti saugias eismo sąlygas, nuo kelio briaunų į abi puses nustatoma kelio apsaugos zona, kuri yra abipus kelio briaunų esanti žemės juosta, kurioje ribojama ūkinė veikla. Leidžiama ūkinė veikla nustatoma LR Specialių žemės sąlygų įstatyme, leidžiamai ūkinėi veiklai reikalingas kelio valdytojo sutikimas. Atskirų išimčių (supaprastintų procedūrų) nustatymas konkrečioms ūkinėms veikloms, didina riziką sudaryti nevienodas konkurencines sąlygas tarp skirtingų ūkinių veiklų.
82	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	sub-abonentų atskiros apskaitos principo taikymas, įgalinant sudaryti atskiras elektros pirkimo sutartis elektros krovimo operatoriams, prisijungusiems prie kito elektros vartotojo vidaus tinklo (galima būtų papildyti T-13E priemonės aprašymą). Tai taip pat leistų į DAEI sistemą įtraukti privačias EV stoteles, sudarant tam reikalingas sąlygas perkelti Elektros rinkos direktyvą, taip sumažinant elektromobilių naudotojų išlaidas elektrai;	Atsižvelgta.
83	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	palankesnių sąlygų PPA sutartims tarp elektros krovimo operatorių ir elektros gamintojų sudarymas, suteikiant valstybės garantiją tokių sutarčių vykdymo užtikrinimui.	Neatsižvelgta. Pastabos turinyje nėra detalizuojama kaip turėtų būti suprantamos ir įgyvendinamos palankesnės sąlygos PPA sutartims. Jau vien ilgalaikės PPA sutarties sudarymas yra palankus tiek įkrovimo stotelės operatoriumi tiek ir elektros energiją tiekiančiam gamintojui.
84	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Antra. Taip pat siūlome priemones, kurios skatintų elektromobilumą netiesiogiai, sudarant mažiau palankią reguliacinę aplinką naftos degalus naudojančioms transporto priemonėms: (i) siūlytume tikslinti priemonės T8-E dėl elektroninės rinkliavos detales, nes surašytomis sąlygomis nėra skatinamas alternatyviais degalais varomų transporto priemonių naudojimas. Jų apmokestinimas yra tapatus analogiškai EURO6 dyzelinui varomai transporto priemonei, nors indėlis siekiant AEI dalies ir ŠESD mažinimo tikslų reikšmingai didesnis. Todėl siūlome numatyti papildomą planuojamą priemonę, kuria būtų priimti reguliaciniai pakeitimai atleidžiantys elektra varomas transporto priemones nuo elektroninės;	Neatsižvelgta. Elektronines kelių rinkliavas mokės Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme nustatytų transporto priemonių valdytojai. Kelių rinkliavos dydis pagal šį įstatymą bus nustatomas atsižvelgiant į transporto priemonės tipą, kategoriją, klasę ir grupę, emisijos klasę, didžiausią leidžiamą masę ir CO2 klasę. Transporto priemonės, kurios bus atleistos nuo rinkliavos mokėjimo arba joms taikoma mažesnė rinkliava yra nustatytos Direktyvoje (ES) 2022/362.

85	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	siūlome grąžinti iš planuojamų politikos priemonių išbrauktą kasmetinį automobilių naudotojų taršos mokestį, nes tai yra visoje ES taikoma veiksminga transporto priemonių efektyvumą skatinanti priemonė, kuri (2019 m. patvirtintame NEKS) turėjo reikšmingą ŠESD mažinimo efektą ir galėtų dvigubai prisidėti prie transporto dekarbonizacijos finansavimo – tiek surenkant papildomų lėšų iš taršių automobilių naudotojų, tiek mažinant Lietuvos biudžeto netektis dėl ŠESD kvotų viršijimo;	Neatsižvelgta. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačiu efektyviausiu priemonių rinkiniu pasiiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pateiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikta kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsakiosios priemonės įgyvendinimo ar sumažinamos jos apimtis turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinio metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.
86	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	taip pat siūlome numatyti papildomą planuojamą priemonę „Peržiūrėti registravimo mokestį daugiau degalų vartojantiems ir daugiau CO2 išmetantiems automobiliams“ atsižvelgiant į transporto parko atnaujinimo statistiką ir ADJ numatytą tikslų automobilių sandoriams įgyvendinimą (2025 m. pirmą kartą registruojamų elektromobilių skaičius turi sudaryti ne mažiau kaip 10 proc. metinių pirkimų sandorių	Atsižvelgta iš dalies. Tokia priemonė jau yra įtraukta į NEKSVP - T20-P. Patikslintas aprašymas, kad aiškiau matytųsi priemonės veikla.
87	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Trečia. Siūlome taip pat papildyti NEKSVP projekto 2.1, 2.2, ir 3.1 poskyrių Transporto sektoriaus dalis (atitinkamai, p. 36, p.53 ir p. 76), įvardijant Alternatyviųjų degalų įstatyme 2030 m. numatytą 39% naftos degalų mažinimo tikslą lyginant su 2021 m., jei LR Seimas nubalsuos už šį įstatymo papildymą iki NEKSVP projekto tvirtinimo. Taip pat šias dalis būtų galima papildyti NKKVD numatytais uždaviniais transporto sektoriui.	Atsižvelgta.
88	Lietuvos inovatyvios energetikos ir prekybos įmonių asociacija, 2024-08-05, raštas	Ketvirta. Atitinkamai dėl naftos degalų vartojimo Lietuvoje mažinimo siūlytume papildyti 2.3 poskyrio „Naftos sektorius“ turinį, įtraukiant aukščiau minėtą ADJ -39 % tikslą 2030 m., ir 50% naftos degalų transporto sektoriuje sumažinimo tikslą 2035 m., kuris yra patvirtintas NKKVD	Atsižvelgta.
89	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome NEKS projekte pateikti pilną informaciją ir biudžetą dėl ŠESD kvotų viršijimo pagal atsiskaitymo ES laikotarpius (2021-2025 m. ir 2026-2030 m.): 1. koks NEKS projekte modeliuojamas ŠESD kiekis viršys Lietuvos kvotas, netaikant sąlyginių lankstumo priemonių ir kokia to trūkumo ekonominė vertė, padarius pagrįstą ir atskleistą prielaidą dėl CO2 ekvivalento tonos kainos: a. įgyvendinus tik esamas politikos priemones (EPP scenarijum); b. įgyvendinus visas esamas ir planuojamas politikos priemones (PPP scenarijum); c. pateikiant atskirų sektorių kvotų trūkumą EPP/PPP scenarijais, pagal ŠESD kvotas	Atsižvelgta.
90	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Analogiškai prašome pateikti informaciją apie Lietuvos disponuojamus lankstumo kreditus – kiek jų maksimaliai galime panaudoti, kokiomis sąlygomis, kuriuo laikotarpiu ir kokia būtų jų ekonominė vertė, jei nesant kvotų trūkumo būtų galima juos parduoti kitoms šalims.	Atsižvelgta.
91	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Taip pat prašome pateikti suvestinį įvertinimą pagal NEKS projekto PPP scenarijų, dengiant kvotų trūkumą lankstumo kreditais, – kiek lankstumo kreditų lieka „rezervui“, t. y. paklaidai ir rizikoms, kad ne visos priemonės pasiekis NEKS projekte sumodeliuotus ŠESD sutapymus.	Atsižvelgta.
92	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Elektromobilumo kryptis NEKS projekte yra aiškiai išreikšta, svarbi tiek ŠESD, tiek energijos efektyvumo, oro taršos mažinimo tikslų pasiekimui. Visgi siekiant padidinti elektros iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) naudojimą transporto sektoriuje iki 105 tūkst. tne (kaip nurodyta lentelėje 5.1.2.6), t.y. iki 1,22 TWh, reikia papildomų priemonių, skatinant elektromobilumą Lietuvoje. Net įvertinus, kad dar papildomai elektros bus suvartojama elektrifikuojamuose geležinkeluose, elektra varomame viešajame transporte, siūlytina didinti numatomą elektra varomų transportų priemonių skaičių plano projekte iki 350-400 tūkstančių. Ir visai nebūtina, tokiam kiekiui numatyti valstybės subsidijų, nes surinkus kritinę elektromobilių masę (kaip dabar planuojama NEKS projekte – taikyti subsidijas iki elektromobiliai užims 10% parko), toliau svarbu, kad reguliacinėmis priemonėmis būtų užtikrinta palanki aplinka elektromobilumo infrastruktūrai efektyviai vystytis. Pakankamai išvystyta infrastruktūra ir konkurencija tarp įkrovimo paslaugų tiekėjų priartins rinką prie vartotojų priimtino komforto sąlygų ir kainų. Tam reikalingos papildomos transporto elektrifikaciją įgalinančios priemonės:	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad elektromobilių skaičiaus augimas prognozuojamas vadovaujantis Elektromobilių naudojimo ir elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtros veiksmų planu, kuriame numatytos pagrindinės transporto elektrifikacijos kryptys. Remiantis veiksmų planu ir NEKSVP bus siekiama, kad šalies keliuose iki 2030 m. važinėtų mažiau kaip 262 tūkst. elektra varomų transporto priemonių, kurios sudarytų apie 16 proc. viso Lietuvoje registruotų transporto priemonių parko.
93	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	a. palankesnė elektromobilių įkrovimo infrastruktūrai rengti taikoma elektros pėsintimo paslaugos kainodara;	Atsižvelgta iš dalies. NEKSVP T2-P priemonė papildyta atskirais veiksmais susijusiais su elektros kainodaros principų peržiūra. Elektros energetikos įstatyme numatyta reguliavimo schema jau šiuo metu įgalina dinaminės kainodaros principus, kiekvienas vartotojas turintis išmaniosios apskaitos prietaisus turi galimybę savo elektros suvartojimą reguliuoti atitinkamai pagal valandines elektros rinkos kainas biržose ir sudaryti atitinkamas sutartis su elektros energijos tiekėjais.
94	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	b. skirstomojo tinklo operatoriaus su reguliatoriumi suderintos investicijos į skirstomojo tinklo plėtrą, reikalingą elektromobilių įkrovimui viešose ir privačiose elektromobilių įkrovimo stotelėse ir įkrovimo stotelėse prie daugiabučių namų;	Neatsižvelgta. Skirtomųjų tinklų operatoriai jau dabar rengdami elektros tinklų infrastruktūros plėtros planus atsižvelgia į planuojamą elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtrą.
95	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	c. sub-abonentų atskiro apskaitos principo taikymas, įgalinantis sudaryti atskiras elektros pirkimo sutartis elektros įkrovimo operatoriams, prisijungusiems prie kito elektros vartotojo vidaus tinklo (galima būtų papildyti T-13E priemonės aprašymą);	Atsižvelgta.
96	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	d. palankesnių sąlygų elektros energijos pirkimo sutartims (angl. PPAs) tarp elektros įkrovimo operatorių ir elektros gamintojų sudarymas, suteikiant valstybės garantiją tokių sutarčių vykdymo užtikrinimui;	Neatsižvelgta. Pastabos turinyje nėra detalizuojama kaip turėtų būti suprantamos ir įgyvendinamos palankesnės sąlygos PPA sutartims. Jau vien ilgalaikės PPA sutarties sudarymas yra palankus tiek įkrovimo stotelėse operatoriumi tiek ir elektros energiją tiekiančiam gamintojui.

97	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	e. numatomas privatomas elektromobilių krovimo stotelių įrengimas iki 2022 metų prie pastatytų viešų pastatų (prekybos centrų, biurų pastatų, kt.), degalinių, didelių parkavimo aikštelių;	Neatsižvelgta. LR ADJ jau yra įtvirtinta prievotė nuo 2023 m. įrengti krovimo infrastruktūrą naujai statomose arba rekonstruojamose degalinėse, autobusus ir geležinkelio stotyse, oro uostuose ir jūrų uoste. Reikalingi dėl krovimo infrastruktūros šalia gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų nustatyti statybos techninio reglamentuose.
98	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	f. įvertinant, kad šiuo metu į elektromobilių krovimo infrastruktūrą investuojančios kompanijos susiduria su dideliais iššūkiais, gaunant leidimus įrengti elektromobilių krovimo stoteles saugomose teritorijose bei automobilių kelių apsaugos zonoje, nustatyti supaprastintas procedūras elektromobilių kroviklių įrengimui kelių apsaugos zonoje bei ekologinės apsaugos prioriteto saugomos teritorijose;	Neatsižvelgta. Vadovaujantis LR Kelių įstatymo nuostatomis siekiant pirmiausia sudaryti saugias eismo sąlygas, nuo kelio briaunų į abi puses nustatoma kelio apsaugos zona, kuri yra abipus kelio briaunų esanti žemės juosta, kurioje ribojama ūkinė veikla. Leidžiama ūkinė veikla nustatoma LR Specialių žemės sąlygų įstatyme, leidžiamai ūkinei veiklai reikalingas kelio valdytojo sutikimas. Atskirų išimčių (supaprastintų procedūrų) nustatymas konkrečioms ūkinėms veikloms, didina riziką sudaryti nevienodas konkurencines sąlygas tarp skirtingų ūkinių veiklų.
99	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	g. privačių EV stotelių įtraukimas į DAEI sistemą, sudarant tam reikalingas sąlygas kuo skubiau perkeltiant Elektros rinkos direktyvos nuostatas dėl sub-apskaitos, taip sumažinant elektromobilių naudotojų išlaidas elektra.	Atsižvelgta. Pakoreguotas AEI14-E priemonės aprašymas.
100	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Biometano panaudojimas transporte turi didelį potencialą išnaudojant esamą dujinio transporto infrastruktūrą ir skatinant jos plėtrą krovinių ir keleivių pervežimui, todėl NEKS projekte būtina numatyti priemones biometano paklausos transporte skatinimui, pavyzdžiui „nacionalinės biometano kilmės garantijų viešajam transportui supirkimo sistemos sukūrimas“ ar „prievotė keleivių pervežimo paslaugų tiekėjams naudoti 100% AEI degalais varomas priemones, įsigyjant degalus rinkos sąlygomis“. Pažymėtina, kad DAEI sistemos sukūrimą ekonominių paskatų pagal esamą politiką tam neužtenka, ir visas Lietuvoje pagamintas biometanas šiuo metu yra eksportuojamas. Dėl to kelia klausimų biometano gamybos priemonės AEI10-E ŠESD efekto vertinimas (Zr. pastabą nr. III.1).	Neatsižvelgta. Biometano paklausa maža dėl transporto priemonių trūkumo, ši problema sprendžiama per kitas NEKSVP priemones susijusias su alternatyviais degalais varomo transporto įsigijimu. Pažymėtina, kad vadovaujantis Alternatyviųjų degalų įstatymu nuo 2025 m. sausio 1 d. gamtinių dujų tiekėjai transportui turės užtikrinti atitinkamą žaliųjų dujų dalį tiekiamų gamtinių dujų balanse, šie priemonė taip pat jau yra įrašyta į NEKSVP (AEI11-E). Pažymėtina, kad kilmės garantijos biometanui yra išduodamos, o nuo 2023 m. kilmės garantijos išduodamos tiesiogiai neprijungtiems prie dujų tinklų įrengtiems biometanas dujovežėjais yra išduodamos.
101	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Papildomai siūlome numatyti priemonę: pigesnis biometano transportavimas, nustatant lengvatinius biometano skirstymo tarifus, taip skatinant biometaną ne eksportuoti, o vartoti Lietuvoje.	Neatsižvelgta. Pateiktame siūlyme nenumatyta kokiomis apimtimis turėtų būti praikomi lengvatiniai tarifai, kam jie turėtų būti taikomi ir kas finansuotų tokių lengvatinių tarifų įgyvendinimą. Nėra pateikta priemonės efekto pagrindžianti informacija, pasiūlymas neišsamus ir nedetalizuotas.
102	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Biodegalai šiuo metu sudaro virš 95% visų AEI naudojamų transporto sektoriuje (kai 2022 m. bendra AEI dalis transporto sektoriuje buvo 6,28%), siekiant kur kas ambicingesnio 29% AEI dalies tikslo 2030 m. ir įvertinant ES ribojimus I kartos biodegalų naudojimui (Lietuvos atveju ne daugiau nei 5,61% energijos transporto sektoriuje) bei tai, kad Energetikos ministro įsakymu biodegalai iš palmių riebalų rūgščių distiliato (PFAD) yra laikomi pirmos kartos biodegalais, akivaizdu, kad Lietuvoje bus mižižiška paklausa tvariems antros kartos degalams. Todėl yra būtina numatyti papildomas priemones AEI13-E „Investicinė parama antros kartos biodegalų gamybos įrenginiams“ apimtis, smarkiai padidinant numatomą II kartos biodegalų gamybą nuo 12,4 ktne iki mažiausiai 100 ktne. Atitinkamai numatant papildomą finansavimo poreikį šiai priemonei. Priešingu atveju tokią II kartos biodegalų paklausą, kokia numatoma plano projekte, galima bus tenkinti tik importuojamais biodegalais, kurių sertifikatų patikimumu ir poveikiu aplinkai viešai abejojama visoje ES.	Neatsižvelgta. Šiuo metu nėra numatytų finansavimo šaltinių, kurie galėtų padengti tokį antros kartos biodegalų gamybos poreikį.
103	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Taip pat siūlome sukurti atskirą skatinimo schemą nebiologinės kilmės degalų iš AEI gamybai, šios degalus gaminant iš vandenilio iš atsinaujinančių išteklių ir biogeninės kilmės CO2.	Neatsižvelgta. Šiuo metu nėra numatytų finansavimo šaltinių, kurie galėtų būti panaudojami skatinant tokių degalų gamybos pajėgumus. Nebiologinės kilmės kuro iš AEI naudojimas yra skatinamas reguliacinėmis priemonėmis per privalomus įpareigojimus degalų tiekėjams.
104	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome, kaip papildomą priemonę numatyti degalų standartų keitimą, numatant visuotinai prieinamus E20 ir B10 degalus (benziną, kuriame yra 20% biometanolio ir dyzeliną, kuriame yra 10% augalinio aliejaus esterių biodyzelino, skaičiuojant tūriniais vienetais) – t. y. numatant įpareigojimą degalų pardavimo operatoriams sukurti galimybę juos įsigyti visose degalinėse, šioms degalams taikant mažesnę akcizo mokestį ir taip skatinant jų vartojimą rinkoje. Esant nustatytoms „luboms“ pirmos kartos biodegalams, toks standarto įvedimas paskatintų vietinės kilmės antros kartos biodegalų vartojimą (kitai, be ženkliai padidintu importuojamų HVO tipo biodegalų, nėra galimybės pasiekti tokio biometanolio ir biodyzelino vartojimo 2030 metais, kuriame numatoma kilmės kuro dalis 29%).	Neatsižvelgta. Priemonė susijusi su degalų kokybės standartais ir galėtų būti svarstoma tik atlikus Lietuvos automobilių parko analizę. Kadangi Lietuvoje vidutinis automobilių amžius sudaro apie 16 metų, darytina prielaida, kad absoliuti dauguma Lietuvoje eksploatuojamų transporto priemonių negalėtų naudoti E20 ar B10 degalų.
105	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome numatyti papildomą skatinimo priemonę įsigyjantiems transporto priemonėms, pritaikytas naudoti degalus, kuriuose biodegalų dalis siekia 85% ir daugiau.	Neatsižvelgta. Nebūtų galimybės atskirti tokių transporto priemonių, kadangi ir dabar naudojamos transporto priemonės gali naudoti 100 % sintetinius degalus pagamintus iš biogeninės kilmės žaliavų arba nebiologinės kilmės kuro.
106	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlytume tikslinti priemonės T8-E dėl elektroninės rinkliavos detales, nes surašytomis sąlygomis nėra skatinamas alternatyviais degalais varomų transporto priemonių naudojimas. Jų apmokestinimas yra tapatus analogiškai EURO6 standarto dyzelinui varomai transporto priemonei, nors indėlis siekiant AEI dalies ir ŠESD mažinimo tikslų yra reikšmingai didesnis. Todėl siūlome numatyti papildomą planuojamą priemonę, kuria būtų priimti reguliaciniai pakeitimai atleidžiantys alternatyviais degalais varomas transporto priemones nuo elektroninės rinkliavos arba taikantys naują reikšmingai mažesnę tarifų klasę.	Neatsižvelgta. Elektronines kelių rinkliavas mokės Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatyme nustatytų transporto priemonių valdytojai. Kelių rinkliavos dydis pagal šį įstatymą bus nustatomas atsižvelgiant į transporto priemonės tipą, kategoriją, klasę ir grupę, emisijos klasę, didžiausią leidžiamą masę ir CO2 klasę. Transporto priemonės, kurios bus atleistos nuo rinkliavos mokėjimo arba joms taikoma mažesnė rinkliava yra nustatytos Direktyvoje (ES) 2022/362.
107	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome grąžinti iš planuojamų politikos priemonių išbrauktą kasmetinį automobilių naudotojų taršos mokestį, nes tai yra visoje ES taikoma veiksminga transporto priemonių efektyvumą skatinanti priemonė, kuri (2019 m. patvirtintame NEKS) turėjo reikšmingą ŠESD mažinimo efektą ir galėtų dvigubai prisidėti prie transporto dekarbonizacijos finansavimo – tiek surenkant papildomų lėšų iš taršių automobilių naudotojų, tiek mažinant Lietuvos biudžeto netekimą dėl ŠESD kvotų viršijimo.	Neatsižvelgta. Veiklą buvo pasiūlyta įtraukti, kaip „alternatyva nurodytoms veikloms, jei kiltų sunkumų įgyvendinant priemones ir pasiekiant Lietuvai nustatytus tikslus. Veikla nėra įvertinta skaičiavimuose B dalyje, tačiau galėtų būti svarstoma kaip alternatyva PPP scenarijaus elementams kylant sunkumų su Lietuvos tikslų pasiekimu. Prieš įtraukiant veiklą reikalinga įvertinti jos efektą ir kaštų efektyvumą, siekiant pačiu efektyviausiu priemonių rinkiniu pasiekti nacionalinius energetikos ir klimato srities politikos tikslus.“ Pritarimo LRV darbo grupėje šis pakeiktas siūlymas nesulaukė, todėl veikla kaip alternatyva įtraukiama į NEKSVP nebus. Vis tik įgyvendinant LRV protokolo sprendimo 3 p., pagal kurį „Ministerijos atsisiūsiuos priemonės įgyvendinimo ar sumažinusios jos apimtis turi jas pakeisti kita panašaus efekto priemone“, ši veikla ir kitos formaliai į NEKSVP neįtrauktos, tačiau viešo derinio metu pasiūlytos socialinių partnerių priemonės, bus svarstomos, kaip galimos alternatyvos.
108	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Alternatyviai siūlome įtraukti papildomą planuojamą priemonę, kuri numatytų elektroninės rinkliavos išplėtimą ir fiziniams asmenims, kaip tiesiogiai keliaavimo/ taršos apimtimis proporcingą alternatyvą lig šiol neįdiegtam kasmetiniam automobilių mokesčiui	Neatsižvelgta. Teisės aktuose yra nustatyta tik krovinių transporto apmokestinimo galimybė.

109	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Taip pat siūlome numatyti papildomą planuojamą priemonę „Peržiūrėti registravimo mokesčių daugiau degalų vartojantiems ir daugiau CO2 išmetantiems automobiliams“ atsižvelgiant į transporto parko atnaujinimo statistikos atitikimą NEKS modeliavimui ir Alternatyviųjų degalų įstatyme (toliau – ADJ) numatytų tikslų automobilių sandoriams įgyvendinimą (2025 m. pirmą kartą registruojamų elektromobilių skaičius turi sudaryti ne mažiau kaip 10 proc. metinių pirkimų sandorių).	Atsižvelgta iš dalies. Tokia priemonė jau yra įtraukta į NEKSVSP - T20-P. Patikslintas aprašymas, kad aiškiau būtų matyti priemonės veikla.
110	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	NEKS pateiktos viešojo transporto priemonės orientuotos į transporto priemonių atnaujinimą, modernizavimą, tačiau nepaminėta būtinybė didinti viešojo transporto paslaugų apimtį, kas yra būtina siekiant padidinti kelionių viešuoju transportu skaičių. Siūlytume atitinkamai koreguoti 3.1 poskyrio „Transporto sektorius“ 1.5.1 punktą (p.77). Siūlome 3.1.1.2 lentelėje numatyti naują planuojamą priemonę: „Viešojo transporto plėtra, valstybei teikiant subsidijas naujiems viešojo transporto maršrutams užtikrinti“. Joje numatyti bendrą viešojo transporto subsidijavimo schemą, finansuojamą iš surenkamų degalų akcizų ir automobilių registracijos mokesčio, padengiant dalį viešojo transporto kaštų.	Neatsižvelgta. Būtinybė yra didinti ne viešojo transporto paslaugų apimtį, o viešojo transporto patrauklumą. Tokios priemonės yra suplanuotos NEKSVSP - tarp jų ir viešojo transporto maršrutų peržiūra, bei viešojo transporto bilietų kainų peržiūra, viešojo transporto keitimą socialiniu taksi ir pan (pvz. T23-E. Darnaus judumo skatinimas).
111	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siekiant sustiprinti kuro pakeitimo efektą dėl CO2 apmokestinimo siūlome 3.1 poskyriuose "Transporto sektorius", „Mažosios energetikos sektorius“ ir „Šilumos ir vėsumos sektorius“ įtraukti papildomą priemonę "Visuomenės informavimo kampanija didinant gyventojų ir šilumos verslo informuotumą apie šilumos ir transporto sektorių įtraukimą į ATLPS, ir to poveikį kuro kainoms bei galimybes pasikeisti savo šildymo ir transporto sprendimus".	Atsižvelgta.
112	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Kitos pastabos dėl transporto dekarbonizacijos vertinimo NEKS projekte: 1. Lentelėje 3.1.2.2 prie priemonės AEI10-E pateikiami reikšmingi ŠESD išmetimų sutaupymai transporto sektoriuje, kuriuos turėtų sukelti biometano gamybos Lietuvoje skatinimas. Neaiški tokio skaičiavimo logika, nes pagamintas biometanas dabartinėmis sąlygomis gali būti, ir yra eksportuojamas, dėl vietinės paklausos trūkumo. Tokiu atveju biometano gamyba nemažina ŠESD išmetimų transporto sektoriuje. Jei NEKS numatomos papildomos ekonominės ar reguliacinės priemonės, kurios paskatintų biometano paklausą Lietuvoje, ką LAIEK nariai labai palaikytų, prašome tai aiškiai aprašyti prie AEI10-E priemonės aprašymo ir/arba numatyti tam papildomas priemones. Kitu atveju Lietuvos transporto sektoriuje nesuvaroto biometano gamybos skatinimas neturėtų generuoti ŠESD sutaupymų transporto sektoriuje	Neatsižvelgta. NEKSVSP numatytas biometano gamybos kiekis iki 2030 m. sudaro 1,4 TWh iš kurių tik apie pusė kiekio planuojama suvaruoti transporto sektoriuje. Jeigu būtų įgyvendinamos visos NEKSVSP numatytos priemonės susijusios su transporto priemonių parko pokyčiais, numatytas biometano kiekis pagal NEKSVSP modeliavimą būtų suvartojamas Lietuvoje.
113	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Nėra aišku, kodėl nėra skaičiuojami ŠESD sutaupymai AEI11-E priemonės dėl įpareigojimų dėl AEI naudojimo gamtinių dujų pildymo punktų operatoriams, tiekiantiems gamtines dujas transporto sektoriui, kuri iš esmės gamtinės dujos bus pakeičiamos biometanu (nebūtinai pagamintu Lietuvoje) ADJ nustatytu, kasmet augančiu procentu.	Atsižvelgta iš dalies. Pagal tai, kiek Lietuvoje bus perkama gamtinėmis dujomis ir biometanu varomų transporto priemonių, projekcijų rezultatai rodo, kad Lietuvoje pagaminto biometano užteks siekiant patenkinti biometano poreikį transporte. Daryta prielaida, kad Lietuvoje pagamintas biometanas pirmiausia bus naudojamas transporte Lietuvoje, o tik likęs kiekis - energetikoje ir pramonėje. Pažymėtina, kad AEI11-E priemonė nėra skaičiuojami ŠESD sutaupymai, siekiant išvengti dvigubos jų apskaitos. Ši priemonė įpareigoja, kad tam tikra dalis parduodamos gamtinės dujos būtų iš AEI. Ta AEI dalis ateina iš AEI10-E priemonės. Todėl visi ŠESD sutaupymai skaičiuojami AEI10-E priemonėi, nes tai tos pačios dujos iš AEI, kurios įmaišomos į biometaną.
114	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome patikslinti, ar priemonė AEI12-E apima tik minimalų biodegalų įmaišymą, nustatytą ADJ 16 straipsnio 2 dalyje, kaip pateikta priemonės aprašyme p. 139, ar ir ADJ 16 straipsnio 1 dalyje numatytus įpareigojimus degalų tiekėjams kasmet vis didesnę dalį degalų pakeisti energija iš AEI, kuri būtų panaudota transporto sektoriuje. Šios ar kitos papildomos priemonės apimtyje svarbu įvertinti ne tik galiojancio ADJ nuostatas, bet ir perkeliamos Atsinaujinančių energijos išteklių direktyvos papildintą reikalavimą degalų tiekėjams pasiekti 29% AEI dalį taikant numatytus daugiklius. Taip pat labai svarbu, kad šios priemonės modeliavimo metu priimtos prielaidos – kasmetiniai įpareigojimų procentai, prognozuojama EV dalis, pirmos kartos biodegalų ribojimai, pažangiųjų biodegalų dalis būtų aiškiai aptaršyti prie atitinkamos NEKS	Atsižvelgta iš dalies. Vertinant priemonę ir modeliuojant jos poveikį buvo atsižvelgta į numatomą didesnę AEI dalies tikslą. Kasmetinių AEI kiekių tikslinti labiau, nei jie yra pateikti NEKSVSP projekte, neįmanoma, dėl to, kad degalų tiekėjai gali pasirinkti kelerą skirtingų alternatyvų, kaip įgyvendinti privalomą AEI dalį.
115	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome patikslinti priemonės T20-P aprašymą, nes visai neaišku, kokie veiksmai čia planuojami.	Atsižvelgta.
116	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Taip pat siūlome tikslinti priemonės MT21-P pavadinimą sekančiai „CCUS/CCUS technologijų diegimas (biogeninės kilmės CO2 surinkimo ir transportavimo įrangos įsigijimas)“, kadangi anglies dvideginio saugojimo technologijų ši priemonė neapima. Palaikome, kad priemonė orientuota tik į biogeninės kilmės CO2 produktus, taip papildomai įgalinant sintetinių degalų, biometano ir kitus projektus, ir nesukuriant paskatų naftos produktų naudotojams vilkinti kuro keitimą.	Atsižvelgta, tačiau negalima sutikti su teiginiu dėl saugojimo technologijų. Diegiant CCS technologijas siekiama žvelgti kompleksiskai, t.y. apimti ir anglies dioksido surinkimą ir saugojimą prioritetai teikiant biogeninės ar atmosferinės kilmės CO2 ir jo panaudojimui.
117	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Per visą NEKS projekto tekstą minimi skirtingi AEI daliai nuo bendros transporto sektoriuje suvartojamos energijos keitiami tikslai ir rodikliai iš skirtingų teisės aktų glumina – neaiški NEKS rengėjų pozicija, kuris visgi AEI dalies transporte tikslas yra pagrindinis ir pakankamas: NKKVD, ADJ 15% ar ką tik patvirtinto NENS 15.8% be daugiklių? Prašome tai patikslinti. Taip pat šalia nacionalinių transporto tikslų (poskyriuose 2.1, 3.1) turėtų būti įtrauktas ir atnaujintos Atsinaujinančių energijos išteklių direktyvos 29% AEI dalies transporto galutiniam energijos suvartojime įpareigojimas, pasiekiamas taikant daugiklius.	Atsižvelgta iš dalies. NEKS VP pakoreguotas orientuojantis į Direktyvoje 2018/2001 nurodytą AEI dalies tikslą, tačiau paliekant referencijas į NENS keliamus tikslus.
118	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Iš B dalyje pateiktos informacijos neaišku, kiek ankstesnėje pastaboje minėti AEI dalies transporte tikslai pasiekiami NEKS projekto priemonėmis, nes priemonių krepšelio rezultatas rodomas su daugikliais, o tikslai keliami be daugiklių. Todėl prašome 5.1.2.6 lentelėje pateikti AEI dalį transporto sektoriuje ir be daugiklių, kad būtų įvertintas NENS/ ADJ tikslų pasiekimas, ir su daugikliais, kad būtų galima vertinti Atsinaujinančių išteklių direktyvos 29% įpareigojimo pasiekimą, tiek EPP, tiek PPP scenarijų atvejais.	Atsižvelgta. Pateiktas papildomas atitiktų skaičiavimų ir prognozuojamų rodiklių paaiškinimas.
119	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Analogiškai ankstesnei pastabai, svarbu suvienodinti siektinus 2030 m. rodiklius dėl elektromobilių skaičiaus ir dalies transporto priemonių parke (kurie pateikiami skirtingi p. 18, 77, 79), nes nesutampantys signalai didina neapibrėžtumą investicijom	Atsižvelgta.
120	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	5.1.2.6 lentelės ir 5.1.2.7-8 paveikslų duomenys ypač svarbūs transporto sektoriaus investuotojams dėl augančių ir besitraukiančių rinkų perspektyvų. Todėl prašome išsamiau aprašyti modeliuojamus transporto kuro balanso pokyčius: a. kodėl nuo 2023 m. mažėjant dyzelino suvartojimiui iki pat 2030 m. biodyzelino suvartojimas auga?	Atsižvelgta. Biodyzelino suvartojimas auga, kadangi auga bendri degalų tiekėjams taikytini degalų tiekimo įpareigojimai, kuriuos įgyvendinant išlieka reikšmingas biodegalų indėlis. Pažymėtina, kad santykinai mažėjantis dyzelino suvartojimas ir auganti biodyzelino dalis per nagrinėjamą laikotarpį iki 2030 metų beveik nesikeičia, keičiasi (auga) AEI suvartojimas natūriniais vienetais.
121	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Kodėl iki pat 2040 m. augant benzino suvartojimiui, biometanolio suvartojimas mažėja nuo 2024 m. ir trumpam pakyla 2035 m.?	Atsižvelgta. Lentelė pakoreguota ištaisant klaidą. Pažymėtina, kad benzino suvartojimas auga iki pat 2030 m., o pažangiųjų biodegalų įmaišymo į benzinį dalis taip pat prognozuojama, kad auga dėl didėjančių užduočių degalų tiekėjams.

122	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Sveikintina, kad yra išskirtos pažangiųjų biodyzelino ir bioetanolio vartojimo tendencijos. Analogiškai prašome išskirti ir pirmos kartos biodyzeliną ir bioetanolį, kurių suvartojimas yra apribotas AEI direktyvos ir ADJ, ir negali viršyti 5,61% transporto sektoriuje suvartojamos energijos. Tai prisidėtų prie aiškesnės komunikacijos, kad AEI tikslų transporto sektoriuje didinimas negali didinti pirmos kartos biodegalų vartojimo.	Neatsižvelgta. Priešingai nei pažangiesiems biodegalams, pirmos kartos biodegalų naudojimui nėra keliami jokie tikslai, jų naudojimas yra apribotas iki 5,61%, todėl nėra tikslinga numatyti pirmos kartos biodegalų sunaudojimo prognozes, kadangi tai priklauso išskirtinai nuo pačių degalų tiekėjų pasirinkimų ir iš esmės negali būti tiksliai prognozuojama.
123	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome paaiškinti gamtinių dujų ir biodujų suvartojimo proporcijas – kokiomis paskatomis paremtas ženklus biometano vartojimo Lietuvoje augimas (tokių priemonių NEKS projekte pasigedome)? Kodėl greta prognozuojamas stabilus gamtinių dujų vartojimas transporto sektoriuje, kai biometano gamyba Lietuvoje viršija biometano poreikį?	Atsižvelgta. Biodujų (biometano) vartojimo augimas paremtas paskatomis alternatyviais degalais varomoms transporto priemonėms, žaliųjų pirkimų įgyvendinimu, infrastruktūros plėtra, ES ATPLS II sukūrimu ir augančia biometano gamyba Lietuvoje, atsižvelgiant į tai, kad esamose gamtinėmis dujomis varomose transporto priemonėse galima naudoti ir biometaną. Taip pat viena iš paskatų turėtų būti akcizo biometanui panaikinimas, kita - privaltomas biodegalų įmaišymas į dujinius degalus.
124	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Kodėl skiriasi energetinės vertės duomenys dėl bioetanolio ir biodyzelino vartojimo 2.1.2.5 ir 5.1.2.6. lentelėse?	Paaiškinimas. Vertės skiriasi, nes 2.1.2.5. lentelėje yra rodomas vartojimas transporto sektoriuje, o 5.2.1.6. lentelėje transporto priemonėse. 2.1.2.5. lentelėje suvartojimas yra kiek didesnis, nes ne visas kuras ir energija transporto sektoriuje suvartojami transporto priemonių.
125	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Kodėl yra 2 eilutės „Degalai iš AEI“, su skirtingomis reikšmėmis? Iš aprašymo neaišku, ką kiekviena tų priemonių apima.	Paaiškinimas. Apibrėžiant degalus, kurių proporcijų negalima tiksliai suprognozuoti, naudojama neutrali sąvoka atitinkanti Alternatyviųjų degalų įstatyme įtvirtintą degalų iš AEI apibrėžimą.
126	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome papildyti NEKS projekto 2.1, 2.2, ir 3.1 poskyrių Transporto sektoriaus dalis (atitinkamai, p. 36, p.53 ir p. 76), įvardijant Alternatyviųjų degalų įstatyme 2030 m. numatytą 39% naftos degalų mažinimo tikslą lyginant su 2021 m., jei LR Seimas nubalsuos už šį įstatymo papildymą iki NEKS projekto tvirtinimo.	Atsižvelgta.
127	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Atitinkamai dėl naftos degalų vartojimo Lietuvoje mažinimo siūlytume papildyti 2.3 poskyrio „Naftos sektorius“ turinį, įtraukiant aukščiau minėtą ADJ -39 % tikslą 2030 m., ir 50% naftos degalų transporto sektoriuje sumažinimo tikslą 2035 m., kuris yra patvirtintas NKKVD.	Atsižvelgta.
128	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	NEKS projekte cituojamas tikslas iki 2030 m. „bent 5 proc. šalyje visų įsigijamų naujų transporto priemonių būtų varomoms vandeniliu“ (p.79) atrodo pernelyg ambicingas visų alternatyvų dekarbonizuoti transportą kontekste. Šio tikslo pasiekimas kainuotų milžiniškus išteklius, kuriuos geriau būtų panaudoti pigiau kainuojančioms transporto dekarbonizacijos priemonėms papildomai finansuoti, pvz. biometano ar elektra varomoms transporto priemonėms. Taip pat NEKS nėra numatyta priemonių skatinančių vandenio vartojimą transporto sektoriuje.	Neatsižvelgta. Šis tikslas yra numatytas Vandenilio pildymo infrastruktūros plėtros ir vandeniliu varomų kelių transporto priemonių Lietuvoje skatinimo gairėse ir taip pat lygiagrečiai įgyvendinant NKKD nustatytus tikslus. Šiuo metu taikoma identiška parama automobilių varomų elektra ar vandeniliu įsigijimui ir tokiu būdu sudaroma platesnės galimybės rinkai pasirinkti, atsisakant iškastinių kuro varomo transporto priemonių naudojimo.
129	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Norisi tikėti, kad „krovinių ir keleivių, pervežamų kelių transportu, dalies didinimo“ užmojis p. 78, tėra atsitiktinė klaida, nes dėl NEKS tikslų siektina didinti pervežimus geležinkeliais.	Atsižvelgta.
130	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	1. Pažymėtina, kad daugiau nei pusę šilumos sektoriaus energijos poreikio sudaro decentralizuota šilumos gamyba, kurios kuro ŠESD išmetimai skaičiuojami į Lietuvai tenkančias kvotas (žr. pastabą nr. I). Vis dėlto 2.1.2.6 lentelėje pateiktas sumodeliuotas šilumos sektoriaus kuro balansas iki 2030 m., įvertinus visas NEKS priemones, rodo, kad decentralizuotoje šilumos gamyboje iki pat 2030 m. išlieka anglies, naftos produktų naudojimas, jau įvertinus nacionalinės CO2 dedamosios efektą ir ES ATPLS plėtrą į šildymo sektorių nuo 2027 m. Atsižvelgiant į tai, kad, kuro keitimas šildymo sektoriuje yra viena pigiausių ir technologiškai prieinamiausių dekarbonizacijos alternatyvų, be kita ko skatinamas ir valstybės parama, siūlome numatyti papildomas priemones, kurios reikšmingai sumažintų iškastinio kuro naudojimą decentralizuotoje šilumos gamyboje ir kartu sutaupyti Lietuvai trūkstamą ŠESD kvotų: a. Siekiant sustiprinti kuro pakeitimo efektą dėl CO2 apmokestinimo siūlome 3.1 poskyriuose "Mažosios energetikos sektorius" ir "Šilumos ir vėsumos sektorius" įtraukti papildomą priemonę "Visuomenės informavimo kampanija didinant gyventojų ir smulkaus verslo informuotumą apie šilumos ir transporto sektorių įtraukimą į ATPLS, ir to poveikį kuro kainoms bei galimybes pasikeisti savo šildymo ir transporto	Atsižvelgta. Papildyta T28-E priemone.
131	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome numatyti papildomas reguliacines priemones atsakyti anglies ir naftos degalų šildymo sektoriuje bent nuo 2027 metų.	Neatsižvelgta. NENS numatyta, kad įgyvendinant šilumos sektoriaus dekarbonizaciją CŠT sektoriuje, siekiama, kad AEI dalis vykdant CŠT 2030 m. sudarytų 90 proc., 2050 m. – 100 proc. CŠT pirminio kuro struktūroje naftos degalai sudaro apie 3 proc. (mazutas 1,6 proc. ir kitas skystas kuras 1,4 proc.). Ekstremalios situacijos metu, mazuto naudojimas leido išvengti didesnio šilumos kainų augimo, 2022 metais jo dalis buvo didesnė ir sudarė 3,6 proc. Pažymima, kad NENS numatyta kaip dekarbanizuosis decentralizuotas sektorius 7 ir 8 pav. Taip pat dalinai siūlymas realizuotas Lietuvos Respublikos plinkos oro apsaugos įstatymu (https://www.e-tar.lt/portala/lt/legalAct/be7356001e6311ef8b14c5bccc136045).
132	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome numatyti papildomą reguliacinę priemonę įteisinti terminą nuo 2027 m. nebeleisti naudoti gamtinių dujų šildymo reikmėms naujos statybos pastatuose	Neatsižvelgta. Šiuo metu projektuojant ir statant naujos statybos pastatus, pastatai turi pasiekti A++ klasę. Siekiant šios klasės, tokiuose pastatuose suprojektuoti dujinii katilų nėra galimybės. Tas numatyta STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“: 21. Statomųjų pastatų, kuriems prašymas išduoti leidimą statyti naują statinį pateiktas [3.1] po 2021 m. sausio 1 d., kai statybą leidžiantys dokumentai neprivalomi, – statybos darbai pradėti po 2021 m. sausio 1 d., energinio naudingumo klasė turi būti ne

133	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome numatyti papildomą priemonę šildymo sektoriui „Gamtinių dujų apmokestinimo peržiūra ir vartotojų įgalinimas dekarbonizacijai“, kuri apimtų Akcizų įstatymo pakeitimą dėl gamtinių dujų lengvatinių tarifų atsisakymo ir atitinkamos paramos bei komunikacijos vartotojams suplanavimą.	Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad gamtinės dujos nėra pats taršiausias šildymui naudojamas kuras (pvz. naftos dujos, kurios apmokestinamos ženkliau, nes esant aukštomis gamtinių dujų kainoms 2022-2023 m. sudarė konkurencinį gamtinėms dujoms) tačiau ir šiai kuro rūšiai taikomi minimalūs akcizai (naudojant verslo reikmėms). Pažymėtina, kad šie akcizai šiuo metu yra taikomi ir biudžoms tiekiamoms gamtinių dujų tinklams. Siekiant šesd mažinimo tikslų ir skatinant biudžų gamybą ir vartojimą atitinkamai yra pateikta Akcizų įstatymo pataisa, kuri leistų netaikyti akcizų biudžoms. Be to, pažymėtina, kad šiuo metu vyksta energijos mokesčių direktyvos peržiūra, kuri numato apmokestinti akcizais visus energijos produktus priklausomai nuo jų tvarumo. Be to nuo 2027 m. į ATPLS 2 taikymo sritį patenka šie namų ūkiuose vartojami energetikos produktai: gamtinės dujos, naftos dujos, šildymui skirtas gazolis ir akmens anglis, kurie naudojami būsto šildymui, maisto gaminiui ir karšo vandens ruošimui. Energinis mokesčių direktyvos pakeitimai ir ATPLS2 taikymas mažins subsidijų iškraipymus.
134	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Nepaisant to, kad 2.1 ir 3.2 dalyse aiškiai pateikta CŠT sektoriaus kryptis – pereiti prie 4G centralizuoto šilumos tiekimo, didinti AEI elektros, šilumos kaupyklų, atliekinės šilumos panaudojimą, – sumodeliauvus visų NEKS priemonių efektą 5.1.2.5 paveikste siektinos šilumos sektoriaus transformacijos nesimato: gamtinės dujos ir toliau lieka dengti CŠT paklausos „pikų“ nemažėdamos nuo 2027 iki 2040 m. (nors visi CŠT įrenginiai bus apmokestinami ES ATL mokesčiais, kurių kaina nuolat kils ir tai atsilieps CŠT vartotojams bei gali didinti motyvaciją atsijungti), atliekinė šiluma ir AEI elektra nesudaro reikšmingos dalies CŠT balanse net 2040 m. Atsižvelgiant į tai, siūlome modeliuojant atsisakyti bazinės prielaidos, kad gamtinių dujų naudojimas CŠT nuo 2027 m. lieka stabilus (p. 286), ir leisti jas pakeisti AEI šilumos siurbliams ir kaupykloms, įgalinant viešą ir/ar privatų verslą diegti inovatyvius sprendimus CŠT sektoriuje. Todėl siūlome įtraukti papildomas priemones CŠT sektoriui 3.1.1.16. lentelėje: a. ilgalaikių kontraktų tarp nepriklausomų šilumos gamintojų ir CŠT sektoriaus įmonių sudarymas, kurie sudarytų sąlygas privačiam verslui investuoti į CŠT sektoriaus įmonių modernizaciją;	Neatsižvelgta. NENS numatyta, kad įgyvendinant šilumos sektoriaus dekarbonizaciją CŠT sektoriuje, siekiama, kad AEI dalis vykdant CŠT 2030 m. sudarytų 90 proc., 2050 m. – 100 proc. Siūloma priemonė prieštarauja šilumos ūkio įstatyme įtvirtintiems konkurencijos šilumos gamyboje principams. Šilumos ūkio įstatymo 10 straipsnyje nustatyta, kad jeigu aprūpinimo šiluma sistemoje veikia nors vienas nepriklausomas šilumos gamintojas, prognozuojamas šilumos kiekis ir (ar) šilumos gamybos pajėgumai, reikalingi šilumos vartotojų poreikiams patenkinti, nustatomi ir (ar) superkami šilumos aukciono būdu.
135	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	elektros persiuntimo paslaugos kainodara, formuojanti palankią investicinę aplinką investuotojams, investuojantiems į „power to heat“ (balansavimo elektros arba perteklinės rinkoje elektros panaudojimą šilumos gamybai) technologijas;	Neatsižvelgta. Bendradarbiavimas tarp šilumos ir elektros sektorių numatytas šilumos ūkio įstatymo (8 ² straipsnio 3 dalis) ir Elektros energetikos įstatymo (40 ¹ straipsnio 8 dalis)
136	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	numatyti priegos prie CŠT sistemos gamyboje nepriklausomiems šilumos gamintojams ir vartotojams, sudarantiems ilgalais tarpusavio šilumos pirkimo pardavimo sutartis.	Neatsižvelgta. Šilumos ūkio įstatyme nustatyta, kad šilumos gamyba grindžiama šilumos gamintojų konkurencija. Siekama užtikrinti konkurenciją tarp šilumos gamintojų, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba tvirtina naudojimosi šilumos perdavimo tinklais sąlygų sąvadą, privalomą visiems asmenims, kurie verčiasi energetikos veikla šilumos energijos sektoriuje, įskaitant asmenis, ketinančius plėtoti šilumos energijos gamybą ir prisijungti prie šilumos perdavimo tinklų.
137	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Įgyvendinant Energetikos strategijos 147 punkte numatytą nuostatą, kuria centralizuotas šilumos tiekimas „<...> yra viena iš Lietuvos stiprybių, įgalinanti savivaldos lygiu daryti didelio masto ir santykinai greitus pokyčius dekarbonizuojant šilumos tiekimą, <...>“, siūlome 3.1.1.16. lentelėje numatyti papildomas priemones skatinančias naujų šilumos vartotojų prijungimą, taip efektyviai mažinant iškastinio kuro vartojimą decentralizuotos šilumos gamybos sub-sektoriuje: a. įpareigojimas naujų pastatų statytojams, prieš priimančią sprendimą dėl aprūpinimo šiluma ir vėsuma, atlikti ekonominę analizę, kurių išvadų pagrindu būtų priimamas sprendimas dėl ekonomiškiausio aprūpinimo šiluma ir vėsuma būdo, prijungiant naujus pastatus prie CŠT, jei toks šildymo būdas pasirodo ekonomiškiausias (priemonės aprašyme (ir/ar 4 priede) prašome įvardinti galimas CŠT plėtros apimtis);	Neatsižvelgta. Šilumos ūkio plėtra CŠT sektoriuje reglamentuojama šilumos ūkio įstatyme (8 ² str.), vietos savivaldybių, šilumos tiekimo įmonių strateginiuose dokumentuose.
138	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	informacinės veiklos ir finansinės paskatos naujų šilumos vartotojų pajungimui potencialiose CŠT plėtros teritorijose (priemonės aprašyme (ir/ar 4 priede) prašome įvardinti galimas CŠT plėtros apimtis).	Neatsižvelgta. NENS ir NEKSVP projekte yra numatytos CŠT transformacijos kryptys. Viena iš jų - „palankios investavimo aplinkos, finansinių priemonių sukūrimas investicijoms į CŠT infrastruktūros atnaujinimą“.
139	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Nepaisant to, kad 2.1 ir 3.2 dalyse aiškiai pateikta CŠT sektoriaus kryptis – pereiti prie 4G centralizuoto šilumos tiekimo, didinti AEI elektros, šilumos kaupyklų, atliekinės šilumos panaudojimą, – sumodeliauvus visų NEKS priemonių efektą 5.1.2.5 paveikste siektinos šilumos sektoriaus transformacijos nesimato: gamtinės dujos ir toliau lieka dengti CŠT paklausos „pikų“ nemažėdamos nuo 2027 iki 2040 m. (nors visi CŠT įrenginiai bus apmokestinami ES ATL mokesčiais, kurių kaina nuolat kils ir tai atsilieps CŠT vartotojams bei gali didinti motyvaciją atsijungti), atliekinė šiluma ir AEI elektra nesudaro reikšmingos dalies CŠT balanse net 2040 m. Atsižvelgiant į tai, siūlome modeliuojant atsisakyti bazinės prielaidos, kad gamtinių dujų naudojimas CŠT nuo 2027 m. lieka stabilus (p. 286), ir leisti jas pakeisti AEI šilumos siurbliams ir kaupykloms, įgalinant verslą diegti inovatyvius sprendimus. Todėl siūlome įtraukti papildomas priemones CŠT sektoriui 3.1.1.16. lentelėje: a. ilgalaikių kontraktų su nepriklausomais šilumos gamintojais CŠT sektoriuje, investuojančiais į šilumos gamybą, naudojant atsinaujinančius išteklius ir atliekinę šilumą;	Neatsižvelgta. NENS numatyta, kad įgyvendinant šilumos sektoriaus dekarbonizaciją CŠT sektoriuje, siekiama, kad AEI dalis vykdant CŠT 2030 m. sudarytų 90 proc., 2050 m. – 100 proc. Siūloma priemonė prieštarauja šilumos ūkio įstatyme įtvirtintiems konkurencijos šilumos gamyboje principams. Atkreipiame dėmesį, kad pastaba iš esmės kartojasi su ankstesne.
140	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Elektros persiuntimo paslaugos kainodara, formuojanti palankią investicinę aplinką investuotojams, investuojantiems į „power to heat“ (balansavimo elektros arba perteklinės rinkoje elektros panaudojimą šilumos gamybai) technologijas.	Neatsižvelgta. Bendradarbiavimas tarp šilumos ir elektros sektorių numatytas šilumos ūkio įstatymo (8 ² straipsnio 3 dalis) ir Elektros energetikos įstatymo (40 ¹ straipsnio 8 dalis) Atkreipiame dėmesį, kad pastaba iš esmės kartojasi su ankstesne.
141	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Aprašant biokuro rinkos perspektyvas 2.1 poskyryje (p.43), įvardijamas siekis apriboti biomasės panaudojimą iki 50% CŠT reikalingos energijos ir iki 30% decentralizuotai tiekiamos šilumos energijos. Tačiau šis siekis neatitinka iki 2040 m. sumodeliuotų tendencijų CŠT ūkio srityje, pavaizduotų 5.1.2.5 pav. („CŠT balansas, ktne“), kur biokuro dalis stabiliai laikosi virš 80%. Manytume, kad kelti biokuro dalies ribojimo šilumos energijoje tikslus nėra tikslinga, kadangi jo pakeitimas reikalautų labai didelių išteklių, kai dar nenumatyta pakankamai ambicingų tikslų ir priemonių atsisakyti importuojamo iškastinio kuro. Siūlome atsisakyti biomasės dalies ribojimo tiek CŠT sektoriuje, tiek decentralizuotai tiekiamos šilumos energijos sektoriuje, nurodant, kad biokuro ribojimams eilė ateis visiškai dekarbonizavus šilumos sektorių.	Neatsižvelgta. CŠT sektoriuje naudojamo kuro struktūros ir galutinės energijos (GES) poreikio prognozė 2050 m., nurodyta remiantis 2022 m. atlikta išsamesniu nacionalinio šilumos ir vėsumos potencialo vertinimo studija. NENS numatoma, kad ateityje biomasės dalis CŠT naudojamo kuro struktūroje turi mažėti dėl kitų AEI naudojančių technologijų plėtros. Ateityje biomasės dalis CŠT naudojamo kuro struktūroje turi mažėti dėl kitų AEI naudojančių technologijų plėtros.

142	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Poskyrio 2.1 dalyje „Šilumos ir vėsumos sektorius“ prie pagrindinių krypčių CŠT transformacijai įgyvendinti (p. 39) ir prie Nacionalinio pažangos plano uždavinio „Didinti centralizuoto šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimo sistemų energijos vartojimo efektyvumą bei plėsti sistemas“ įgyvendinimo krypčių (p. 143) siūlome įtraukti papildomą nuostatą: „Skatinti konkurenciją tarp šilumos gamintojų CŠT sektoriuje, užtikrinant palankias sąlygas investicijoms į šilumos gamybą, naudojančią atsinaujinančius išteklius“.	Neatsižvelgta. Konkurencija tarp šilumos gamintojų, šilumos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos šaltinių skatinimas ir protingumo kriterijus atitinkanti investicijų grąža numatyta Šilumos ūkio įstatyme (3, 4, 10 straipsniai). Detaliau: konkurencija tarp šilumos gamintojų įteisinta Šilumos ūkio įstatyme (3 straipsnis). Šilumos ūkio įstatymo 4 straipsnyje numatyta, kad valstybė (savivaldybės) skatina iš biokuro, atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, deginančių atliekas, taip pat iš geoterminės energijos pagamintos šilumos supirkimą į šilumos tiekimo sistemas. Šis supirkimas yra viešosius interesus atitinkanti paslauga. Šilumos ūkio įstatymo 10 straipsnis nustato, kad šilumos aukciono būdu gaminama ir (ar) superkama šiluma ir (ar) nustatomi šilumos gamybos pajėgumai, kurių pagrįstos būtinosios eksploatacinės pastoviosios, nusidėvėjimo sąnaudos ir protingumo kriterijus atitinkanti investicijų grąža dengiamos Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis ir kurie atitinka kokybės, tiekimo patikimumo ir aplinkosaugos reikalavimus.
143	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome papildyti 5.1.2 poskyrio „Šilumos sektorius“ dalį lentelėmis kuriose matytųsi šilumos sektoriuje vartojamo kuro balansai atskirai centralizuotoje ir decentralizuotoje šilumos gamyboje, analogiškai kaip kitų sektorių dalyse.	Atsižvelgta iš dalies. NEKSVP tekstas papildytas 5.1.2.5.1. lentelė kurioje pateikiamas CŠT sektoriaus prognozuojamas kuro ir energijos balansas iki 2030 metų. Decentralizuoto šilumos gamybos sektoriaus kuro ir energijos balansas, tokio detalumo, kurį galima buvo pateikti, pateiktas 2.1.2.6. lentelėje - Energijos poreikis decentralizuotai šilumos gamybai.
144	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome papildyti 3.1 poskyrį „Energijos subsidijos“ atskiru punktu, kuriuo kaip lengvata būtų įvardinta išimtis gamtinėms dujoms dėl CO2 dedamosios, nurodytos LR akcizų įstatyme, taikymo ir numatyti aiškūs terminai šios išimties panaikinimui. Taip pat siūlome tikslinti informaciją dėl gamtinių dujų, naudojamų kaip šildymui skirtas kuras verslo reikėms apmokestinimo, nes akcizo pažėlimas nuo 0,54 EUR/MWh iki 1 EUR/MWh, negali būti vadinamas lengvatos atsakymu.	Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad gamtinės dujos nėra pats taršiausias šildymui naudojamas kuras (pvz. naftos dujos, kurios apmokestinamos ženkliau, nes esant aukštomis gamtinių dujų kainoms 2022-2023 m. sudarė konkurenciją gamtinėms dujoms) tačiau ir šiai kuro rūšiai taikomi minimalūs akcizai (naudojant verslo reikėms). Pažymėtina, kad šie akcizai šiuo metu yra taikomi ir biudujoms tiekiamoms į gamtinių dujų tinklą. Siekiant šesd mažinti tisklų ir skatinant biudujų gamybą ir vartojimą atitinkamai yra pateikta Akcizų įstatymo pataisa, kuri leistų netaikyti akcizų biudujoms. Be to, pažymėtina, kad šiuo metu vyksta energijos mokesčių direktyvos peržiūra, kuri numato apmokestinti akcizais visus energijos produktus priklausomai nuo jų tvarumo. Be to nuo 2027 m. į ATLPS 2 taikymo sritį patenka šie namų ūkiuose vartojami energetikos produktai: gamtinės dujos, naftos dujos, šildymui skirtas gazolis ir akmens anglis, kurie naudojami būsto šildymui, maisto gaminiui ir karšo vandens ruošimui. Energijos mokesčių direktyvos pakeitimai ir ATLPS2 taikymas mažins subsidijų iškraipymus.
145	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Dėl vietinės elektros iš AEI plėtros įgalinimo. Palaikome ir pozityviai vertiname Lietuvos elektros iš AEI generacijos plėtros ambicijas, kurios patenka tarp 5 ambicingiausių ES šalių. Tuo pačiu atkreipiame dėmesį į tai, kad NEKS plano projekto 5.1.2.7 lentelėje numatyta atsinaujinančių išteklių dalis bendrame elektros energijos suvartojime neatitinka AEI įstatyme numatyto tikslo (96.8% vietoj 100% 2030 metais). Prašome ištaisyti šią klaidą.	Neatsižvelgta. 5.1.2.7. lentelėje pateikiama AEI dalis bendrajame energijos suvartojime ir atitinkamuose sektoriuose, įvertinus planuojamų priemonių poveikį. Joje rodomi prognozuojami rezultatai, o ne tiksliai.
146	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Svarbu pažymėti, kad planų virsmui realybe labai svarbi atitinkama elektros tinklų plėtra ir laikmečio iššūkius atitinkantis elektros rinkos reguliavimas. Augant vėjo elektrinių skaičiui rinkoje, auga elektros pasiūla, tačiau tai mažina elektros energijos rinkos kainą ir formuoja rinkos sąlygas, kurios pačios savaime be valstybės skatinimo tampa nepakankamai palankiomis papildomoms investicijoms. Todėl ypač svarbu tinkamai atspindėti jau įsigaliojusio Elektros vidaus rinkos reglamento (ES/2019/943) ir iki 2026 metų vidurio perkeltinas Elektros vidaus rinkos direktyvos (ES/2019/944) naujias nuostatas - jas įtraukiant į NEKS projektą, kaip svarbų iš ankstinį signalą investuotojams, kad bus imtasi efektyvių priemonių išsvengiant itin žemų ar neigiamų elektros kainų. Šiame kontekste, tiekiami pasiūlymus dėl NEKS projekto sustiprinimo AEI elektros sektoriaus srityje: 1. 2.1 poskyryje „Vandenilio rinkos kūrimas“, kaip viena esminių prielaidų įvardijamas „perteklinės AEI gamybos pajėgumų vystymas“. Siūlome papildyti šį punktą, aiškiai įvardijant, kad pertekliniai AEI pajėgumai bus skatinami per abipusių sutarčių dėl kainų skirtumo (toliau – abipusės sutartys) taikymą, kuris, remiantis Elektros rinkos reglamento 19 d straipsniu, bus privalomas nuo 2027 m. liepos mėnesio. Pažymėtina, kad minėtas reglamentas numato šalis narėms galimybę abipusės sutartis taikyti ir esamiesiems projektams - tai svarbu tiek dėl vienodų konkurencinių sąlygų užtikrinimo, tiek dėl tolygios AEI plėtros siekiant NENS ir NEKS įvardintų tikslų. Nes jei abipusės sutartys bus taikomos tik naujiesiems projektams, atsiras pavojus, kad visa rinka pristabdys investicijas, nes išsigs konkurencijos su būsimais gamintojais, turinčiais teisę į abipusę sutartį, – dėl mažesnės projekto pajamų rizikos – prieiga prie pigesnio finansavimo. Todėl atitinkamai siūlome pakoreguoti 2.4 poskyrio dalį „Rinkų integravimas“ (p. 63), neapribojant abipusių sutarčių taikymo tik naujoms investicijoms.	Neatsižvelgta. Reglamentas 2024/1747 nustato, kad valstybėms narėms nusprendus remti viešosiomis lėšomis finansuojamas investicijas, taikant tiesioginio kainų rėmimo schemas, į naujus elektros energijos iš neįskaitinio kuro gamybos objektus (nurodytus Reglamento 19d straipsnio 4 dalyje), kad būtų pasiekti Sąjungos priklausomybės nuo išskaitinio kuro mažinimo tikslai, tos schemas turėtų būti struktūrizuotos kaip abipusiai sandoriai dėl kainų skirtumo ar taikant lygiavertes tokį patį poveikį turinčias schemas, kurie, be pajamų garantijos, apimtų ir rinkos pajamų, gautų iš atitinkamų elektros energijos gamybos išteklių, padidinimą. Tai reiškia, kad jei valstybė narė <u>neprima</u> sprendimo remti viešosiomis lėšomis finansuojamas investicijas į Reglamento 19d str. 4 dalyje nurodytus naujus elektros energijos gamybos objektą - tokiu atveju Reglamente numatytas abipusio sandorio dėl kainų skirtumo taikymas <u>nėra privalomas</u> , todėl tokių įsipareigojimų, kokie yra pateikti šiame pasiūlyme, Lietuva prisimti negali. Papildomai pažymėtina, kad tiek NEKSVP projektas, tiek ir 2024 m. birželį patvirtintas NENS, siunčia aiškius signalus investuotojams, kad Lietuvoje reikalingos ir laukiamos investijos į perteklinės elektros energijos gamybos pajėgumų sukūrimą ir investicijas į šios perteklinės elektros energijos panaudojimą kitų produktų (pvz. žaliasis vandenilis, metanolis, amoniakas, sintetinės dujos) ir paslaugų (pvz. dirbtiniam intelektui skirti duomenų centrai), suvartojančių didelį elektros energijos kiekį, kūrimą Lietuvoje.
147	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Pilnai atliepiančias pastabas kontekstą, siūlome 3.1.2 poskyrio „Elektros sektorius“ lentelėje 3.1.2.1 įtraukti papildomą politikos priemonę „Abipusių sutarčių dėl kainų skirtumo taikymas elektros iš AEI gamybai nuo 2027 m.“, pažyminti kad savanoriškos abipusės sutartys bus taikomos ir naujiesiems, ir esamiesiems AEI generacijos pajėgumams	Neatsižvelgta. Šiuo metu galiojantis reglamentavimas nedraudžia sudaryti savanoriškų abipusių sutarčių.
148	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Taip pat pagal Elektros vidaus rinkos reglamento 19 a straipsnį valstybė turi užtikrinti privačių (arba valstybinių) garantijos schemų pasiūlą dėl naujų elektros energijos pirkimo sutarčių (toliau – EPPS, angl. Purchasing power agreements - PPAs) pirkėjų įsipareigojimų nevykdymo, jų bankroto atveju, taip sukuriant papildomą saugumą ir paskatinant EPPS rinkos plėtrą. Todėl siūlome 3.1.2 poskyrio „Elektros sektorius“ lentelėje 3.1.2.1 įtraukti papildomą politikos priemonę „Rinkos kainomis pagrįstos garantijų sistemos, kuriomis siekiama sumažinti finansinę riziką, susijusią su EPPS nustatytų įsipareigojančių pirkti subjektų mokėjimo įsipareigojimų nevykdymu, sukūrimas.“ Taip pat reikalinga pakoreguoti 5.1 poskyryje tekstą (p. 285) „PPP scenarijuje nenumatoma papildomai skatinti ar remti vėjo elektrinių plėtros (vėjo elektrinių pajėgumai yra tokie pat, kaip EPP scenarijumi). Numatoma, kad rinkos sąlygos bus palankios ir be skatinimo“, nes jis iš esmės	Atsižvelgta iš dalies. Patikslintos nuostatos 5.1 poskyryje numatant, kad vėjo elektrinių plėtra bus skatinama mažinant administracines kliūtis, nustatant paspartintos plėtros zonos. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal PPP scenarijų vėjo elektrinių suminė įrengtoji galia siekia 5,9 GW 2030 m., o tai viršija NENS nustatytą galią, kurią turime pasiekti iki 2030 m. - 4,5 GW. Jau šiuo metu Elektros energetikos įstatyme yra reglamentuotos atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartys, suteikiančios galimybę AEI gamintojui elektros energiją parduoti galutiniam vartotojui. Atkreiptinas dėmesys, kad gamintojai, parduodančiam elektrą pagal šias sutartis jau dabar taikomos tam tikros išimties ir lengvatinės sąlygos nereikalaujant tapti nepriklausomu tiekėju ar atitikti visus
149	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Remiantis Elektros vidaus rinkos direktyvos 4 straipsnio nuostatomis, dėl elektros vartotojų įgalinimo, siūlome papildyti 2.4 poskyrio dalį „Rinkų integravimas“ (p. 64) atskirai paminint galimybę sudaryti daugiau nei vieną sutartį tarp skirtingų tiekėjų ir klientų tame pačiame objekte, naudojantis sub-apskaitos sistemomis. Tai labai svarbus aspektas siekiant įgalinti elektromobilių, šilumos siurblių ar kitus daug elektros lankščiai vartojančius įrenginius valdančius asmenis sudaryti sutartis dėl elektros tiekimo palankiausiomis sąlygomis, ir tuo pačiu įgalinti juos dalyvauti sandoriuose dėl PPA, paklausos atsako, lankstumo, paklausos tekimo.	Neatsižvelgta. Lietuva pritarė Direktyvai 2024/1711, šios direktyvos 4 straipsnio nuostatos bus perkeltos pilna apimtimi, todėl šis pasiūlymas vertintinas kaip perteklinis. Direktyvos 2024/1711 4 straipsnis įpareigoja valstybės narės užtikrinti, kad visi vartotojai galėtų laisvai vienu metu būti sudarę daugiau nei vieną elektros energijos tiekimo sutartį arba dalijimosi energija susitarimą ir kad tuo tikslu jiems būtų suteikta teisė turėti daugiau nei vieną apskaitos ir sąskaitų tvarkymo tašką, susietą su vienu jų patalpų prijungimo tašku. Ši Direktyvos nuostata privalo būti įgyvendinta iki 2026 m. rugpjūčio mėn.
150	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Siūlome 3.1.2 poskyrio „Elektros sektorius“ lentelėje 3.1.2.1 numatyti papildomą priemonę dėl gaminančių vartotojų pervedimo prie grynojo atsiskaitymo, pritaikant abipuses sutartis dėl kainų skirtumo – t. y. iš valstybės pusės numatyti laikotarpį užtikrinant tokią fiksuotą kainą, kuri sudarytų sąlygas pakankamam investicijų į saulės ir/ar vėjo jėgaines atsiperkamumui. Tai stiprintų naujų gaminančių vartotojų pritraukimą, netylant diskusijoms dėl grynojo atsiskaitymo neišvengiamumo visiems vartotojams.	Neatsižvelgta. Gaminančių vartotojų pasinaudojimo elektros tinklais paslaugos kaina nustatoma įvertinant tinklų operatorio patirtas faktines išlaidas. Nustacius tam tikras išimtis, pasinaudojimo elektros tinklais kainas tektų subsidijuoti kitą vartotojų sąskaita, kas būtų laikoma valstybės pagalba.

151	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Nėra aišku, ar, vertinant kaupimo baterijų plėtrą, yra įvertintas kaupimo baterijų naudojimo efektas papildomai AEI generacijai, kuri priešingu atveju būtų neįmanoma. Prašome detaliau NEKS projekte aprašyti papildomų investicijų į kaupimo baterijas indėlį dėl AEI plėtros.	Atsižvelgta.
152	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Pažymėtina, kad NEKS projekte daug kur minima jūrinė Harmony link jungtis, nors viešumoje jau kuris laikas paskelbta informacija, kad Harmony link projektą apsispręsta įgyvendinti sausumoje	Atsižvelgta.
153	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Atkreipiame dėmesį, kad į 3.4.2 lentelę dėl planuojamų elektros energijos lankstumo pajėgumų šalia Kauno hidroakumuliacinės elektrinės reikalingą įtraukti ir mažas hidroelektrines, kurios taip pat gali teikti lanksčios generacijos paslaugas, kurių bendra instaliuota galia sudaro 28 MW.	Atsižvelgta iš dalies. Lentelės išnašoje nurodyta, kad papildomai bus vertinamas ir mažųjų hidroelektrinių Lietuvoje, kurių bendra instaliuota galia sudaro 28 MW, potencialas teikti lanksčios generacijos paslaugas.
154	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	VI. Dėl NEKS turinio pateikimo visuomenei ir sprendimų priėmėjams. Bet kuris planas veiksmingas tik tiek, kiek platus ratas valstybės institucijų, investuotojų ir visuomenės veikėjų jį supranta ir gali remtis priimdami sprendimus savo veikloje. Todėl žemiau teikiame pastabas ir pasiūlymus, kurie gatėjų sustiprinti NEKS informacijos aiškumą ir patikimumą: 1. Siūlome priemonių lentelėse ar atskirame priede įtraukti informaciją apie priemonių ŠESD mažinimo ekonominį efektyvumą – kiek ŠESD sumažina vienas investuotas EUR (bendrai privačių ir viešų lėšų). Tokią informaciją dekarbonizacijos darbo grupės rinko ir ji suteiktų prasmingų įžvalgų apie skirtingų ŠESD mažinimo priemonių palyginamumą ir kaip pigiausiai įgyvendinti Lietuvos NKKVD tikslus dėl ŠESD mažinimo.	Atsižvelgta iš dalies. NEKSVP bus pateikiama "dalinis ENIS" - ekonominės naudos ir išlaidų santykis, darant prielaidą, kad vienintelis sąnaudų ir naudos analizės komponentas yra anglies dioksido mažinimas, pagal CPVA atliktą papildomų priemonių vertinimą.
155	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	NEKS projekto 274 puslapyje įvardinta, kad ATLPS dalyvaujančiuose sektoriuose nevertinta ATL kainos įtaka, nors tai yra pagrindinis veiksnys didelių energijos vartotojų, įskaitant ir šilumos sektorių, transformacijai, istoriškai sumažinęs Lietuvos ATLPS dalyvaujančių įmonių išmetimus apie 40% nuo 2005 metų. ATLPS sektoriaus tendencijų modeliavimas be ATL kainos neturi jokios pridėtinės vertės, nes tiesiog yra neapima esminio pokyčio veiksnio. Siūlome įtraukti ATLPS kainos įtakos vertinimą ŠESD išmetimams, pavyzdžiui, atsižvelgiant į istorinį atitinkamų įmonių jautrumą ATL kainos pokyčiams ar priimant kitas aiškias deklaratuotas prielaidas.	Neatsižvelgta. Šiuo metu Lietuvos energetikos agentūros modeliavimo įrankis neturėjo galimybės įtraukti ATL kainos į sudeginamo kuro kiekio projekcijas. Kalbant apie pramonės procesus, buvo naudoti pačių ATLPS dalyvaujančių įmonių pateikti prognoziniai duomenys. Į ATL kainos įtaką bus atsižvelgta rengiant NEKSVP 2031-2040 metams.
156	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Neaišku, kodėl 5.3.2 lentelėje nėra Socialinio klimato fondo lėšų, taip pat sąlyginai mažos lėšos nurodytos prie Klimato kaitos programos ir Modernizavimo fondo. Prašytume šalia tų fondų, kurių vertė priklauso nuo ATL kainos, įvardinti prielaidas dėl ATL kainos ir Lietuvai priklausančio ATL vienetų kiekio.	Neatsižvelgta. 5.3.2 lentelėje pateiktos lėšos esamos politikos priemonėms, kurios jau yra patvirtintos. Socialinio klimato fondo lėšos numatytos nuo 2026 m. ir galės būti naudojamas planuojamoms priemonėms finansuoti.
157	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašome atnaujinti 3.1 poskyrio „Politika ir priemonės, darančios įtaką ES ATLPS sektoriui“ informaciją pagal patvirtintą NENS ir galiojantį Atsinaujinančios energetikos išteklių įstatymą.	Atsižvelgta.
158	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Galusiai siekiant NEKS pateikiamos informacijos aiškumo, siūlome: a. 3.1, 4 ir 5 skyrių lentelėse ir grafikuose, kuriuose numatomi ŠESD, AEI dalies ar kiti energetikos rodikliai iki 2040 m., greta pateikti ir naujausią žinomą faktinį pasiekimą už 2022 m. (ŠESD) ar 2023 m. (AEI dalies ir kt.), kad būtų galima susidaryti kuo aiškesnį vaizdą dėl atotrūkio iki siektinų rodiklių.	Neatsižvelgta. Pateikiami naujausi turėti duomenys, kurie buvo naudoti skaičiavimuose baziniam lygiui nustatyti.
159	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Pakoreguoti 4.2.1.1 lentelę, kad ŠESD išmetimų sektorinis pasiskirstymas būtų parodytas pagal NEKS aktualų sektorinį paskirstymą, atitinkamai išskiriant ATLPS ir ne-ATL sektorius: transporto, mažosios energetikos ir kitus.	Atsižvelgta.
160	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Priemonių aprašymuose paminėti esminę informaciją apie tos priemonės apimtį, kuri dabar yra nukelta į atskirą 4 priedą. Tokia informacija itin svarbi priimant sprendimus įmonės lygmenyje, kuriai aktuali net ne sektoriaus, o konkretaus jos sub-sektoriaus ar jo veiklai aktualios priemonės informacija. Suprasti, kad ją rasti galima atskirame priede daugeliui bus sunku, nebent nuorodos į 4 priedą būtų kartojamos prie kiekvienos priemonių lentelės.	Atsižvelgta iš dalies. Nuoroda į priedą pateikiama 3 skyriaus pradžioje.
161	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašytume detalizuoti planuojamų investicijų sumas pateikiant bent jau sub-sektoriaus, o dar geriau – priemonės ar priemonių grupės lygmenyje. Apibendrintas pateikimas sektoriaus lygiu galbūt reikalingas Europos Komisijai, bet Lietuvos investuotojams nesiūnčia jokio signalo.	Neatsižvelgta. Finansavimo galimybės yra nurodomos pagal sektorius, o ne pagal priemones, nes finansavimas galimas dalinis ir iš atskirų skirtingų fondų, todėl konkretizuoti pagal kiekvieną priemonę nėra galimybių. Tokia informacija bus prieinama sektorių plėtros programose.
162	Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija 2024-08-05 raštas	Prašytume, kur įmanoma, prie patvirtintų esamų politikos priemonių sudėti nuorodas ar referencinius numerius į konkrečius teisės aktus ar paramos priemones – tokiu atveju NEKS veikėjų ir kaip geras priemonių sąvadas, kaip tai padaryta su pramonės, žemės ūkio priemonėmis.	Atsižvelgta iš dalies. Kur įmanoma pateikta referenciniai numeriai.

163	Lietuvos ūkininkų sąjunga 2024-08-06 raštas Nr 24-08380	Atkreiptinas dėmesys, jog NEKSVP vadinamas atnaujintu, jis jau atsilekia nuo realiųjų - atnaujinto ES Bendrosios žemės ūkio politikos reglamento t.y. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1468, kurio pagrindu koreguojamos ar keičiamos strateginiuose planuose numatytos priemonės. Didžioji dauguma žemės ūkio sektoriuje pasiūlytų priemonių NEKSVP yra tos pačios, kurios yra ir Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros Strateginiame plane 2023-2027 metams. Lietuva NEKSVP vis dar tebeturi išsiskėlusį tikslą "iki 2024 m. ne mažiau kaip 4 proc., 2030 m. – 10 proc. žemės ūkio naudmenų panaudoti biologine įvairove turtingiems kraštovaizdžio elementams." ES reglamentais atsisakė nuo šios nepamatuotos ambicijos, kurios analizė parodė, jog ji turi neigiamą ekonominį ir socialinį poveikį, tačiau Lietuva toliau nusiteikusi iš gamybos patraukti 10 procentų žemės ūkio naudmenų, neskaitant dar ir tų plotų, kuriuose nebevykys gamyba dėl pernelyg sugriežintų ar apribotų ūkininkavimo sąlygų (pvz. siūlymas valstybinės žemės nuoma tik užsiimantiems ekologiniu ūkininkavimu) arba žemės ūkio paskirties žemė bus apsidinta mišku, verčiama pievomis be gyvulių, apstatoma energetiniais statiniais. Visų priemonių taikymo pasekmių vertinimas atsižvelgiant tik į poveikį aplinkai yra rizikingas sektoriaus konkurencingumo atžvilgiu. Reikėtų žiūrėti ir į aplinkines šalis, kad išliktų konkurencinga aplinka. Atsakingai turi būti pažiūrėta į CO2 skaičiavimo ūkio lygmenį, lengvabūdiškumas peržiūrint mokesčius iškastiniam kurui nėra priimtinas ir teisingas būdas norint turėti konkurencingą sektorių.	Neatsižvelgta. NEKSVP tikslas yra įvardinti ir vykdyti klimatui ir aplinkai palankias veiklas įvairiuose sektoriuose. Didžioji dauguma žemės ūkio sektoriuje pasiūlytų NEKSVP priemonių yra tos pačios, kurios yra ir Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros strateginiame plane 2023-2027 metams (toliau – Strateginis planas), nes BŽŪP lėšos turi būti naudojamos ir įgyvendinant klimato tikslus. Be to, perkeliant klimatui naudingas veiklas iš Strateginio plano į NEKSVP sudaromos galimybės operatyviau įvertinti ir taikomų priemonių žemės ūkyje rezultatus. Kalbant apie 2021 m. birželio 30 d. LR Seimo patvirtintoje Nacionalinės klimato kaitos valdymo darbotvarkėje įtvirtintą tikslą dėl biologinei įvairovei plėtros yra numatyta, kad iki 2024 m. 4 proc. žemės ūkio naudmenų ploto bus panauda biologine įvairove turtingiems kraštovaizdžio elementams, o 2030 m. – 10 proc., kurie apima ne tik žemės ūkio veiklos priemones. Minėti tikslai buvo suformuoti atliepant į 2020 m. gegužės 20 d. Europos Komisijos paskelbtos 2030 m. ES Biologinės įvairovės strategijos nuostatas, kurios iš esmės nesikeičia ir dabar. Be to kraštovaizdžio elementai yra efektyvi priemonė kaupti CO2 ir galinti pasitarnauti ūkiams plėtojant tvaresnę žemės ūkio gamybą.
164	Lietuvos ūkininkų sąjunga 2024-08-06 raštas Nr 24-08381	Rimtų abejonų kelia priemonių A18-P "Aplinkai draugiška mityba", A19-P "Tvarus valstybinės žemės naudojimas" ir A20-P "ŠESD apskaita ūkiuose" ŠESD emisijų sumažinimo efekto paskaičiavimai. Kadangi priemonių įgyvendinimui numatomos lėšos iš žemės ūkio sektoriaus plėtros fondo norėtųsi, kad žemdirbių bendruomenė būtų supažindinta su prielaidų efekto paskaičiavimo pagrindais. Pvz., išties įdomu sužinoti kaip paskaičiuota, kad įvairios komunikacijos, švietimo kampanijos, informuojančias žmones apie neigiamą netvarios žemės ūkio gamybos (augalininkystės ir gyvulininkystės) poveikį aplinkai ir žmonijai sveikatai sumažins 22,46 tūkst. T CO2 ekv. iki 2030 metų. Žinant šių priemonės pasiūliusius autorius, jų tikslus abejojame ir jų atliktų poveikio analizių tikslumu.	Atsižvelgta iš dalies. Vertinant priemonę A18-P "Aplinkai draugiška mityba" buvo konsultuojamasi su reklamos agentūros ekspertais. Priemonės A19-P "Tvarus valstybinės žemės naudojimas" ŠESD sutaupymai efektyviai įvertinti buvo pasiremta prielaida, tokiuose ploteuose nebebus naudojamos mineralinės trąšos ir kad ši priemonė turės poveikį bendram mineralinių N trąšų sunaudojimo mažėjimui. Priemonė A20-P „ŠESD apskaita ūkiuose“ įvertinti naudota priemonės veikiamų ūkių dalies prielaida, kad ūkiai žinodami gamyboje susidarantį ŠESD kiekį ir įvaldę CO2 absorbuojančias gamybos technologijas stengsis taikyti tvarias gamybos praktikas, kurios ir leis sumažinti ŠESD. ŠESD sutaupymai pritaikyti aukščiau pateiktas prielaidas
165	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-99	TA nuostata: NEKSVP projektas. Santrauka (10 psl.) <...> Taip pat ne mažiau kaip 300 000 vartotojų patys pasigamins elektros savo poreikiams.<...>. Komentaras: Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nutarimo projekte 219 punkte yra įvardijama, jog: „Siekiant užtikrinti tvarią gaminančių vartotojų plėtrą, teikiamas finansavimas, kuris bus tęsiamas iki šaliai ekonomiškai ir techniškai priimtinos gaminančių vartotojų plėtros ribos. Siekiama iki 2030 m. turėti ne mažiau kaip 300 000 gaminančių ir aktyviųjų (įtraukiant ir bendruomeninės energetikos dalyvius) vartotojų.“ Šiame punkte yra referuojama, jog dalis iš 300 000 vartotojų gali būti gaminantys arba aktyvūs vartotojai. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 221 straipsnyje aktyvieji vartotojai yra apibrėžiami kaip: 1. Vartotojai turi teisę veikti elektros energetikos sektoriuje kaip aktyvieji vartotojai tiesiogiai arba per paklausos telkėjus. 2. Aktyvieji vartotojai turi teisę: 1) parduoti pačių pasigaminatą elektros energiją; 2) dalyvauti teikiant lankstumo paslaugas ir (ar) diegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones; 3) perieisti jų veiklai reikalingų elektros įrenginių valdymą, įskaitant įrengimą, eksploatavimą, duomenų tvarkymą ir techninę priežiūrą, kitam asmeniui, kuris nėra laikomas aktyviuoju vartotoju; 4) vienu metu teikti kelias šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytas paslaugas, jeigu tai techniškai įmanoma. Kaip ir toliau detalizuojama Neteisinga įvardinti, jog ne mažiau kaip 300 000 vartotojų patys pasigamins elektros savo poreikiams, kadangi tai ne iki galo neatitinka aktyvaus vartotojo apibrėžimo. Siūlome pakoreguoti nuostato turinį. Siūloma šios santraukos vietą papildyti, taip, kaip toliau yra referuojama 3.1 skyriuje: "Taip pat ne mažiau kaip 300 000 vartotojų patys pasigamins elektros savo poreikiams arba aktyviai veiks elektros energetikos sektoriuje."	Atsižvelgta.
166	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-100	NEKSVP projektas. 2. Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai (34-35 psl.) 2.1.2.3 lentelė. Prognozuojamas AEI-E gamybos trajektorija su planuojama politika ir priemonėmis, ktnė 2.1.2.4. lentelė. Nauji AEI-E elektros gamybos pajėgumai.2.1.2.3 lentelėje nurodoma, jog prognozuojamas pagaminti elektros iš AEI kiekis saulės elektrinėse tarp 2022 ir 2025 metų padidės - 9 kartus (t. y. nuo 29,4 ktnė iki 265 ktnė). 2.1.2.4 lentelėje numatomi instaliuoti saulės elektrinių pajėgumai iki 2023 m. ir iki 2025 m. padidės apie 3,5 karto. Lentelėse pateikiama informacija dėl instaliuotos galios prieaugio ir planuojamos generacijos kiekio (ktnė) nekoreliuoja. Suprantame, kad nurodyti duomenys yra orientuoti į siektinus tikslus, atitinkančius Europos Sąjungos politikos kryptis. Visgi, keliame klausimą dėl objektyvių galimybių šiuos tikslus pasiekti. Šiuo metu Lietuvoje saulės elektrinių instaliuota galia siekia apie 1,3 GW. Tuo tarpu 2025 m. pabaigoje 2.1.2.4 lentelėje numatomas vien naujų pajėgumų kiekis per 3 metų laikotarpį – 2,59 GW, o bendras virš 3,3 GW. Pagal nurodomus tikslus per ateinančius 16 mėn. turėtų būti įdiegta bent 2 GW papildomos galios naujų saulės elektrinių. Atitinkamai, siūlome peržiūrėti šiuos duomenis ir esant poreikiui juos patikslinti. Siūlymas: Peržiūrėti ir patikslinti pagal pastabą.	Neatsižvelgta. Skaičiai buvo suderinti su EPSO-G, Litgrid, EM ir atitinka tiek NENS nustatytus tikslus, tiek LT100 metu modeliuotus scenarijus. Dėl objektyvių galimybių pasiekti tikslus - 2024 m. rugpjūčio 22 d. Litgrid paskelbė, kad jau dabar yra sudaryta ketinimų protokolų iki 2030 metų bendrai leistinai generuoti galiai, kuri siekia 4 GW. Atsižvelgiant į tai, kad 2025 metų tikslai yra prognozuojami, tarpiniai ir neprivatomai pasiekti - siūlytume nekeisti prognozių. Šiuo metu saulės elektrinių galia yra 1,7 GW.
167	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-101	NEKSVP projektas. 2. Nacionaliniai uždaviniai ir tikslai (37 psl.) 2.1.2.5. lentelė. Numatomos energijos iš AEI suvartojimo trajektorijos pagal technologijas transporto sektoriuje, netaikant Direktyvoje 2018/2001 nustatytų daugiklių, ktnė (37 psl.).2.1.2.5 lentelėje nurodoma, jog tarp 2022 m. ir 2025 m. prognozuojamas elektros energijos suvartojimas transporte didėja beveik 11 kartų (t. y. nuo 2 ktnė iki 21 ktnė arba ~1050% augimas). Pažymėtina, jog 2022 m. pabaigoje Lietuvoje registruotų tik elektros energija varomų transporto priemonių skaičius buvo 7346 (Regitra). Keliame klausimą dėl galimybių pasiekti tokius prognozuojamus skaičius. Įvertinus EV technologijos raidą ir EV dinamiką Lietuvoje, norint pasiekti 21 ktnė elektros suvartojimo transporto sektoriuje, per ateinančius 16 mėn. Grynųjų elektromobilių skaičius Lietuvoje turėtų augti apie 4,5 karto t.y. pasiekti apie 70 000 registruotų EV (lyginant su šiuo metu registruotais 13 481(Regitra) gryniaisiais elektromobiliais). Vertinama, kad įkraunami hibridiniai automobiliai (PHEV) elektros vartojimui turės tik	Neatsižvelgta. 2.1.2.5 lentelėje nurodoma tik elektra iš AEI, o elektros AEI dalis yra didėjanti. Taigi bendras elektros energijos sunaudojimas transporte auga ne taip sparčiai kaip 2.1.2.5 lentelėje nurodytas elektros iš AEI sunaudojimas. Elektros energijos sunaudojimo transporto priemonėse PPP scenarijumi projekcija nurodyta 5.1.2.6 lentelėje.
168	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-102	NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (99 psl.) AEI15-E priemonė Žaliojo vandenilio gamybos plėtra. (Daugiau apie priemonę atsinaujinančių energijos išteklių sektoriuje), Įtraukta tiek į transporto ties į priemonės sektorių aprašymus, tačiau CO2 sutaupymai pateikiami tik priemonės sektoriaus lentelėje 3.1.1.5. 3.1.2.2. lentelėje CO2 sutaupymas nerodomas. Siūlome priemonę ištrinti iš priemonės priemonių sąrašo 99 psl. Ir palikti tik transporto priemonių sąrašą. Taupymo efektą iš 3.1.1.5 lentelės perkelti į 3.1.2.2 lentelę. Siūlymas: AEI15-E-Žaliojo vandenilio gamybos plėtra. (Daugiau apie priemonę atsinaujinančių energijos išteklių sektoriuje)	Neatsižvelgta. Priemonės įgyvendinimas turi poveikį 3 sektoriams: pramonei, transportui ir energetikai, prie jų ir nurodomas priemonės efektas, kuris bus tame sektoriuje. 4 priede pateikiamas suminis priemonės efektas.

169	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-103	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (134 psl.) AEI1-E. Finansinė parama gaminantiems vartotojams. Siekiant ekonomiškai ir techniškai priimtoms GV plėtros, siūlome didesnę prioritetą skirti GV plėtrai, kuri nukreipta į didesnę vidinį sugeneruoto energijos kiekio suvartojimą ar net nulinę generaciją į tinklus, kuri būdu būtų racionaliausiai ir efektyviausiai išnaudojami elektros tinklai bei skatinamas sąmoningas vartotojo elgesio pokytis. Todėl siūlytina akcentuoti tokią gaminančių vartotojų plėtros kryptį. Siūlymas: AEI1-E. Finansinė parama gaminantiems vartotojams. Skatinant elektros energijos vartotojų aktyvų dalyvavimą rinkoje, 2015 m. sukurta elektros energiją gaminančių vartotojų schema. Iki 2030 m. siekiame turėti ne mažiau kaip 300 000 gaminančių ir aktyviųjų (įtraukiant ir bendruomeninės energetikos dalyvių) vartotojų. Siekiant užtikrinti, kad gaminančio vartotojo schema galėtų pasinaudoti visi elektros energijos vartotojai, elektrinei įsigyti skiriama parama iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir nacionalinės Klimato kaitos programos lėšų. Nuo 2019 m. gaminantiems vartotojams skiriama išmoka už 1 kW saulės šviesos energijos elektrinės įrengtos galios arba įsigytos galios iš nuotolinių elektrinių parkų. Sukūrus patrauklią finansavimo priemonę, ji prisideda prie Komisijos komunikate „ES saulės energetikos strategija“ nustatyto tikslo skatinti greitą ir masinę šviesos energijos elektrinių diegimą įgyvendinant Europos stoginių saulės energijos įrenginių iniciatyvą. (2018 – 2023 m.).</p> <p>Nuo 2025 m. numatoma pritaikyti finansavimo priemonę taip, jog ji skatintų vartotojų savarankiškai naudoti pagamintą energiją arba įsirengti saulės šviesos energijos elektrines, kurios geriau atitiktų jų suvartojimo poreikius. Šios priemonės pritaikymas padėtų dar labiau padidinti vartotojų dalyvavimą rinkoje, skatintų atsinaujinančios energijos naudojimą savo reikmėms, geriau atlieptų esamos energijos infrastruktūros išnaudojimą ir prisidėtų prie Lietuvos energetinio savarankiškumo tikslų įgyvendinimo.</p>	<p>Neatsižvelgta. Gaminančio vartotojo esmė - gamyba ir vartojimas savo reikmėms, todėl minėto siūlymo įtvirtinimas būtų perteklinis.</p>
170	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-104	<p>NEKSVP projektas 3. Politika ir priemonės (137 psl.) AEI pirkimo-pardavimo sutartys. Bendrovės vertinimu, siekiant užtikrinti, jog gamintojai suprastų esmines savo pareigas, tikslinga atkreipti gamintojų dėmesį į tai, kad, vadovaujantis Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38 (toliau – Tiekimo ir naudojimo taisyklės), gamintojas, siekiantis parduoti elektros energiją pagal dvišales elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių pirkimo-pardavimo sutartis, privalo vykdyti visas tiekėjo pareigas, nurodytas Tiekimo ir naudojimo taisyklių 53 punkte, įskaitant, vadovaudamasis Elektros energetikos įstatymo 59 straipsnio 3 dalimi, kaip už balansą elektros energetikos rinkoje atsakinga šalis, sudaryti atsiskaitymą už disbalansą sutartį su pardavimo sistemos operatoriumi arba atsakomybės už balansą pardavimo sutartį su kitu, asmeniu, kuris yra už balansą elektros energetikos rinkoje atsakinga šalis ir yra sudaręs atsiskaitymą už disbalansą sutartį su pardavimo sistemos operatoriumi. Siūlymas: AEI pirkimo-pardavimo sutartys. AEI gamintojams suteikiama teisė parduoti elektros energiją galutiniams vartotojams pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis, neturint nepriklausomo elektros energijos tiekėjo licencijos. Tokie gamintojai turi atitikti nepriklausomam elektros energijos tiekėjui keliamus reikalavimus, o sudarius sutartį tiesiogiai su vartotoju per 5 darbo dienas nuo šios sutarties sudarymo dienos informuoti Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą apie elektros energijos tiekimo veiklos vykdymą. Taip pat gamintojas turi sudaryti atsiskaitymą už disbalansą sutartį su pardavimo sistemos operatoriumi arba atsakomybės už balansą pardavimo sutartį su kitu, asmeniu, kuris yra už balansą elektros energetikos rinkoje atsakinga šalis ir yra sudaręs atsiskaitymą už disbalansą sutartį su pardavimo sistemos operatoriumi.</p>	<p>Neatsižvelgta. Minėtas siūlymas būtų perteklinis, kadangi toks reguliavimas privaloms vadovaujantis galiojančiais teisės aktais.</p>
171	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-105	<p>NEKSVP projektas 3. Politika ir priemonės (137 psl.) Pažymėtina, jog skatinimas rinktis elektros energiją pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių turėtų apimti ir daugiau priemonių, sudarančių poreikį tiek buitiniams, tiek verslo klientams, rinktis žalią elektros energiją. Tai turėtų apimti ne tik žalią elektros energiją subsidijuojančias priemones, bet ir ne žalios elektros energijos, pagamintos iš taršaus iškastinio kuro, didesnę apmokėtinumą, kuris šį pasirinkimą darytų vis mažiau patraukli. Atitinkamai siūlome papildyti nuorodomas priemones numatant, jog elektros energijai, pagamintai ne iš atsinaujinančių energijos išteklių, bus didinami akcizai ir tai sudarys paskatą vartotojams rinktis elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių. Papildyti punktu:</p> <p>Papildomos priemonės, prisidedančios prie AEI-E plėtros:</p> <ul style="list-style-type: none"> •AEI-E atleidimas nuo akcizo. Elektros energija, pagaminta naudojant AEI, atleidžiama nuo prievolės mokėti akcizus. Ši nuostata taikoma tiek Lietuvoje pagamintai, tiek importuotai elektros energijai; •Akcizo didinimas ne AEI elektros energijai. Taikomas akcizo tarifas verstui ir buitiniams vartotojams, vartojantiems elektros energiją, kuri nėra pagaminta naudojant AEI. •kilmės garantijos AEI-E. Kilmės garantijos išduodamos AEI-E gamintojams, laimėjusiems aukcioną ir gaunantiems elektros energijos kainos priedą; •AEI pirkimo-pardavimo sutartys. AEI gamintojams suteikiama teisė parduoti elektros energiją galutiniams vartotojams pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis, neturint nepriklausomo elektros energijos tiekėjo licencijos. Tokie gamintojai turi atitikti nepriklausomam elektros energijos tiekėjui keliamus reikalavimus, o sudarius sutartį tiesiogiai su vartotoju per 5 darbo dienas nuo šios sutarties sudarymo dienos informuoti Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą apie elektros energijos 	<p>Neatsižvelgta. Visų pirma, atkreiptinas dėmesys, kad jau šiuo metu pagal Akcizų įstatymo nuostatas elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, visais atvejais atleidžiama nuo akcizų (skirtingai nei pagaminta iš iškastinio kuro). Kalbant apie siūlymą didinti akcizų tarifus elektros energijai, pagamintai ne iš atsinaujinančių energijos išteklių, pažymėtina, kad Europos Komisijos pateiktame Pasiryšyme dėl Tarybos direktyvos, kuria restruktūrizuojama Sąjungos energetikos produktų ir elektros energijos apmokėtinimo sistema (toliau – Direktyvos pasiūlymas), kuris yra „Fit for 55“ teisės aktų paketo dalis, kaip tik siūloma elektros energijai, kaip ir pažangiesiems biodegalams, skystiesiems bioproduktams, biodujoms ir pan., nustatyti mažesnę apmokėtinimo lygį lyginant su kitais energetiniais produktais. Direktyvos pasiūlyme toks siūlymas grindžiamas tuo, kad elektros energija Europos Sąjungai gali padėti pereiti prie švarios energetikos ir taip pasiekti Europos žaliajo kurso tikslus, o galiausiai – iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.</p>
172	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-106	<p>NEKSVP projektas 3. Politika ir priemonės (140 psl.) AEI15-P. Žaliojo vandenilio gamybos plėtra. NEKSVP projekto tiksluose (pvz., 3.4.2 lentelėje) numatomas lankščios elektrolizės poreikis 1,3 GW, tačiau komentuojamoje nuostatoje vandenilio gamybos plėtra numatoma tik 996 MW. Siekiant atitikti NEVPKS ir kitų strateginių dokumentų tikslus, reikalinga suvienodinti vertę su 1,3 GW. AEI15-P priemonė aprašyta transporto ir degalų skyriuje (140 psl.) Tačiau šio skyriaus 3.1.2.2. lentelėje ji nėra paminėta. Perkelti į pramonės ir pramonės procesų sektorių (psl. 90 -). AEI15-P. Žaliojo vandenilio gamybos plėtra. Priemonė apima: Žaliojo vandenilio gamybos pajėgumų sukūrimas (III). Numatomas poreikis pagal Lietuvos vandenilio viziją, siekiant užtikrinti lankščią žaliojo vandenilio gamybos plėtrą, išnaudojant pagamintą vandenilį mažinant šėSD išmetimus, balansuoti elektros energetikos sistemą ir gaminti išvestinius vandenilio produktus. Planuojamos įrengti elektrolizės įrangos galia – 996 MW 1,3 GW. (2024 – 2030).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. NEKSVP projekto tiksluose numatytas lankščios elektrolizės poreikis - 1,3 GW - atitinka esamose ir planuojamose priemonėse numatytus kiekius. Priemonės yra atskirtos pagal planuojamas ir numatomas priemones, todėl būtina sudėti visų priemonių rodiklius vertinant bendrą tikslą. Priemonėse AEI15-E, AEI15-P ir P13-E numatytos veiklos susiveda į bendrą 1,3 GW tikslą.</p>
173	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-107	<p>NEKSVP projektas 3. Politika ir priemonės (145 psl.). Projekto komentuojamos nuostatos formuluoje klaidina, kadangi, vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 10 dalies 3 punktu ir 14 dalies 3 punktu, leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimas gaminti elektros energiją nėra reikalingas asmenims, numatantiems gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiuose, kurių leistina generuoti galia didesnė už nulį, išskyrus Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 201 straipsnio 8 dalyje nurodytą atvejį. Siūlymas: Elektros energiją gaminantiems vartotojams, eksploatuojantiems bet kokios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius ir asmenims, numatantiems statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW (išskyrus asmenis, kurie numato vykdyti veiklą vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 201 straipsnio 8 dalimi), taikomos supaprastintos leidimų išdavimo procedūros – nereikia į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą kreiptis dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimo gaminti elektros energiją išdavimo, t. y. apie savo vykdomą veiklą pakanka informuoti elektros tinklų operatorių kreipiantis dėl elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų prijungimo sąlygų išdavimo.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

174	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-108	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (146 psl.). "Gaminančiam vartotojui suteikta galimybė jo pagamintą ir savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvargotą elektros energiją „kaupti“ elektros tinkluose du metus nuo balandžio 1 d. iki kovo 31 d. Už savo „sukauptą“ ir iš elektros tinklų atgautą elektros energijos kiekį gamintojas moka pasinaudojimo elektros tinklais mokestį. Per kaupimo laikotarpį gaminančio vartotojo suvargotą elektros energiją viršijantis į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekis į kitą kaupimo laikotarpį nėra perkeliamas. Už šį kiekį gaminančiam vartotojui nepriklausomas tiekėjas kompensuoja pagal abipusiai sutartą kainą." Pažymime, jog komentuojuose pastraipoje nėra pilnai apibrėžiamas gaminančių vartotojų galimybės. Pastraipoje nurodoma, jog gaminantys vartotojai gali veikti kWh kaupimo schemoje (net-metering), tačiau būtiniams gaminantys vartotojai taip pat gali rinktis ir grynojo atsiskaitymo apskaitos modelį (net-billing), o nauji nebutiniams gaminantys vartotojai šį modelį rinktis privalo. Todėl aptariama pastraipa tikslintina įvertinus galiojančio reguliavimo ypatumus.</p> <p>Tuo pačiu siekiant vystyti tvarią gaminančių vartotojų rinką bei pereiti prie lankstaus elektros rinkos modelio, grįsto pasiūlos ir paklausos principais, siūlytume numatyti net-metering apskaitos schemos pabaigą būtiniams gaminantiems vartotojams, analogiškai kaip tai nustatyta nebutiniams vartotojams.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog grynojo atsiskaitymo apskaitos schema yra taikoma daugelyje Europos Sąjungos valstybių ir prie jos yra sparčiai pereinama, todėl tai, kas yra numatoma ir Lietuvos Respublikos įstatymuose, turėtų atsispindėti ir šiame strateginiame dokumente.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Neatsižvelgta dėl grynojo atsiskaitymo taikymo būtiniams gaminantiems vartotojams. Pažymėtina, kad skirtingi juridinių ir fizinių asmenų vartojimo tikslai bei vartojimo profilis – fiziniai asmenys elektrą paprastai vartoja rytais ir vakarais, o elektros energijos gamyba saulės elektrinėse vyksta dienos metu, todėl fiziniams asmenims būtų kur kas sunkiau reaguoti į rinkos signalus</p>
175	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-109	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (151 psl.). Lietuva sieks laipsniškai iki 2030 m. sumažinti taršų ir eikvojantį energijos vartojimą, taip pat rinkos išskaičiavimus skatinantį mokestinių lengvatų taikymą išskaitiniam kurui. Siekiant įgyvendinti laipsnišką mokestinių lengvatų mažinimą 2022 m buvo pakeistas Akcizų įstatymas, kuriuo padidinami akcizai, o taip pat nuo 2025 m. įvedama akcizų tarifo anglies dioksido dedamoji. Iš viso Lietuvoje buvo identifiukuota trylika energijos subsidijų, kurių siekiama atsiskaityti iki 2026 m.:

10. elektros energijos, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atleidimas nuo akcizų (laikini sustabdyta iki bus patvirtintas Energetikos mokesčių direktyva);Lietuvoje taikomi 0,52 EUR (verslui) už MWh elektros energijos akcizai, kurie įvesti dar 2014 m. Buitiniams vartotojams taikoma išimtis – jie atleisti nuo mokesčio. Šiuo metu nėra jokių kitų finansinių ar reguliacinių paskatų rinktis žalią elektros energiją. Atsižvelgiant į tai, kad iki 2030 m. bus siekiama AEL-E dalį padidinti iki 100 proc. bendrame galutiniam elektros energijos suvartojime, didesnis vartotojų žalią elektros energijos pasirinkimas teigiamai veiktų atsinaujinančios elektros gamybos projektų vystymą aplinką Lietuvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad pagal LR Akcizų įstatymą elektra apmokestinamas akcizais yra fiskalinės politikos priemonė už kurią atsakinga Finansų ministerija. Energijos produktų apmokestinimas atsižvelgiant į tvarumo laipsnį bus numatyta naujoje Energijos apmokestinimo direktyvoje, todėl tai turėtų paveikti ir elektros energijos, pagamintos iš iškastinio kuro, kainą. Taikyti būtiniams vartotojams, t.y. labai socialiai jautriai vartotojų grupei, papildomus akcizus sudarys prielaidą elektros kainų kilimui būtiniams vartotojams bendrai ir mažintų elektros patrauklumą diegiant modernius šildymo sprendimus (šilumos siurbliai versus dujos). Be to, elektra pagaminta naudojant iškastines energijos žaliavas dalyvauja APLS sistemoje, kas savaime suponuoja, kad netvari elektros energija bus brangesnė ilgoju periodu. Atitinkamai elektra pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius plėtra vyksta ir manytina, kad įgys konkurencinį pranašumą (nereikia pirkti brangių iškastinių žaliavų) prieš netvarią elektros energiją.</p>
176	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-110	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (155 psl.). Įgyvendinant Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo nuostatas, 2015 m. vasario 18 d. Energijos efektyvumo fondo steigimo ir finansavimo sutartimi Nr. 15-12/2015/19-10/8-5 buvo įsteigtas Energijos efektyvumo fondas (toliau – ENEF). Iš ENEF anksčiau buvo finansuojamos 2 priemonės: 1) lengvatinių paskolų finansinė priemonė, kuri apima valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomųjų ir (arba) vėsinamųjų viešųjų pastatų atnaujinimą didinančios vartojimo efektyvumą; 2) garantijų finansinė priemonė, kuri apima miestų gatvių apšvietimo modernizavimą didinančios vartojimo efektyvumą. Šiuo metu yra rengiami ir artimiausiu metu turėtų įsigaliooti aukščiausių nurodytos sutarties ir jos priedų pakeitimai, numatantys ENEF išplėtimą (papildymą) ir kitomis papildomomis priemonėmis: a) atsinaujinančių išteklių energijos bendrųjų ir priežiūrų energetikos bendrųjų finansinė priemonė, kurios tėšomis (lengvatinių paskolų ir dotacijų forma) bus finansuojamos bendrosios pagal pagrindinį veikimo modelio principą – tam tikra bendrosios įrengtos ar įsigytos elektrinės pajėgumų dalis bus perduodama energetikų neprikurtiems asmenims, tokiu būdu sumažinant šių asmenų elektros sąskaitas; energijos efektyvumo priemonių diegimas centralizuoto šilumos tiekimo įmonėse; atsinaujinančių išteklių priemonių diegimas centralizuoto šilumos tiekimo įmonėse ir nepriklausomų šilumos gamintojų įmonėse. Taip pat planuojama, kaip kad reikalauja naujos EE direktyvos Nr. 2023/1791 30 straipsnis, ENEF naudoti įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo priemones, siekiant užtikrinti direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje nurodytas nacionalinius energijos vartojimo efektyvumo įnašus ir orientacines trajektorijas. Taip pat planuojama, kad pirmiausiai ENEF bus dar platesne apimtimi naudojamas įgyvendinti energijos efektyvumo didinimo priemones pažeidžiamiesiems asmenims ir kitoms pažeidžiamų asmenų grupėms, įskaitant energijos neprikurti patiriančius asmenis. Kaip numatyta naujoje EE direktyvoje Nr. 2023/1791, iš ENEF taip pat planuojama finansuoti MVJ skirtas energijos vartojimo efektyvumo priemones.</p>	<p>Neatsižvelgta. ENEF veikimas jau pakeistas tokiu būdu, kaip aprašyta NEKSVP projekto siūlomame tekste, t. y. jau yra paleista tokia priemonė. Taip pat artimiausiu metu neplanuojama keisti ar atsiskaityti (naikinti) šių papildomų priemonių. Taip pat kartu pažymėtina, kad siūlydama išbraukti tekstą AB „Ignitis grupė“ niekaip nepagrindė tokio savo siūlymo.</p>
177	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-111	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (171 psl.). 2019 m. buvo patvirtintas 2024 m gegužės 31 d. VERT derinimui pateiktas naujas AB „Energijos skirstymo operatorius“ 10 metų investicijų planas, apimantis 2019–2026 m. 2024 – 2033 m. Jame daug dėmesio skiriama elektros energijos ir gamtinių dujų tinklo modernizavimui. Viena iš plano dalių yra susijusi su išmaniųjų technologijų netaikymu.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
178	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-112	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (174 psl.). ES8-P. Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimas. Papildyti nuostatai: ES8-P. Pajėgumų neiškastinių išteklių lankstumo užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimas. Atsižvelgiant į naujo 2024 m. birželio 13 d. patvirtinto EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO (ES) 2024/1747 dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo (kurio iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2019/942 ir (ES) 2019/943) nuostatas bei ypač sparčią AEI naudojančių energijos gamybos pajėgumų plėtrą bei elektros energijos poreikio augimą, iki 2030 m. reikės įgyvendinti pajėgumų neiškastinių išteklių lankstumo užtikrinimo mechanizmą, leisiantį išlaikyti esamus ir išvystyti naujus elektros energijos gamybos lankstumo pajėgumus, kurių patikimas prieinamumas yra būtinas saugiam</p>	<p>Neatsižvelgta. 2024 m. birželio 13 d. patvirtintu EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTU (ES) 2024/1747 dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo nėra apibojamas pajėgumų mechanizmo priemonių pasirinkimas, neiškastinių išteklių lankstumo užtikrinimas turėtų būti vertinama kaip viena iš galimų pajėgumų užtikrinimo priemonių.</p>
179	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-113	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (180 psl.). Patikslinti pagal pastabą: Kadangi elektros energijos perdavimo jungtys suteikia galimybes lanksčiai balansuoti atsinaujinančių išteklių energijos gamybą (tiek jos trūkumo, tiek pertekliaus atvejais), būtina skatinti elektros energijos perdavimo infrastruktūros plėtrą. Atkreipiame dėmesį, jog perdavimo sistemos operatorius šiuo klausimu jau yra pradėjęs diskusijas su Vokietijos perdavimo operatoriais , atitinkamai siūlome papildyti NEKSVP projektą (3.4.1 lentelę) nauja inicijatyva dėl LT-DE jungties statybos</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Papildyta NEKSVP nurodant informaciją, kad iki 2040 m. Lietuva ir Vidurio Europą galėtų sujungti papildoma 2 GW elektros jungtis. Numatyta, kad galutiniai sprendimai dėl kiekvienos elektros jungties statybos turi būti priimti tik visapusiškai įvertinus socialinę ir ekonominę naudą Lietuvos vartotojams ir poveikį Lietuvos energetikos sistemai ir strateginiams tikslams.</p>
180	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-114	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (181 psl.). Baterijų kaupimo sistemos gali prisidėti prie reikiamo inercijos lygio palaikymo (sintetinės inercijos funkcija) ir prie labai greitų reguliavimo galių rezervų užtikrinimo, kas prisidėtų prie sistemos adekvatumo gerinimo ruošiantis sinchroniniam darbui su kontinentinės Europos tinklais. Patikslinti pagal pastabą: Sintetinės inercijos funkcija gali veikti ne tik baterijų kaupimo sistemos, bet visi įrenginiai, kurie su elektros tinklu yra sujungti naudojant keitkį – saulės elektrinės, vėjo generacijos elektrinės, kurios turi Type D įėjainių tipą. Verta paminėti, kad sintetinės inercijos funkcija yra skirta trumpalaikių elektros sistemos trikdžių padarinių sušvelninimui į elektros sistemą momentiška pateikiant daugiau aktyvios galios taip sumažinant didžiausią galimą dažnio nuokrypį ir dažnio kitemo greitį (angl. RoCoF). Ilgalaiam sistemos inercijos užtikrinimui turi būti remiamasi tiesiogiai sujungtų generatorių kuriama inercija, o ne sintetinės inercijos funkcija. Siūlytume patikslinti šią dalį atliepiant sintetinės inercijos funkcijos trumpalaikiškumą ir tikslą - sumažinimas didžiausio dažnio nuokrypio ir kitemo greičio. Taip pat paminėti, kad kiti, keitkiiu sujungti generacijos šaltiniai, potencialiai gali teikti sintetinės inercijos funkciją, kuri pagal 2.1.2.4. lentelės duomenis potencialiai būtų didesnė nei kaupimo įrenginių.</p>	<p>Neatsižvelgta. Siūlomame pildyti NEKSVP tekste yra kalbama apie Litgrid įgyvendintą baterijų pilotinį projektą, jo rezultatus ir atitinkamai baterijų galimybes bei naudas elektros perdavimo sistemai. Sintetinė inercija yra paminėta tik kaip viena iš galimų funkcijų, nenagrinėjant sintetinės inercijos tikslo, naudų ir vertinimo kitų technologijų, galinčių teikti sintetinę inerciją.</p>
181	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-115	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (184 psl.). VR6-E. Balansavimo pajėgumų rinka. Patikslinti pagal pastabą. Iš siūlomoms priemonėms nėra iki galo aišku, kurie balansavimo pajėgumai turimi omenyje. Nurodytas skaičius nėra detalizuojamas, t. y. nėra aišku, ar tai yra suminė pirminio, antrinio ir tretinio rezervų galia, ar tai yra kiti duomenys. Taip pat nėra nurodoma, iš kur paimama numatoma balansavimo pajėgumų galia. Būtina naudina nurodyti duomenų šaltinį.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

182	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-116	<p>NEKSVP projektas. 3.4.3. Rinkų integravimas, VR12-P priemonė (185 psl.). Lankstūs tarifai yra viena iš pagrindinių dedamųjų įgalinant lanksčių elektrolizės įrenginių plėtrą. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu elektrolizės įrenginių prijungimui yra taikoma standartinė kainodara, PSO lanksčių tarifų sistemos sukūrimas, turėtų būti pirmoji užduotis, kuri įgalintų lanksčių įrenginių prijungimą ir užtikrintų jų lankstų darbą. Taipogi siūlome paspartinti šios priemonės įgyvendinimą bei numatyti jos įgyvendinimo terminą per 2025 metus. Priemonės aprašymą papildyti:</p> <p>VR12-P. Lankstumo paslaugų didinimas. Priemonė apima: (4) Sukurti H2P/P2H (angl. Hydrogen to Power, Power to Hydrogen) lanksčių PSO tarifų mechanizmą, įgalinantį lankstus elektrolizės įrenginius darbą (2024-2025)</p>	<p>Atsižvelgta. VR12-P priemonė papildyta sekančiais: "Sukurti X2P/P2X (angl. X to Power, Power to X) elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus lanksčių tarifų mechanizmą, įgalinantį lankstus elektrolizės įrenginių darbą."</p>
183	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-117	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (185 psl.) VR9-E. Sukurti centralizuotą duomenų mainų platformą. Remiantis 2024 m. birželio 25 d. priimtais Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16, 31, 39, 69, 73, 75 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 57-1 straipsniu įstatyme numatytais pakeitimais, priemonė bus baigta įgyvendinti 2024 m. 2025 m. būtų pereinama į linijinę veiklą.</p> <p>Vis dėlto, atkreipiame dėmesį, jog energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazės kūrimas šiuo metu yra sustabdytas. 2024 m. birželio 25 d. priimti Elektros energetikos įstatymo pakeitimai numato elektros energetikos sektoriaus duomenų mainų centralizavimą. Todėl energijos bendros rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazė kūrimas šiuo metu nėra įgyvendinamas ir (ar) planuojamas. Atitinkamai, priemonė tikslintina. VR9-E. Sukurti centralizuotą duomenų mainų platformą – informacinių technologijų sistema, skirta centralizuotai ir standartizuotai kaupti, apsaugoti ir saugoti energijos duomenis bei kitą informaciją, susijusią su energetikos veikla. Priemonė siekiama įgyvendinti į klientą orientuotą energijos rinkos modelį bei palengvinti naujų inovatyvių produktų kūrimą. Priemonės apimtyje bus, esamos duomenų bazės pagrindu, sukurta energijos rinkos duomenų mainų platforma - Data HUB. Data HUB suteiks rinkos dalyviams patogią ir saugią priėgą prie kliento duomenų, leis supaprastinti tiekėjo keitimo procedūrą ir teikti paslaugas vieno langelio principu bei apims kitus funkcionalumus. Bus sukurta atvirą prieigą turinti energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazė: (2020–2025 2024 m.).</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2023m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. 1K-188 patvirtintame akcininko lūkesčių rašte AB "Ignitis grupė" nustatyta, kad Ignitis Grupė turi investuoti į tolesnį duomenų mainų platformos (angl. Data Hub) funkcinių galimybių vystymą, diegiant atvirą duomenų modelį, sukuriant Lietuvos energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazę, prieinamą visiems rinkos dalyviams.</p>
184	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-118	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (185 psl.) VR10-E. Sukurti teisinę bazę atvirą prieigą turinčiai energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazei „Data HUB“. Atkreipiame dėmesį, jog priemonėje minimos teisinės bazinės sukūrimas yra iš esmės įgyvendintas, Lietuvos Respublikos Seimui 2024 m. birželio 25 d. priėmus Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16, 31, 39, 69, 73, 75 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 57-1 straipsniu įstatymą ir Energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 4, 6, 8, 15, 19, 19-1, 22, 24-1, 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 24-2 straipsniu įstatymą, kuriais buvo įtvirtintas energijos duomenų mainų elektros energetikos sektoriuje reglamentavimas. Atitinkami pakeitimai įsigalioja 2024 m. lapkričio 1 d.</p> <p>Darytina išvada, jog šiuo atveju, reikiama teisinė bazė yra sukurta, o šiuo metu vykstantys pasiruošimo įgyvendinimui veiksmai bus atlikti iki 2024 m. lapkričio 1 d., todėl priemonė tikslintina atitinkamai.</p> <p>Pakeitimais VR10-E. Sukurti teisinę bazę atvirą prieigą turinčiai energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazei „Data HUB“. Priemonė siekiama sukurti teisinę bazę, reikalingą Data HUB veikimui. Priemonės apimtyje bus įgyvendinti LR energetikos įstatymo ir LR elektros energetikos įstatymo pakeitimai. Į įstatymus bus įtraukti pagrindinių sąvokų, LR energetikos ministerijos kompetencijų, Data HUB paskirties, valdymo ir paslaugos apibrėžimai ir nuostatos dėl Data HUB naudojimo duomenų prieigos, saugumo ir</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
185	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-119	<p>NEKSVP projektas. 3. Politika ir priemonės (185 psl.) VR12-P. Lankstumo paslaugų didinimas. Pasiūlymas: VR12-P. Lankstumo paslaugų didinimas Paklausos valdymo rinkos didinimas. Priemonė apima:</p> <p>(1) Įgyvendinti lankstumo paslaugų pilotinius projektus. Priemonė siekiama įvertinti lankstumo paslaugų modelio įgyvendinimo Lietuvoje galimybes. Priemonės apimtyje skirstomųjų tinklų operatorius įgyvendins lankstumo paslaugų modelio pilotinius projektus, kurių metu, vadovaujantis Prekybos lankstumo paslaugomis tvarkos aprašu, įgyvendins bandomuosius lankstumo paslaugų pirkimus iš tokių paslaugas teikiančių rinkos dalyvių, prioriteto tvarka rinkdamasis energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones. Pilotiniai projektai leis skirstomųjų tinklų operatoriumi praktiškai išbandyti lankstumo paslaugų reikalavimus bei numatyti atitinkamas korekcijas nustatyti lankstumo paslaugų pasiegtą ir tiekėjams siūlomą sąlygų tinkamumą bei numatyti atitinkamas korekcijas. (2024 – 2027 m.)</p> <p>(2) Sukurti teisinę bazę elektros energijos vartotojų tarpusavio prekybai ir elektros dalinimuisi. Priemonė siekiama sukurti teisinę bazę keitimuisi / prekybai elektros energija per P2P (angl. peer-to-peer) platformas, įtraukiant reikalingas nuostatas į LR energetikos įstatymą. (2024 – 2027 m.)</p> <p>(3) Įtvirtinti reguliavimą, kurio pagrindu galima būtų intensyviau dalyvauti lankstumo rinkoje. Priemonė siekiama sukurti peržiūrėti ir atnaujinti sąlygas ir standartizuotus produktus (sprendimus) elektros energijos vartotojams ir kitiems rinkos dalyviams energetikos sektoriuose (gamtinių dujų, šilumos ir kt.) intensyviau dalyvauti teikiant elektros energetikos sistemos lankstumo ir papildomas, įskaitant elektros energetikos sistemos balansavimą, paslaugas, valdyti energijos vartojimą ir sąskaitas. Įvertinti lankstumo ir papildomų, įskaitant elektros energetikos sistemos balansavimą, paslaugų poreikį elektros energijos perdavimo ir skirstomuosiuose tinkluose ir nustatyti sąnaudų ir naudos aspektu efektyviausias priemones šiems norisiems užtikrinti. (2025 – 2027 m.)</p>	<p>Neatsižvelgta. Pasiūlymai pateikti be pagrindimo vertinti kaip nepagrįsti.</p>
186	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-120	<p>NEKSVP projektas. 4. Esama padėtis ir prognozės taikant esamą politiką ir priemones (210 psl.). Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2023 m. gegužės 11 d. raštu Nr. 1K-188 „Dėl Valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių AB „Ignitis grupė“ (toliau – Grupė), nurodė, kad „Aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos praktikos kriterijus turi būti įtrauktas į Grupės ilgalaikius veiklos tikslus. Taip pat turi būti nuosekliai įgyvendinamas įsipareigojimas iki 2050 metų iki nulio sumažinti grynąjį išmetamųjų anglies dvideginio dujų kiekį ir stebimas jo įgyvendinimas bei prisidedama prie darnaus vystymosi tikslų, kuriems Grupės veikla turi didžiausią įtaką, siekimas“.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome atitinkamai praplėsti Projekto nuostatas akcentuojant skirstomųjų tinklų operatoriaus vaidmenį klimato kaitos švelninimo kontekste. Pakeitimas: Skirstomųjų tinklų operatorius, siekdamas užtikrinti efektyvų ir patikimą tinklo vystymą planavimo, politikos ir investicijų sprendimų priėmimo kontekste, atsižvelgia ir į platesnę energijos vartojimo efektyvumo sprendimų naudą, paklauso lankstumą ir investicijas, kuriomis prisidedama prie klimato kaitos švelninimo.</p>	<p>Neatsižvelgta. Ši NEKSVP projekto dalis apžvelgia bendrą situaciją Lietuvoje, neišskiriant atskirų įmonių tikslų.</p>
187	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-121	<p>NEKSVP projektas. 4. Esama padėtis ir prognozės taikant esamą politiką ir priemones (247 psl.). 4.5.1.1. lentelė. 2030 m. prognozuojama instaliuotoji galia, numatoma 2030 m. Patikslinti pagal pastabą: Pirmą, Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“ (2024 m. birželio 27 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo Nr. XIV-2856 redakcija) 50 punkte numatyta, kad iki „Harmony Link“ projekto užbaigimo Lietuvoje turi būti palaikoma ne mažesnė nei 1 100 MW patikimai prieinamų elektrinių pajėgumų, t. y. Lietuvos elektrinės, Kauno termofikacinės elektrinės, „Orlen Lietuva“ elektrinės ir AB „Panevėžio energija“ elektrinės.</p> <p>Antra, Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės instaliuota galia nėra tikslė. Šiuo metu yra vykdomi 5-to Kruonio hidroagregato statybos darbai su planuojamu darbų užbaigimo terminu 2027 m. Su 5-iais agregatais, Kruonio hidroelektrinės galia padidės iki 1010MW.</p> <p>Siūloma pakeisti 4.5.1.1 lentelėje instaliuotos šiluminių elektrinių skaičius, padidinant Lietuvos elektrinės instaliuotą galią iki 1055MW (vietoje 445 MW). Taip pat patikslinti 4.5.1.1 lentelėje nurodytą Kruonio HAE</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

188	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-122	<p>NEKSVP projektas. 4. Esama padėtis ir prognozės taikant esamą politiką ir priemones (248 psl.).</p> <p>4.5.1.2. lentelė. Pagrindinės jungtys 2030. Patikslinti duomenis pagal pastabą ir papildyti priemone dėl pralaidumų didinimo: Pažymėtina, jog „LitPol Link“ jungties pralaidumai rinkai po sinchronizacijos nebūs lygūs nuliui. Perdavimo sistemos operatoriaus parengtame dokumente „Planuojami 2025 m. tarp sisteminių jungčių pralaidumai prekybai“ dokumente, „LitPol Link“ jungties pralaidumas 2025 m. nustatytas 150 MW. Kadangi jungtys suteikia galimybes lanksčiai balansuoti AEI gamybą (tiek jos trūkumo, tiek pertekliaus atvejais), būtina skatinti didesnį jau egzistuojančios elektros perdavimo infrastruktūros panaudojimą rinkos dalyvių vykdomai elektros energijos prekybai. Tą pačią nuomonę išsako ir akcentuoja ACER.</p> <p>Be to, Europos Parlamento ir Tarybos 2019 m. birželio 5 d. reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (toliau – Reglamentas) preambulės 28 punkte numatyta, kad tarp sisteminių jungčių pralaidumas prekybai turi siekti 70% nuo jungties nominalios galios, todėl siūloma patikslinti „LitPol Link“ jungties pralaidumų rinkai skaičių iš 0 į 150 MW ir numatyti priemonę, kuri nurodytų „LitPol Link“ pralaidumų didėjimą iki Reglamente nurodytos 70% vertės.</p>	Atsižvelgta.
189	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-123	<p>NEKSVP projektas. 4. Esama padėtis ir prognozės taikant esamą politiką ir priemones (241 psl.). EE6-E. Susitarimai su valstybės ir savivaldybės valdomomis įmonėmis dėl energijos taupymo. Patikslinimas: Atkreipiame dėmesį, kad pagal 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (toliau - Direktyva), 9 straipsnio nuostatas „Jei valstybės narės nusprendžia įvykdyti savo pareigas sutaupyti pagal 8 straipsnio 1 dalį reikalaujamą energijos kiekį taikydamos energijos vartojimo efektyvumo pareigų sistemas, jos užtikrina, kad kiekvienos valstybės narės teritorijoje veiktų vykdančios įpareigosios šalys, nurodytos šio straipsnio 3 dalyje, nedarant poveikio 8 straipsnio 8 ir 9 dalims, įgyvendintų 8 straipsnio 1 dalyje nustatytą jų suminio galutinio energijos suvartojimo taupymo reikalavimą.“</p> <p>Direktyvos 9 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad „<...> valstybės narės paskiria įpareigotąsias šalis iš perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemų operatorių, energijos skirstytojų, mažmeninės prekybos energija įmonių ir transporto degalų skirstytojų arba mažmeninės prekybos transporto degalais įmonių, veikiančių jų teritorijoje. <...>“. Atitinkamai, Direktyvos 2 straipsnio 19 punkte įtvirtintoje sąvokoje numatyta, kad „įpareigotoji šalis - energijos skirstytojas, mažmeninės prekybos energija įmonė ar perdavimo sistemos operatorius, kuriems privalomos 9 straipsnyje nurodytos nacionalinės energijos vartojimo efektyvumo pareigų sistemos.“</p> <p>Tuo tarpu aptariamam projektui straipsniu siūloma nustatyti, kad be šiuo metu įpareigotų pasiekti energijos sutaupymus subjektų (valstybės valdomi operatoriai), tokiais subjektais taptų ir valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės.</p> <p>Bendrovės vertinimu, aptariama nuostata nekoreliuoja su Direktyvoje numatyta galimų įpareigoti subjektų kategorija, nes ne visos mažmeninės prekybos energija įmonės arba transporto degalų skirstytojai yra valstybės ar savivaldybės valdomos įmonės (pavyzdžiui, nepriklausomi elektros energijos tiekėjai).</p> <p>ES teisės doktrinoje įprasta laikyti, kad perteklinis reguliavimas (gold-plating) turėtų būti suprantamas kaip bet kokie reikalavimai, įskaitant ir administracinio pobūdžio reikalavimus, kuriuos siūloma įtvirtinti ar kurie yra įtvirtinti nacionaliniame teisės akte, įgyvendinančiame ES teisės aktą ir kurie viršija ES teisės akte nustatytus reikalavimus ir (arba) yra nebūtinai ES teisės akte nustatytiems tikslams pasiekti.</p> <p>Šiuo aspektu pažymėtina, kad ES tikslai nebūtų pasiekti, jei pagal projekto nuostatas AB „Ignitis grupė“, kaip</p>	Neatsižvelgta. Lietuva neįgyvendina direktyvos 2023/1791 9 straipsnyje nurodytos įpareigojimų sistemos. Tokia sistema nebuvo įgyvendinama ir galiojančioje Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo redakcijoje, kuri perkėlė ankstesnės energijos vartojimo efektyvumo direktyvos (direktyvos 2012/27) nuostatas. Lietuva pasirinko įgyvendinti direktyvos 2023/1791 10 straipsnyje nurodytas alternatyvias priemones, todėl taip ir formuluojama EE6-E priemonė.
190	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-124	<p>Priedas Nr. 4. NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės. VR4-E. Skatinti pažangiųjų elektros tinklų plėtrą. Išmaniosios apskaitos prietaisų diegimas yra atliekamas dviem etapais:</p> <p>I etapas iki 2025 m. pab. – išmaniosios apskaitos diegiamos verslo klientams ir buitiniams vartotojams, suvartojantiems daugiau nei 1000kWh elektros energijos per metus;</p> <p>II etapas nuo 2026 iki 2037 m. – klientams, kurie per metus elektros energijos suvartoja mažiau nei 1000kWh.</p> <p>Pagal VERT 2019 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. O3E-428 „Dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ investicijų projekto „išmaniosios elektros energijos apskaitos diegimas Lietuvoje“ derinimo“ patvirtintą teigiamą išmaniųjų apskaitos sistemų ilgalaikių sąnaudų ir numatomo naudų planą iki 2030m. Bendrovė</p>	Atsižvelgta.
191	AB „Ignitis grupė“ 2024-08-08 raštas Nr. SR_2024-125	<p>Priedas Nr. 4. NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės. VR12-P. Lankstumo paslaugų didinimas. Planuojamos priemonėse nurodyta, kad iki 2027 planuojama atlikti 4 Lankstumo paslaugų modelio pilotinius projektus. Už šios priemonės įgyvendinimą atsakingos šalys ENMIN ir ESO.</p> <p>Šis skaičius nebuvo derintas su ESO, taip pat nėra aišku kokio turinio ir apimties turėtų būti šie pilotiniai projektai. ESO jau yra atlikusi kelis pilotinius projektus šia tema: Piclo lankstumo paslaugų įsigijimo platformos išbandymas; pilotinis paslaugų pirkimas viešųjų pirkimų būdu; OneNet projektas.</p> <p>Taip pat, ESO planuoja atlikti keletą papildomų pilotinių pirkimų, siekiant įsivertinti kaštų naudą.</p>	Atsižvelgta.
192	Biodegalų asociacija, 2024-08-06 raštas	<p>Norėtume atkreipti dėmesį, jog Lietuvoje turės būti įgyvendinta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413 (toliau – RED III), kurioje yra nustatyti ambicingi Žaliojo kurso tikslai – iki 2030 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas bent 55%, o 2050 m. pasiekti visiškai ekonomikos neutralumą klimatui. Atitinkamai transporto sektoriui nustatyta 29% atsinaujinančių išteklių energijos (toliau – AEI) dalis arba šiltnamio efektą sukeliančių dujų intensyvumo sumažėjimas bent 14,5% 2030 metais.</p> <p>Tuo tarpu NEKS nurodoma, kad beveik visi sektoriai pasiekė ŠESD mažinimo tikslus, išskyrus transporto. Manytume, NEKS turėtų būti papildytas priemonėmis, kurios sudarytų sąlygas pasiekti RED III direktyvoje nustatytus tikslus.</p> <p>Siūlome kaip papildomą priemonę numatyti degalų standartų kėlimą, numatant visuotinai prieinamus E20 ir B10 degalus (benziną, kuriame yra 20% biotanolio, ir dyzeliną, kuriame yra 10% RME biodyzelino, skaičiuojant tūrinis vienetus), šiemis degalais taikant mažesnį akcizo mokestį ir taip skatinant jų vartojimą rinkoje.</p>	Neatsižvelgta. Priemonė susijusi su degalų kokybės standartais ir galėtų būti svarstoma tik atlikus Lietuvos automobilių parko analizę, kadangi Lietuvoje vidutinis automobilių amžius sudaro apie 16 metų, darytina prielaida, kad absoliuti dauguma Lietuvoje eksploatuojamų transporto priemonių negalėtų naudoti E20 ar B10 degalų.
193	Biodegalų asociacija, 2024-08-06 raštas	<p>NEKS plane minimas EPP scenarijus numato didelį dyzelino suvartojimo sumažėjimą 2020–2030 m. – apie 41%, visų degalų iš atsinaujinančių išteklių sumažėjimą – apie 29,7% ir sparčiai augančią AEI dalį – iki 2030 m. AEI dalis turėtų padidėti apie 3 kartus (nevertinant AEI dalies elektros energijoje). Tačiau mes pasigendame priemonių kurios sąlygotų tokį pokytį. Tarp priemonių NEKS plane paminėtas skatinimas įsigyti žemės ūkio techniką, varomą antros kartos biodegalais. Siūlytume pakoreguoti priemones, neapsiribojant tik žemės ūkio technika, bet taikyti bendrai visam transporto sektoriui.</p>	Neatsižvelgta. Pastaboje nėra siūloma konkrečių priemonių, kartu nepateikiami galimi priemonės rodikliai ir efekto apskaičiavimas. Vertinant bendrai, NEKSVP numatyta eilė priemonių darančių įtaką transporto sektoriaus kuro balansui ir naftos degalų naudojimo sumažėjimui, didžiausią įtaką daro priemonės susijusios su elektra varomų transporto priemonių plėtra, kadangi elektros energijos kiekis pakeičia tris kartus didesnį iškastinio kuro energijos kiekį, taip pat reikšmingai padidina AEI dalį, kadangi elektrai iš AEI, suvartojamai transporto sektoriuje, taikomas 4x daugiklis.
194	Biodegalų asociacija, 2024-08-06 raštas	<p>NEKS plane teigiama, jog AEI dalis transporto sektoriuje padidėjimą paskatino teisės aktų pokyčiai numatę privalomą biodegalų maišymą visus metus. 2023 m. pagrindinė AEI dalį transporte sudarė skystieji biodegalai ir tik nedidelė dalį – elektros energija, sunaudojama kelių ir geležinkelinių transporto. Tarp skystųjų biodegalų dominuoja biodegalai pagaminti iš maistinių ir (ar) pašarinių augalų, tačiau nuo 2022 m. jų naudojimas yra apribotas iki 5,61 proc. Akivaizdu, kad šiuo metu ir artimiausiu metu perspektyvoje tokie biodegalai yra ir bus pigiausia ir efektyviausia AEI dalies transporto didinimo priemonė. Plane kalbama apie degalų tiekėjams taip pat nustatytus privalomus pažangiųjų biodegalų ir nebiologinės kilmės degalų iš AEI tiekimo įpareigojimus. Tačiau, mūsų nuomone, trūksta nuoseklaus dėstant priemonės. Manytume, kad siekiant AEI dalies transporto didinimo, pirmiausia turi būti naudojamos pigiausios ir efektyviausios priemonės. Todėl siūlytume aiškiai nurodyti, kad RED III tikslai bus siekiami pirmiausia pirmos kartos biodegalais (iki 2020 m. vartojimo lūbų), o tik tada antros kartos biodegalais, pažangiaisiais biodegalais ir kt. atsinaujinančiais ištekliais. Taip pat siūlome NEKS tekste aiškiau apibrėžti ir suvienodinti referavimą į biodegalus, numatant, kad yra išskiriamų tokių rūšių biodegalai: 1) tvarūs pirmos kartos biodegalai pagaminti iš maistinių ir (ar) pašarinių augalų; 2) pažangieji biodegalai (RED III priedo A dalis); 3) antros kartos biodegalai (RED III priedo B dalis).</p>	Atsižvelgta.

195	Biodegalų asociacija, 2024-08-06 raštas	Šiuo metu egzistuoja didžiulės problemos su taip vadinamais pažangjaisiais biodegalais. Rinkoje yra kelių rūšių antros kartos pažangių biodegalų. Absoliučiai didžiausią dalį tokių „pažangių“ biodegalų sudaro biodegalai, gaminami iš „žaliavų – atliekų“, pvz.: „palmių aliejaus gamybos atlieka“ (PFAD), „nekokybiškų, brokuotų, sergančių grūdų“, „cukraus gamybos atliekų“, perdirbto aliejaus (UCO), „aliejaus nuoplovų“ (POME) neadekvačių kiekių atvežamų iš Ukrainos, Baltarusijos, Singapūro, Malaizijos, Indonezijos, Kinijos ir pan. Tokie produktai, iš tiesų, negali būti laikomi jokiais pažangjais biodegalais, kadangi jų kilmės ir tvarumo trečiojoje šalyse patikrinti neįmanoma. Nežiūrint to, tokie „pažangūs“ biodegalai rinkoje jau yra siūlomi. Jų kaina tampa lygi arba tik 10-20 % didesnė nei pirmos kartos biodegalų. Tačiau, jei jiems bus taikomi daugikliai ir jų įmaitymas leis dvigubai sumažinti įmaitomų pirmos kartos biodegalų dalį, konkuruoti su tokiais dvigubais daugikliais remiamais biodegalais bus neįmanoma. Tai labai neigiamai atsiliepis visai Lietuvos sukurtai biodegalų pramonei ir atitinkamai Lietuvos žemdirbiams, auginantiems rapsus ir javus, naudojamus biodegalų gamybai. Tokie biodegalai nėra tvarūs. Dėl palmių auginimo trečiojoje šalyse kertami miškai, naikinama didelės biologinės įvairovės žemė, o tai reiškia, kad į aplinką išskiriami didžiuliai kiekiai CO2, šiltnamio efektą sukeliančios dujos, tačiau į ES jie patenka kaip pažangūs biodegalai. Atsižvelgdam į tai, prašome išsaugoti ir nekeisti NEKS plano AEI12-E priemonės "Privalomas biodegalų maitinimas mineraliniais degalais", kuri iš dalies užtikrina apsaugą nuo tokių „fake“ pažangių biodegalų, taip pat numatyti papildomas priemones, kurios užtikrintų tokių produktų patikrą ir kontrolę.	Atsižvelgta iš dalies. NEKS VP numatyta priemonė susijusi su privalomu biodegalų įmaitymu yra išlaikoma bendrame NEKS VP priemonių pakete, tačiau papildomos priemonės pagal pasiūlymą neformuojamos, kadangi nėra pateikiama detalizuojanti informacija.
196	Biodegalų asociacija, 2024-08-06 raštas	NEKS plane daug dėmesio skiriama elektromobiliams, prognozuojamas didelis jų skaičiaus augimas. Tačiau nekalbama apie tai, kokia energija bus naudojama jų pakrovimui. Manytume, jog būtina numatyti priemonę, kuri užtikrintų, jog elektromobiliams privalomai būtų naudojama tik „žalioji“ elektra iš atsinaujinančių energijos šaltinių.	Neatsižvelgta. Įkrovimo stotelių operatoriai turi teisę patys nuspręsti kokią energiją tiekti į jų operuojamą stotelę. Praktika rodo, kaip jau dabar didžioji dalis operatorių naudoja elektrą iš AEI be papildomo prievolių mechanizmo. Pažymėtina ir tai, kad atsiskaitant už valstybės tikslų įgyvendinimą visa elektros energija pateikta į transporto sektorių apskaičiuojama pagal vidutinį AEI elektros energijos kiekį bendrame galutiname elektros suvartojime.
197	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (14 puslapyje) kalbama apie 2020 m., tad turi sakinytis būti formuojamas kaip faktas, ne ateitis. Siūloma formuluotė - "Skatinama ES AEI ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo subalansuota plėtra. Įsipareigojimai, susiję su vietiniais ir AEI bei energijos vartojimo efektyvumo didinimu po 2020 m. yra grindžiami naštos pasidalijimo principu, kuriuo užtikrinamas kiekvienos ES valstybės narės atitinkamas įnašas siekiant uždavinį, susijusių su AEI ir energijos vartojimo efektyvumo didinimu ES lygmeniu iki 2030 m."	Atsižvelgta.
198	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (41 puslapyje) minima, kad griežtinami biokuro reikalavimai dėl RED direktyvos. Todėl minėti, kad ir toliau planuojame įtraukti į skaičiavimus apvaliąją medieną (popieriaščių ir plokščių mediena), kuri neatitinka RED III nustatytų kaskadavimo principų neturėtų būti, todėl siūlome palikti tik malkinę medieną, kurią kaip Fuel wood pripažįsta ir EK. Siūlytina formuluotė - "VĮ Valstybinių miškų urėdija 2022 metais rinkai pasiūlė 430,3 tūkst. ktm, pirkėjai nupirko 299,1 tūkst. ktm miško kirtimo liekanų. Papildomai biokurą gaminančios įmonės iš urėdijos medienos pardavimo aukcionuose galėjo įsigyti malkinės medienos biokuro gamybai: urėdija per 2022 m. pardavė 611 tūkst. ktm malkinės medienos sortimentų. Panašūs šios medienos kiekiai parduodami kasmet".	Neatsižvelgta. RED III nurodytas kaskadinio medienos naudojimo principas taikomas tik tais atvejais, kai teikiama su biokuro naudojimui susijusi parama. Be to, NEKSP pateikta informacija apie kitų nei malkos medienos sortimentų pardavimus nereiškia, kad ši mediena buvo naudota energijos gamybai - tai tik reiškia, kad yra galimas biokuro žaliavos šaltinis (šią informaciją turėtų patvirtinti/papildyti energetikos ministerija).
199	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (44 pusl.) siūlome atsiskaityti "Vandenilio rinkos kūrimo" aprašyme antrą pastraipą žodžio "išvystyta", nes energetikos, bent jau vandenilio, infrastruktūra, dar tik kuriama. Siūloma formuluotė - "Lietuva turi galimybę ir sąlygas išnaudoti vykstančius energetikos pokyčius ir paskatinti naujos energetikos pramonės sukūrimą. Sparti AEI gamybos įrenginių plėtra, anglies dioksido surinkimo potencialas ir energetikos infrastruktūra sukuria palankias sąlygas Lietuvoje plėtoti vandenilio ir išvestinių vandenilio produktų gamybą."	Atsižvelgta.
200	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (44 pusl.) reiktų įtraukti H2 gaires, nes jų tekste nėra minima. Siūloma formuluotė - "Siekiant įvertinti bei apibrėžti veiksmus, kuriuos reikia atlikti norint vykdyti vandenilio plėtrą Lietuvoje, Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2024 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 1-81 „Dėl Vandenilio plėtos Lietuvoje 2024–2050 m. gairių patvirtinimo“ buvo patvirtintos Vandenilio plėtos Lietuvoje 2024–2050 m. gairės."	Atsižvelgta.
201	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (46 pusl.) siūlome patikslinti H2 projekto pavadinimą - Šiaurės ir Baltijos vandenilio koridorius (vietoj Baltijos regiono koridorius). Siūloma formuluotė - "Pagrindinis projektas plėtojant vandenilio transportavimo vamzdynais infrastruktūrą – Šiaurės ir Baltijos vandenilio koridoriaus vystymo iniciatyva, kuria siekiama sukurti vandenilio dujų sistemų jungtis tarp valstybių, kuriose prognozuojama didelė vandenilio išteklių pasiūla (Suomijos Respublika) ir poreikis (Vokietijos Federacinė Respublika, Lenkijos Respublika), kurios galės importuoti vandenilį iš kitų Europos ar kaimyninių valstybių, kad užtikrintų vandenilio saugojimą ir jo paklausą".	Atsižvelgta.
202	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (52 pusl.) patikslinti sakinį, nes NENS jau yra priimta, tad tekste reiktų atnaujinti, kad ji nebėra rengiama. Atnaujinta formuluotė - "Šio plano ir NENS tikslai energijos vartojimo efektyvumo srityje suderinti tarpusavyje.Lietuva, siekdama įgyvendinti 2.2.1 lentelėje nurodytus tikslus, nustatė prioritетines kryptis".	Atsižvelgta.
203	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS nėra informacijos apie Energy cells jau įgyvendintą projektą, tad siūlytume jį paminėti 56 pusl. Siūloma formuluotė - "Taip pat svarbu paminėti, kad „Energy cells“ įrengė ir į Lietuvos energetikos sistemą integravo keturių energijos kaupimo įrenginių, baterijų parkų sistemą, kurių bendra suminė galia ir talpa siekia 200 megavatų (MW) ir 200 megavatlاندžių (MWh). Keturis po 50 MW galios ir 50 MWh talpos baterijų parkus „Energy cells“ įrengė Vilniaus, Šiaulių, Alytaus ir Utenos transformatorių pastotėse. Lietuvos elektros energijos kaupimo įrenginių sistema yra būtina, siekiant užtikrinti Lietuvos energetikos sistemos saugumą ir galimybę dirbti izoliuotu režimu. Momentinį izoliuoto darbo elektros energijos rezervą (izoliuoto darbo rezervą paslaugą) Lietuvai iki sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais (KET) projekto įgyvendinimo pabaigos užtikrinsianti energijos kaupiklių sistema ateityje bus naudojama iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaminamos energijos integracijai. Taip pat, įvertinant Elektros rinkos dizaino (EMD) reformos pokyčius (2024 m. birželį ES oficialiajame leidinyje paskelbto EMD paketo nuostatas, konkrečiai - 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1711 dėl Europos Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo nuostatas) - minėta 200 MW ir 200 MWh kaupimo sistema bus naudojama ir elektros sistemos balansavimo paslaugų teikimui".	Atsižvelgta iš dalies. Pastaba siūlomas tekstas adaptuotas prie NEKS išdėstytos informacijos.
204	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Transformacijos studija jau baigta ir jos pagrindu pateikti pasiūlymai. Turi būti atnaujinta formuluotė nurodanti faktą, ne planuojamą studiją (NEKS VP 174 pusl.). Siūloma formuluotė - "Siekiant tinkamai pasiruošti pokyčiams elektros energetikos sistemoje mažinant šalies energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, integruojantis rinkoms ir augant energijos iš AEI gamybai, perdavimo ir mainų grupė „EPSO-G“ atliko Lietuvos energetikos sistemos transformacijos studiją, kurios pagrindu bus teikiami siūlymai dėl energetikos sistemos vystymosi ir plėtos alternatyvų Lietuvai pereinant prie žaliosios energetikos ir tampant energiją eksportuojančia valstybe".	Atsižvelgta.
205	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (182 pusl.) pateikiama informacija yra neatnaujinta (bendra projektų informacija pasenusi). Siūlomas projektų formuluotė: •330 kV elektros perdavimo linijos Krūonio HAE-Bitėnai statyba, kurios eksploatacijos pradžia numatyta 2025 m.; •330 kV elektros perdavimo linijos Darbėnai-Bitėnai statyba, kurios eksploatacijos pradžia numatyta 2025 m.; •330 kV skirstyklos „Mūša“ statyba, kurios eksploatacijos pradžia numatyta 2025 m."	Atsižvelgta.

206	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>Pilotinis baterijos projektas jau baigtas, tad visur turi būti atnaujinta informacija kaip baigto projekto. Tikslinga peržiūrėti esamą informaciją apie projektą visose dalyse.</p> <p>NEKS VP tekste (182 puslapyje), siūloma atnaujinta formulė - "2021 m. Litgrid baigė pilotinį baterijų projektą, kuris leido nustatyti reikalavimus baterijoms, jungiamoms prie elektros perdavimo tinkto ir technologijai išbandyti įvairius elektros sistemos valdymo metodus panaudojant baterijas. Šio pilotinio projekto pagrindinis tikslas yra įdiegti 200 MW galios baterijų energijos kaupimo sistemą."</p>	Atsižvelgta.
207	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>NEKS VP tekste (192 pusl.) siūlytinys papildymas pagal VERT 2022-10 naujieną, kai 2022-10-12 Baltijos-Suomijos NRI-ų pirmininkai sutarė atidėti Baltijos-Suomijos gamtinių dujų rinkos sujungimą: VERT Atidėtas Baltijos-Suomijos gamtinių dujų rinkos sujungimas.</p> <p>Siūlytina formulė:</p> <p>„Bendra Baltijos ir Šiaurės šalių balansavimo rinka 2015 m. pagal BEMIP iniciatyvą sukurta Regioninio dujų rinkos koordinavimo grupė (RGMCG), kurią sudaro Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos ministerijų, nacionalinių reguliavimo institucijų, perdavimo sistemos operatorių, SGD terminalų operatorių, skirstymo sistemos operatorių atstovai 2015 – 2022 m. savo darbe pasiekė daug trumpalaikių ir vidutinės trukmės priemonių orientyrų gerindama rytinės Baltijos jūros dalies regioninę dujų rinką.</p> <p>Buvo atliktas Suomijos ir Baltijos šalių regioninės dujų rinkos sukūrimo tyrimas. Imantis tolesnį RGMCG veiksmų buvo atsižvelgta į šio tyrimo rezultatus. Šie veiksmai buvo įtraukti į Regioninės dujų rinkos sukūrimo veiksmų planą, kuriame buvo išdėstytos būtinos priemonės, siekiant užtikrinti rytinės Baltijos jūros dalies regioninės dujų rinkos funkcionavimą, t.y.:</p> <p><.,></p> <p>•iki Rusijos karo Ukrainoje buvo planuojamas Lietuvos prisijungimas prie bendros zonos iki 2023 m. Tačiau dėl energetikos kainų krizės, papildomos infrastruktūros atsiradimo (SGD terminalas Suomijoje), o taip pat dėl to, jog šalims nepavyko pasiekti susitarimo dėl operatorių inter-sisteminio kompensavimo (ITC) mechanizmo, kuris tenkintų visas įtrauktas šalis (2022 m. pasikeitusi geopolitinė situacija lėmė esminius gamtinių dujų rinkos pokyčius, dėl kurių ITC mechanizmas, anksčiau kurtas remiantis kitomis prielaidomis apie rinkos funkcionavimą, nebeatitiko esamos situacijos ir galėjo neteikti naudos visoms dalyvaujantioms šalims), planuojamas Lietuvos prisijungimas atidėtas neribotam laikui (iki RGMCG pateiktą atnaujintą veiksmų planą).</p>	Atsižvelgta.
208	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>GIPL projektas buvo užbaigtas 2021 m., todėl tikslinga peržiūrėti esamą informaciją apie projektą visose NEKS dalyse (pvz. 26, 54, 62 pusl.)</p> <p>Siūlomoms formulėms:</p> <p>26 pusl. - "Sinchronizacijos projektas, elektros importo iš trečiųjų šalių, kiti regionui aktualūs projektai ir klausimai reguliariai aptariami ir derinami su regioniniais partneriais (Latvija, Estija ir Lenkija) Baltijos Ministrų Tarybos vyresniųjų energetikos pareigūnų komitete bei dvišalėse Lietuvos-Lenkijos energetikos ministerijų atstovų konsultacijose, taip pat glaudžiai bendradarbiaujant su Europos Komisija. Klimato klausimai aptariami Baltijos aplinkos ministrų susitikimų metu".</p> <p>54 pusl. - "2022 m. pradėjo veikti Lietuvos-Lenkijos dujų jungtis (GIPL)".</p> <p>62 pusl. - "Dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL)</p> <p>Gamtinių dujų srityje vienas iš svarbiausių įgyvendintų projektų – dujotiekių jungtis tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL), kuris sujungė Baltijos šalis ir Suomiją su bendra ES dujų rinka, padidino tiekimo saugumą ir tiekimo maršrutų diversifikavimą regione, skatina didesnę regioninės rinkos likvidumą bei konkurenciją tarp tiekėjų ir sudaro galimybes efektyviau išnaudoti suskystintų gamtinių dujų terminalą Klaipėdoje. Projektas užbaigtas 2022 m. pradžioje. Dujotiekio ilgis ~508 km, iš jų Lietuvoje – 165 km, numatomi maksimalūs pajėgumai iš Lenkijos – 2,4 mlrd. m³/per metus, iš Lietuvos – 1,9 mlrd. m³/per metus. Projektą įgyvendino Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius AB „Amber Grid“ ir Lenkijos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius GAZ-SYSTEM. Projektas buvo įtrauktas į bendro intereso projektų sąrašą, jo įgyvendinimas remiamas iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės (toliau – EITP)".</p>	Atsižvelgta.
209	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>ELLI projektas jau baigtas, tad visur turi būti atnaujinta informacija kaip baigto projekto. Tikslinga peržiūrėti esamą informaciją apie projektą visose dalyse (pvz. 62, 174-175, 178, 183, 298 pusl.)</p> <p>Siūlomoms formulėms:</p> <p>62 puslapyje - "Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas (ELLI)</p> <p>Taip pat 2023 m. buvo įgyvendintas dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas (ELLI). Šiuo projektu išplėsta Kiemėnų dujų apskaitos stotis Lietuvoje, o taip pat modernizuoti magistraliniai dujotiekiai Latvijos teritorijoje, kad būtų galima padidinti slėgį iki 50 bar (dabar 40 bar).</p> <p>Lietuvos pusėje darbai baigti 2022 m. lapkritį, o Latvijoje projekto darbai, leidžiantys didinti pajėgumus, buvo baigti 2023 m. lapkritį. Pilnai įgyvendinus šį projektą dujų jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumai buvo padidinti abiejose kryptimis trečdaliu. Buvo pasiekti projekto tikslai – užtikrinti pakankamus pajėgumus tarp Baltijos ir kitų Europos šalių, pasinaudoti alternatyviais dujų tiekimo šaltiniais ir transportavimo keliais regione šalims, padidinti dujų tiekimo saugumą, prisidėti prie vidaus energetinės rinkos kūrimo, padidinti rinkos integraciją ir konkurenciją bei sustiprinti ES šalių energetinį solidarumą. Taip pat sudarytos geresnės sąlygos naudotis Latvijos Inčukalnio požemine dujų saugykla. Šį projektą įgyvendino Latvijos gamtinių dujų perdavimo sistemos ir požeminės gamtinių dujų saugyklos operatorius AS „Conexus Baltic Grid“ ir Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius AB „Amber Grid“. Projektas buvo įtrauktas į Bendro intereso projektų sąrašą, taip pat jam gauta parama iš EITP.</p> <p>Vietinės reikšmės Lietuvos elektros ir gamtinių dujų perdavimo sistemų patikimumui gerinti skirti projektai yra numatyti Nacionaliniame elektros ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros projektų įgyvendinimo plane . Šie projektai buvo dalinai finansuojami Europos Sąjungos investicijų (finansuojamos veiklos plačiau aprašytos 3.3. skirsnyje). Tarp strateginių dokumentų minėtini ir operatorių (tiek perdavimo, tiek skirstymo) 10 metų plėtros planai, kuriuose numatyti pagrindiniai operatorių projektai, plėtra ir investicijos".</p> <p>174-175 puslapyje - "ES4-E. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas (ELLI). Projektu buvo siekiama padidinti dujų perdavimo jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumus, užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir patikimumą, efektyvesnę infrastruktūros panaudojimą bei geresnę Baltijos šalių dujų rinkų integraciją. Projektas pilnai įgyvendintas 2023 m. Įgyvendinus projektą sudarytos palankesnės sąlygos naudotis Latvijos Inčukalnio požemine dujų saugykla. (2017 – 2024 m.)"</p>	Atsižvelgta. Pažymima, kad ES4-E priemonė buvo išbraukta, nes ELLI projektas jau įgyvendintas.
210	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>NEKS VP (48 puslapyje) žalią H2 eksporto prognozę yra nurodyta 2050 metams, ne 2030 m. Atitinkamai turi koreguotis ir lentelė: 2030- 43 tūkst. tonų, o 2050 - 44 tūkst. tonų (vietoj 2030 - 33 tūkst tonų, 2050 - 43 tūkst. tonų)</p>	Neatsižvelgta. Eksporto potencialas 2.1.2.7. yra nurodytas pagal Vandenilio plėtos Lietuvoje 2024-2050 m. gaires ir buvo suderintas su rinka.
211	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>NEKS VP (177 pusl.) siūlome atnaujinti N-1 kriterijų skaičiavimo aprašymą dėl pasikeitusios informacijos. Siūlytina formulė - "Pagal nustatytus N-1 kriterijaus skaičiavimus, atlikame rizikos vertinimą nustatyta, kad Lietuvoje šis dujų tiekimo patikimumo rodiklis šiuo metu, eliminavus dujų tiekimo infrastruktūros vienetai iš Baltarusijos (vertinant, kad Lietuva neimportuoja rusiškų dujų), nutiesus dujotiekį į Lenkiją ir padidinus Lietuvos ir Latvijos dujotiekių jungties pajėgumus, N-1 kriterijaus reikšmė yra 127 proc. Pažymėtina, kad Lietuva iki SGD terminalo veiklos pradžios šio standarto neatitiko ir siekė 37,1 proc.".</p>	Atsižvelgta.
212	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>NEKS VP tekste (202 pusl.) siūlome atnaujinti formulę, papildant tekstą dėl reguliavimo režimo ir (ar) kainodaros principų peržiūros.</p> <p>Siūloma formulė "Siekiant pagerinti švarios energijos technologijų konkurencingumą šalyje, svarbu: 2.įgyvendinti politines ir reguliacines paramos priemones, siekiant padidinti švarios energijos technologijų diegimą, įskaitant supirkimo tarifus, energijos tinklų (pvz., perdavimo, skirstymo) ir kitos energetikos infrastruktūros, prisidedančios prie švarios energijos technologijų plėtros šalyje ir kurioms nustatomos ir (ar) planuojamos nustatyti reguliuojamų paslaugų kainos, reguliavimo režimo ir (ar) kainodaros principų peržiūrą, naujų reguliavimo principų, mechanizmų diegimą, mokesčių lengvatas, dotacijas, atsinajinančių išteklių portfelio standartus, siekiant užtikrinti aiškias ir stabilias politikos sistemas, užtikrinančias nuspėjamą verslo</p>	Atsižvelgta.

213	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (250 pusl.) esantį sinhronizacijos projektų sąrašą reikėtų patikslinti pagal aktualią teisės akto redakciją (2019 m. rugpjūčio 7 d. Nr. 821 Dėl elektros energetikos projektų, vykdomų įgyvendinant elektros energetikos sistemų sinchronizacijos projekta, sąrašo patvirtinimo). NEKS VP (250 pusl.) ginantį šiam tekstas pagal naujausią informaciją (gamtinių dujų dalis , įtraukiant ir biometano gamintojų prijungimus). Siūlomas tekstas - "Bendradarbiaujant su Baltijos šalių regiono reguliavimo institucijomis ir perdavimo sistemos operatoriais, harmonizuojama dujų sektoriaus teisinė ir reguliacinė aplinka, įrengiama pakankama dujų rinkai veikti dujų infrastruktūra, skatinami biometano gamintojų prijungimai". Vietoj buvusio teksto - "Bendradarbiaujant su Baltijos šalių regiono reguliavimo institucijomis ir perdavimo sistemos operatoriais, bus siekiama integruotis su kitų regiono šalių (visų pirma Latvijos, Estijos ir Suomijos) dujų rinkomis, harmonizuojant dujų sektoriaus teisinę ir reguliacinę aplinką, panaikinant tarpvalstybinius perdavimo tarifus, rinkas sujungiant į bendrą balansavimo zoną, dujų prekybą vykdančiam virtualiam prekybos taške bei užtikrinant, kad būtų įrengta pakankama vieningai dujų rinkai veikti dujų infrastruktūra. Tai kurtų geresnę prielaidą alternatyvių dujų šaltinių kitoms regiono šalims, palankesnes sąlygas dujų prekybai regione ir prielaidas didesniems tarpvalstybiniais dujų srautams bei efektyvesniam dujų infrastruktūros panaudojimui bei didesnei konkurencijai".	Atsižvelgta.
214	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (177 pusl.) siūlome išimti dalis, susijusias su pajėgumų užtikrinimo mechanizmu (nebeaktuali informacija). Sakinys, kurį rekomenduojame ištrinti "Šiam tikslui pasiekti Lietuvoje kuriamas pajėgumų užtikrinimo mechanizmas – sistema, kuri padės užtikrinti patikimą Lietuvos elektros energetikos sistemos darbą ir pakankamą elektros energijos tiekimo saugumą lygi ir po 2025 m.". Taip pat, NEKS VP (174 pusl.) nebeaktuali informacija dėl kuriamos teisinės bazės rinkos telkėjų mechanizmui (jau sukurta).	Atsižvelgta.
215	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (301-302 pusl.) atnaujintas tekstas, susijęs su biokuro dalimi (šiuo metu bendradarbiavimas yra nutrūkęs su Danija, Švedija ir Suomija, tad siūloma jas išimti). Taip pat, numatomas ne tik sertifikuoti, bet ir pripažinti pagal nacionalines schemas biokuro produktų prekybos augimas, todėl siūlytina įtraukti šią sąvoką. Siūlomas tekstas: 301 puslapyje - "Biokuro biržos platforma, standartizuodama biokuro produktus, užtikrina ir jų specifikacijas bei laikymąsi, todėl numatomas sertifikuoti arba pripažinti pagal nacionalines schemas biokuro produktų prekybos augimas. Iki 2030 m. siekiama, kad visas regione parduodamas biokuras būtų sertifikuotas arba pripažintas pagal nacionalines schemas, užtikrinant, kad parduodamas biokuras bus CO2 neutralus, t. y. tvarus. Biokuro produktų standartizavimas taip pat prisideda prie biokuro tvarumo užtikrinimo, kadangi prasciausias parduodamas biokuro produktas skatina panaudoti visą susidarantią biomasę (miškų kylančių problemų atskirose valstybėse narėse sprendimas (pvz., lengviau prognozuoti ir spręsti susidariusių pelenų šalinimo problemas), atitinkamai reikalingi partneriai kitose regiono valstybėse, kurių biokuro biržos platformos operatorius nuolat ieško. Šiuo metu bendradarbiaujama su Lenkija, Latvija, Estija ".	Atsižvelgta.
216	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (56, 189 pusl.) "Harmony link" projekto apimtyje neturėtų būti įvardijama, kad tai jūrinė jungtis, nes gali būti įgyvendinamas projektas ir sausumoje. Taip pat, reikia peržiūrėti informaciją teikiamą 56-189 pusl. (informacija nebeaktuali). Atnaujintos ir rekomenduojamos formuluočės - 189 pusl. - "Harmony Link" sausumos jungties su Lenkijos Respublika statyba. Sinchronizacija iki 2025 m. vyks pasinaudojant esama jungtimi tarp Lietuvos ir Lenkijos („LitPol Link“) bei vėliau nutiesiant naują sausumos jungtį tarp šių valstybių – „Harmony Link“, kuri padidins patikimumą bei užtikrins pajėgumus elektros prekybai su kontinentinės Europos šalimis. Numatoma, kad bus tiesiama kintamos srovės 700 MW galios 220 kV įtampos sausumos jungtis, taip pat bus rekonstruojama Vilkaviškio rajone esanti 110 kV Gižų transformatorių pastotė į 330/220/110 kV pastotę. Lietuvoje projektas apims Vilkaviškio, Marijampolės bei Kalvarijų rajonų savivaldybes. „Harmony Link“ sausumos jungties projektą įgyvendina Lietuvos ir Lenkijos elektros perdavimo sistemos operatorės „Litgrid“ ir PSE. Šiam projektui gauta parama iš EITP (projektas taip pat yra Bendro intereso projektų sąrašė). Projektą planuojama įgyvendinti keliais etapais, įskaitant jungties statybos projekto įgyvendinimo studijas, teritorijų planavimą Lietuvos Respublikos pusėje, jungties projektavimą, įrangos gamybą, statybos rangos darbus. Jungties eksploatavimo pradžia planuojama 2030 metų pabaigoje". 185 pusl. - "VR7-E. Harmony Link jungties statyba. Antroji 700 MW galios aukštos įtampos jungtis „Harmony Link“ tarp Lietuvos ir Lenkijos. Priemone siekiama užtikrinti visapusišką integraciją su Europos Sąjungos elektros energijos vidaus rinka, elektros energetikos sistemai veikiant sinchroniniu režimu su kontinentinės	Atsižvelgta
217	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (185 pusl.) siūloma atnaujinta teksto formuluočė, nes tvarumo schema niekaip nėra susijusi su ekologija ar pristatomo biokuro kokybe, kadangi jokie ekologijos ar kokybinių kriterijai tvarumui nėra taikomi. Papildomai siūlome sukurti mobiliąją aplikaciją, kuria būtų galima užfiksuoti (fotografuojant ir užfiksuojant koordinatas) esamą faktinę situaciją ir papildomai inventorizuoti susidariusį biokuro kiekį. Šiuos duomenis būtų galima naudoti ne tik Nacionalinėje biokuro tvarumo schemoje, bet ir surenkant duomenis apie sukauptus biokuro kiekius artėjančiam šildymo sezonui. Siūloma atnaujinta formuluočė - "VR5-E. Skatinti tvariai gaminamo ir tiekiamo biokuro naudojimą. Sukurta Nacionalinė biokuro tvarumo schema CŠT sektoriuje naudojamam biokuro (geriausių miškų tvarkymo praktiką patvirtinanti schema, užtikrinanti tvarumą visoje biokuro gamybos ir tiekimo grandinėje, papildomai sukuriant mobiliąją aplikaciją faktiniam duomenų deklaramui). (2022 – 2025	Atsižvelgta iš dalies, nurodant kitą laikotarpį iki 2027 m.
218	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (89 pusl.) netikslī informacija dėl Elektromobilių plėtros komunikacijos plano, turėtų būti pridėta išnaša su bendrąja informacija (institucija, patvirtinimo informacija ir pan.), nes tokio dokumento viešoje erdvėje nerandama.	Atsižvelgta iš dalies. Patikslinta, kad Elektromobilių plėtros komunikacijos planas yra SM vidaus dokumentas komunikacijos politikos priemonių planavimui ir vykdymui.
219	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (134 pusl.) siūlytina papildyti dalį dėl aktyvaus energijos vartotojų dalyvavimo. Siūloma formuluočė - "Didesnis vartotojų įgalinimas veikt elektros energijos rinkoje ne tik pasyviai vartojant elektros energiją, bet ir aktyviai prisidedant prie jos gamybos, kaupimo, telkimo ir realizavimo rinkoje sudarys sąlygas visiems – nebutiniams ir buitiniams – vartotojams įsitraukti į rinkos procesus, efektyviai ir sąmoningai valdyti savo energijos vartojimą, siekti maksimalaus efektyvumo ir tuo turėti ekonominės naudos, tiek sutaupant energijos vartojimo kaštų, tiek ir gaunant pajamų iš rinkoje realizuotos elektros energijos ir (ar) suteiktų paslaugų".	Atsižvelgta.
220	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (146 pusl.) klaidinantis teiginys dėl gaminančių vartotojų. Gaminantys vartotojai nevykdo veiklos ir atitinkamai nepraneša apie tai operatoriui. Siūloma formuluočė - "Elektros energiją gaminantiems vartotojams, eksploatuojantiems bet kokios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius ir asmenims, numatantiems statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW, taikomos supaprastintos leidimų išdavimo procedūros".	Atsižvelgta iš dalies. Gaminantys vartotojai norėdami plėtoti AEI elektrines, privalo iš tinklų operatoriui gauti prijungimo prie elektros tinklų sąlygas.
221	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP (147 pusl.) turėtų būti naudojama sąvoka "leidimas", ne "licencija". Siūloma formuluočė - "Elektros energijos iš AEI pirkimo-pardavimo sutartis Teisės aktuose įtvirtinti bendrieji principai, numatantys, kad gamintojas elektros energiją gali parduoti galutiniam vartotojui pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis. Šiems gamintojams nereikalinga nepriklausomo elektros energijos tiekėjo leidimas, tačiau siekiant apsaugoti vartotojo interesus, šis gamintojas privalo atitikti nepriklausomam tiekėjui keliamus reikalavimus".	Atsižvelgta.
222	EPSO-G 2024-08-05 pastabos		

223	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Siūloma išbraukti NEKS VP 148 p. "Atsinaujančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemos" aprašymo pirmoje pastraipoje esančią dalį, kur minima 10 kW galios riba, nes tai aktuolu elektros sektoriuje, o pastraipa yra apie dujų ir elektros kilmės garantijas. Taip pat, siūlome performuluoti 149 p. esančią pastraipą apie kilmės garantijas, kad skambėtų tiksliau. Siūlomos formuliuotės: - "Kilmės garantijos išduodamos gamintojo prašymu ir yra išduodamos vienam energijos vienetui (1 MWh)." (148 pusl.); - "Kilmės garantijų sistema suteikia galimybę identifikuoti ir registruoti pagaminamos energijos kilmę, o vartotojams suteikiama galimybė žinoti ar jų suvartojama energija yra pagaminta naudojant AEI. Kilmės garantijas administruoja du paskirtieji subjektai, kilmės garantijų registrai yra skirti elektrai ir dujoms. Dujų kilmės garantijos gali būti papildytos tvarumo atitikties atributais ir būti naudojamos degalų iš AEI sistemoje" (149 pusl.)	Neatsižvelgta. Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo 29 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta bendra nuostata, kuri taikoma tiek elektros energijai, tiek dujoms - "5. Kilmės garantija išduodama taikant minimalią 10 kW galios ribą. <...>". Todėl NEKSVP pateikta informacija yra teisinga ir atsisakyti 10 kW galios ribos būtų netikslinga. Dėl siūlomų formuluočių, atsižvelgiant į tai, kad tai yra redakcinio pobūdžio siūlymai, Energetikos ministerija lieka prie jau esančių formuluočių.
224	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (247 pusl.) turėtų būti peržiūrėtos Lietuvos šilumos elektrinės KVB 9 bloko ir KHAE instaliuotos galios reikšmės 2030 metams.	Atsižvelgta.
225	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP projekte, 9 puslapyje, esančiame sakinyje siūlome pirmoje sakinio dalyje palikti tik "gamtinių dujų", išbraukiant "suskystintų", nes apie suskystintų dujų importą kalbama antroje sakinio dalyje. Siūloma formuluotė - "Nuo 2022 m. liepos mėn., Seimui priėmus Gamtinių dujų įstatymo pakeitimą, buvo uždraustas rusiškų gamtinių dujų importas į Lietuvą, taip pat ir suskystintųjų gamtinių dujų importas per Klaipėdos suskystintųjų gamtinių dujų (toliau – SGD) terminalą".	Atsižvelgta.
226	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Šiame dokumente nėra mažosios energetikos apibrėžimo (nors pvz. 29 puslapyje šis terminas naudojamas). Siūloma įtraukti prie terminų - " Mažoji energetika - decentralizuotai energiją gaminantys įrenginiai (smulkūs kurą deginantys įrenginiai, kurių galia siekia iki 20 MW) ir jų naudojamą sektoriai (namų ūkiai, viešasis paslaugų, statybu, žuvininkystės, miškininkystės sektoriai ir kt.)".	Atsižvelgta.
227	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	36 pusl. įkrovimo infrastruktūros integracijos aprašyme į šalies energetikos sistemą neturėtų būti išskiriamos tik privačios įkrovimo priemonės. Siūloma keisti eliminuoti žodį privačioms. Siūloma formuluotė - "Veiksmų planu taip pat siekiama užtikrinti, kad įkrovimo infrastruktūra būtų plėtojama tolygiai, dideli dėmesį skiriant įkrovimo priemonių integracijai į šalies energetikos sistemą".	Atsižvelgta.
228	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (42 pusl.) siūloma įtraukti ir paminėti ES miškų naikinimo reglamentą (jis turėtų būti pridėtas su išnaša). Siūloma formuluotė - "Taip pat neigiamą įtaką eliminuoja visuotinai pripažintų tvaraus miškų valdymo principų taikymas šalies miškų ūkyje ir jo reglamentavime, o papildomą apsaugą suteikia Direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujančiųjų išteklių energiją nuostatos dėl biokuro tvarumo ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijų ir ES miškų naikinimo reglamentas (EUDR)".	Atsižvelgta.
229	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (43 puslapyje) redakcinio tipo klaida, turėtų būti naudojamas terminas kaskadinio principo, vietoj pakopinio. Siūloma formuluotė - "Būtina užtikrinti, kad biokuro gamyboje būtų laikomasi kaskadinio principo".	Neatsižvelgta. Oficialiame RED III vertime naudojamas terminas "pakopinis" (kuris iš esmės ir reiškia tą patį, kas "kaskadinis").
230	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (49 puslapyje), neteisingai nurodytas temos pavadinimas (nėra rinkos surinkimo, o yra anglies dioksido surinkimas). Siūloma formuluotė - "Anglies dioksido surinkimo rinkos kūrimas" (vietoj Anglies dioksido rinkos surinkimo kūrimas).	Atsižvelgta.
231	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (pvz. 65 pusl.) reikėtų naudoti nepritekliaus, o ne skurdo sąvoką. Naujausias energijos nepritekliaus apibrėžimas pateiktas Energetikos efektyvumo direktyvoje 2023/1791 2 str. 52 p.: energijos nepritekliaus – padėtis, kai aktualiomis nacionalinėmis aplinkybėmis pagal esamą nacionalinę socialinę politiką ir kitą aktualią nacionalinę politiką namų ūkis stokoja galimybių pasinaudoti pagrindinėmis energetikos paslaugomis, kuriomis užtikrinamas bazinis patogumo lygis ir deramas gyvenimo ir sveikatos lygis, įskaitant tinkamą šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimą, apšvietimą ir būtiniais prietaisams būtina elektros energiją, kai tokia padėtis atsirado dėl veiksnių derinio, įskaitant bent šių paslaugų neįperkumą, nepakankamas disponuojamąsias pajamas, didesnis išlaidas energijai ir mažą būstų energijos vartojimo efektyvumą.	Atsižvelgta.
232	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP tekste (pvz. 78 pusl.) nėra pateikti TP klasių M1, M2, M3 ir N1, N2, N3 apibrėžimai.	Atsižvelgta.
233	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP projekte, 163 puslapyje nurodyta Viešųjų investicijų plėtros agentūra, tačiau ji jau reorganizuota institucija ir jos teises perėmė INVEGA. Koreguotinas tekstas - "Pavyzdžiui, INVEGA viešai platina bei derina su finansų įstaigomis informaciją apie daugiabučių ir viešųjų pastatų, gatvės apšvietimo atnaujinimą ir jų finansavimą (detalesnė informacija www.vipa.lt) ir, pavyzdžiui, prieš tvirtindama finansinę priemonę gatvės apšvietimui Viešųjų investicijų plėtros agentūra atskirai ją derina su finansinėmis įstaigomis. Šiuo metu Ekonomikos ir inovacijų ministerija viešai platina visiems susijusiems rinkos subjektams, taip pat ir finansų įstaigoms, informaciją apie galimas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones pramonės sektoriuje. Planuojama, kad šios priemonės bus testinės iki 2030 m."	Atsižvelgta.
234	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP projekte, siūlome įtraukti tekstą susijusį su naujai kuriamu teisiniu reguliavimu, įpareigojančiu elektros ir gamtinių dujų infrastruktūrą valdančias įmones siekti grynojo nulio ŠESD emisijų tikslų. Tuo tikslu siūloma įtraukti tekstinę pastraipą į NEKS VP projektą (žemiau pateikiamas pasiūlymas) bei įtraukti papildomas, susijusias priemones, į NEKS VP 4 priedą, kuriame pateikiamas priemonių sąrašas. Siūlomas tekstas: "Klimato kaitos valdymo politikos vizijoje numatyta, kad 2050 m. Lietuvos ekonomika bus žiedinė ir neutrali klimatui. Energetikos perdavimo sistemos operatoriai (toliau – PSO) vaidina reikšmingą vaidmenį prisidedant prie ilgalaikės vizijos tikslų, siekiant optimalių sprendimų atsinaujančių išteklių integracijai, saugiam energijos perdavimui, sistemų integracijai ir lankstaus vartojimo plėtrai, taip sudarant sąlygas visuomenės dekarbonizacijai bei veiksmingam perėjimui prie tvaresnės Europos ir valstybės ateities. Energetikos sektoriaus pertvarkymas ir išmetamo anglies dioksido kiekio mažinimas yra būtina sąlyga siekiant įgyvendinti Parįžiaus susitarimą ir apriboti vidutinės pasaulinės temperatūros kilimą iki 1,5 °C, lyginant su iki pramoniniu laikotarpiu. PSO, atliepant ES Žaliojo kurso tikslus ir su tuo susijusius įsipareigojimus, naujausias mokslininkų rekomendacijas, energetikos sektoriui keliamus lūkesčius, turėtų siekti sumažinti, išvengti ir apriboti savo veiklų sukuriamas ŠESD emisijas ir pasiekti, kad grynasis išmetamų ŠESD būtų nulis (angl. Net Zero) iki 2050 m, taip pat turėti trumpojo ir ilgojo laikotarpio ŠESD mažinimo strategijas, kuriuos atlieptų, kad įsipareigojimai atitinka 1,5 °C tikslą. PSO vystydama elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimo sistemą turi veikti siekdama tvarios sąveikos tarp infrastruktūros vystymo ir aplinkos, diegiant inovatyvius ir ŠESD mažinančius sprendimus, švelnint neigiamą poveikį aplinkai (saugant biologinę įvairovę, tvariai naudojant žaliavas ir išteklius, ir atsakingai sprendžiant atliekų tvarkymą ir t. t.)". Į priemonių planą (NEKS VP 4 priedą) siūloma įtraukti susijusias naujas priemones (pateiktos ir šio dokumento 2 sheeto 13 eilutėje): - "AEI9-E. Ilgalaikės sutartys energijos iš AEI ir kilmės garantijų įsigijimui; atsakingi - LITGRID, ENMIN, VERT; tipas - ekonominė; veiklos rodiklis - Elektros energija technologinių sąnaudų kompensavimui perka iš atsinaujančių energijos išteklių, įsigijamų kilmės garantijų, dalis procentais, %; įgyvendinimo apimtis - 70% Į priemonių sąrašą (NEKS VP 4 priedą) siūlome įtraukti naują priemonę, susijusią su H2 infrastruktūros sukūrimu . Siūloma formuluotė - "Skatinant vandenilio ekosistemą. Atlikta galimybių studija ir kiti parengiamieji darbai kartu su kaimyninių valstybių dujų perdavimo sistemos operatoriais formuojant Europinį vandenilio tinklų koridorių, pradėti vandenilio dujotiekio Lietuvos teritorijoje, kuris sujungs Suomiją su Vokietija (angl. Nordic-Baltic Hydrogen Corridor), statybos darbai (atsakingi subjektai - Amber grid; Tipas - Planavimo; Veiklos rodiklis - pradėti statybos darbai, metal; Terminas - 2024-2029)". Taip pat, NEKS peržiūros metu buvo pasigesta priemonių skatinančių Lietuvoje vystyti vandenilio/sintetinių degalų pramonę. Siūlome apsvaistyti galimybę sukurti paramos mechanizmus, kurie skatintų žaliojo vandenilio ir išvestinių vandenilio produktų gamybą, transportavimą ir naudojimą.	Neatsižvelgta dėl ilgalaikių sutarčių iš kilmės garantijų. Atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktai jau dabar reglamentuoja Atsinaujančių išteklių elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarčių sudarymą, kurių pagrindu kilmės garantija priskiriama elektrą įsigyjantiems subjektui. Pažymima, kad strateginiai tikslai nustatyti NKKVD ir NENS, o PSO tikslai NEKSVP nenustatomi.
235	EPSO-G 2024-08-05 pastabos		Atsižvelgta iš dalies. Siūloma formuluotė. Pavadinimas "Vandenilio infrastruktūros sukūrimo įvertinimas". "Atlikta galimybių studija kartu su kaimyninių valstybių dujų perdavimo sistemos operatoriais formuojant Europinį vandenilio tinklų koridorių, kuris sujungs Suomiją su Vokietija (angl. Nordic-Baltic Hydrogen Corridor), statybos darbai (atsakingi subjektai - Amber grid; Tipas - Planavimo; Veiklos rodiklis - atlikta galimybių studija, vnt.; Terminas - 2024-2026)". Papildomos priemonės, skatinančios sintetinių degalų gamybą, šiuo metu neplanuojamos, dėl nenumatyto finansavimo.

236	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>Prie priemonių grupės "MOKSLINIAI TYRIMAI, INOVACIJOS IR KONKURENCINGUMAS" (43 pusl.) siūlome įtraukti papildomas priemones:</p> <p>1) "Bandomosios inovacijų aplinkos įgalinimas, skatinant tarpsektorines integracijos bei elektros sistemos lankstumo priemonių inovatyvių projektų įgyvendinimą" (atsakingi subjektai - ENMIN, VERT; Tipas - Ekonominė; Veiklos rodiklis - Bandomojoje inovacijų aplinkoje įgyvendintų tarpsektorinės integracijos, elektros sistemos lankstumo priemonių tyrimų, produktų ir verslo sprendimų skaičius, 3 vnt.; Terminas - 2024-2030)". Priemonė atlieps tarpsektorinės integracijos svarbą transformuojant ir užtikrinant energetikos sistemos lankstumą. Tai galėtų apimti tarpsektorinės integracijos demonstracijas ir tyrimus P2H, P2G, V2G ir kt.</p> <p>2) "Skatinti reguliuojamų energetikos įmonių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei inovacijų (toliau – MTEPI) veiklas, apibrėžiant tokių veiklų finansavimo šaltinius" (atsakingi subjektai - VERT, ENMIN; Tipas - reguliacinė, ekonominė; Terminas - 2024-2030, Veiklos rodikliai: 1) Procentinė dalis (1%) nuo veiklos pajamų, kurių reguliuojamos energetikos įmonės skiria MTEPI veiklų finansavimui; 2) Teisės aktų paketas, 1 vnt.". Įtraukus planuojamą priemonę būtų ir toliau tęsiamas MTEPI veiklų finansavimas. Pakoregavus teisės aktus, kuriais reguliuojamos energetikos įmonės būtų skatinama, būtų ne tik skirti procentinę dalį nuo veiklos pajamų MTEPI finansavimui, bet ir papildomai pritraukti finansavimą šių veiklų vystymui iš išorinių šaltinių (pvz. ES ar kitų fondų). Atkreipiame dėmesį, kad ši priemonė jau buvo formuota LRV 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1210 patvirtintame NENS plane (priemonė "11.1.3.6. Skatinti reguliuojamų energetikos įmonių inovacijas, apibrėžiant inovacijų finansavimo šaltinius tokioje veikloje"), todėl siūlytina atnaujinti jos formuluotes palikti ją įgyvendinimo plane.</p> <p>3) "Vertinti valstybės valdomo infrastruktūros įmonių konsolidavimo naudą, tarpsektorinę sinergiją ir finansinių pajėgumų užtikrinimą įgyvendinant dekarbonizacijos tikslus ir su tuo susijusias investicijas" (atsakingi subjektai - EIMIN, ENMIN, SUMIN, FINMI; Tipas - Planavimo, mokslinių tyrimų; Veiklos rodiklis - Mokslinių tyrimų Studija; Apimtis - 1; Terminas - 2025-2027")</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>1) Laikome, kad tarpsektorinės integracijos bei elektros sistemos lankstumo priemonių inovatyvūs projektai galėtų pasinaudoti jau esamos priemonės (MT2-E "Bandomosios energetikos inovacijų aplinkos įgalinimas") suteikiamomis galimybėmis.</p> <p>2) Priemonė "Skatinti reguliuojamų energetikos įmonių inovacijas, apibrėžiant inovacijų finansavimo šaltinius tokioje veikloje" buvo įtraukta į 2018 m. redakcijos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo priemonių planą (patvirtintą LRV 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr. 1210). Laikome, kad priemonė buvo įgyvendinta, kai 2021 m. liepos 29 d. buvo priimti Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimai:</p> <p>-Nr. O3E-939 „Dėl šilumos tiekėjų, nepriklausomų šilumos gamintojų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriuo nustatyta, kad su energetikos inovacijų diegimu susijusių, investicinio projekto paskirstomųjų išlaidų dedamoji negali sudaryti daugiau nei 0,5 proc.;</p> <p>-Nr. O3E-939 "Dėl Elektros energijos kainos, rezervinės galios ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo", kuriuo nustatyta, kad energetikos inovacijoms įgyvendinti skirta metinė sąnauda, finansuojamų per reguliuojamų paslaugų (produktų) kainas, dalis, kuri negali sudaryti daugiau kaip 0,5 proc.</p> <p>3) Tokios priemonės nematome kaip tematiškai tinkačios NEKSVP "Moksliniai tyrimai, inovacijos ir konkurencingumas" daliai</p>
237	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>Prie priemonės "VR13-P. Syderių suspausto oro kaupimo sistema" (NEKS VP 4 priedas, 40 pusl.) veiklų siūloma įtraukti papildomą reguliacinę priemonę susijusią su suspausto oro kaupimo sistemų vystymu Lietuvoje - "Įtvirtinti nuostatas, susijusias su suspausto oro kaupimo sistemų vystymu, Lietuvos teisėnėje bazėje" (atsakingi subjektai - ENMIN; Tipas - Reguliacinė; Veiklos rodiklis - Teisės akto pakeitimas, 1 vnt. Terminas - 2024-2026)".</p> <p>Taip pat, pakoreguoti priemonės "VR13-P. Syderių suspausto oro kaupimo sistema" įgyvendinimo terminą, nurodant jį 2024-2028 m. bei pridėdant priedą, kad projektas būtų įgyvendinamas tik tuo atveju, jei bandomojo projekto rezultatai būtų teigiami.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Trumpinti įgyvendinimo laikotarpį, įvertinus projekto kompleksiskumą, būtų netikslinga.</p>
238	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>"Nacionalinės Degalų iš atsinaujinančių energijos išteklių apskaitos vienetų sistemos integracija su Sąjungos duomenų baze" (atsakingi - ENMIN, Lietuvos energetikos agentūra "Baltpool"; tipas - Reguliacinė/ekonominė; Veiklos rodiklis - Panaudota esama DAEI apskaitos vienetų sistema, kuria degalų tiekėjai galėtų naudotis kaip duomenų rinkimo bei deklaravimo ir tų duomenų įvedimo bei perdavimo į Sąjungos duomenų bazę priemonė, 1 vnt. Terminas: 2024-2025".</p> <p>Šią priemonę siūlome įgyvendinti atsižvelgiant į (ES) 2018/2001 2018 m. gruodžio 11 d. direktyvos "dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją" (RED III) 31a straipsnis 5 dalyje numatytą valstybės narės teisę naudotis jau esamomis nacionalinėmis duomenų bazėmis, suderintomis su Sąjungos duomenų baze ir su ja susietomis per sąsają, arba sukurti nacionalinę duomenų bazę, kuria ekonominės veiklos vykdytojai galėtų naudotis kaip duomenų rinkimo bei deklaravimo ir tų duomenų įvedimo bei perdavimo į Sąjungos duomenų bazę priemonė.</p> <p>Taip pat atsižvelgiant į degalų rinkos dalyvių išsakytą poreikį sukurti tokią sąsają tarp esamos DAEI apskaitos vienetų sistemos ir Sąjungos duomenų bazės</p>	<p>Neatsižvelgta. DAEI apskaitos vienetų sistemos integracijos su ES duomenų baze klausimas yra sprendžiamas per Alternatyviųjų degalų įstatymo pakeitimo projektą, kuris šiuo metu teikiamas Vyriausybei. Priemonė susijusi su sistemos technine integracija, tai techninis konkrečios sistemos tobulinimas, todėl tokios apimties priemonė neturėtų būti įtraukiamą į NEKS VP.</p>
239	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>Prie priemonės "T2-P. Alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir TP skatinimas" siūlome įtraukti papildomas veiklas:</p> <p>1) Elektros tinklų plėtra, skirta sunkiasvorio transporto viešai prieinamai įkrovimo infrastruktūrai (atsakingi - ENMIN, VERT; Tipas: Ekonominė; Veiklos rodiklis: įrengtos viešai prieinamos, skirtos sunkiajam transportui, įkrovimo infrastruktūros galia, 100 MW; Terminas: 2024–2030. Priemonė būtina, nes atsižvelgiant į patvirtintą NENS bei konkrečiai 58, 59 bei 183 punktus, ja būtų siekiama: 1) Užtikrinti integruotą elektros tinklų bei įkrovimo infrastruktūros planavimą, tarpusavio įgyvendinamų projektų derinimą bei proaktyvų investavimą į priegybę prie perdavimo elektros tinklų kūrimą įkrovimo infrastruktūrai, užtikrinant kad įkrovimo infrastruktūra prisidėtų prie sistemos lankstumo; 2) Sukurti finansavimo priemonę/ užtikrinti finansavimą proaktyvioms investavimui viešai prieinamos įkrovimo infrastruktūros sukūrimui; 3) Užtikrinti, kad LR įsipareigojams įrengiant privalomą/ minimalią įkrovimo infrastruktūrą būtų pakankami kiekiai prijungimo/laisvos galios nuo elektros tinklų, kuo mažesnėmis sąnaudomis. * rodiklio reikšmė apskaičiuota remiantis viešu Via Lietuva planu ir suplanuotais poreikiais elektrifikuoti konkrečius kelių ruožus sunkiajam transportui).</p> <p>2) Atverti elektros perdavimo tinklus viešai prieinamos įkrovimo infrastruktūros plėtrai (atsakingi - ENMIN, SUMIN; tipas- ekonominė priemonė; veiklos rodiklis - Prie elektros perdavimo tinklo prijungtos įkrovimo infrastruktūros galia, ≥3,6 MW; Terminas: 2024–2032. Šia priemonė siekiama rinkos dalyviams atverti papildomą galimybę įrengiant labai didelės galios bei greito įkrovimo (>350 kW) parkus, kuriuos būtų galima prijungti tiesiai nuo perdavimo tinklo. Ši priemonė tai yra baigtinis rezultatas reguliacinių pokyčių, po kurių atsiradus poreikiui rinkoje, būtų galimybė atitinkamai pasiūlyti ir prijungimo prie perdavimo tinklo paslaugą bei tokį prijungimą įgyvendinti. Rodiklio reikšmė yra parinkta atsižvelgiant į AFIR reglamento reikalavimus, įrengti įkrovimo centrus TEN-T keliuose su minimalia 3,6 MW galia.</p> <p>3) Skatinti elektrinio transporto plėtrą, sukuriant palankias reguliacines sąlygas (atsakingi: ENMIN, VERT; Tipas: Reguliacinė; Veiklos rodiklis: Teisės aktų paketas, 1 vnt.; Terminas: 2024-2030. Šia priemonė siekiama iš naujo peržiūrėti elektros energijos pėsintimo paslaugos kainodarą, t.y. atsižvelgiant į esamą praktiką prie perdavimo tinklo prijungiant energijos kaupiklius (kaupimo sistemas), tokio tipo vartotojams/gamintojams yra taikomas perdavimo tarifas bei galios ir papildomų paslaugų dedamųjų. Tokia</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. T2-P priemonė papildyta veiklomis susijusiomis su įkrovimo infrastruktūros prijungimo prie perdavimo tinklo bei sunkiojo transporto infrastruktūros plėtra. Pažymėtina, kad finansinės paskatos viešosios sunkiojo transporto įkrovimo infrastruktūros skatinimui jau yra numatytos T2-E priemonėje.</p>
240	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	<p>Prie priemonės "T2-E. Alternatyviųjų degalų infrastruktūros ir TP skatinimas" veiklos "Alternatyviųjų degalų (elektros, biodujų ir vandenilio) įkrovimo/ papildymo infrastruktūros sukūrimas / plėtra" siūloma išskaidyti atskirais punktais dėl 1) biodujų; 2) vandenilio pildymo punktų; 3) sunkiojo transporto įkrovimo stotelių; ir atitinkamai ją aprašyti prie planuojamų politikos priemonių T2-P dalyje (aukščiau teikti EPSO-G pasiūlymai) Viešųjų suslėgtų biodujų (pritaikytų papildyti biometanu); vandenilio pildymo punktų skaičius ir viešųjų įkrovimo priegrių (≥350 kW galios) sunkiajam elektriniam transportui skaičius, vnt. Veiklos rodikliai: 30 vnt. biodujų, 4 vnt. vandenilio pildymo punktų, 300 vnt. sunkiajam elektrinioiam transporto įkrovimui 300 priegrių.</p>	<p>Neatsižvelgta. Nematome poreikio skaidyti. Skačiuojamas bendras įkrovimo / papildymo infrastruktūros orientuotos į sunkiųjų transportą vertinimas.</p>

241	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP 4 priede, siūloma įtraukti naujas priemones, nes taip sudarytume sąlygas sumažinti perdavimo elektros ir gamtinių dujų tinklų technologinėmis sąnaudoms sunaudojamos elektros energijos CO2 apimtį. Būtu sudaromos tiesioginės ilgalaikės sutartys su gamintojais ir įsigijamos kilmės garantijos, ar kitos priemonės / alternatyvos. Į priemonių planą (NEKS VP 4 priedą) siūloma įtraukti susijusias naujas priemones: - 41 puslapyje - "AE19-E. Ilgalaikės sutartys energijos iš AEI ir kilmės garantijų įsigijimui; atsakingi - LITGRID, ENMIN, VERT; tipas - ekonominė; veiklos rodiklis - Elektros energija technologinių sąnaudų kompensavimui perkama iš atsinaujančių energijos išteklių, įsigijamų kilmės garantijų, dalis procentais, %; įgyvendinimo apimtis - 70% (2024-2026 m.); įgyvendinimo apimtis - 100% (2026-2030 m.); ŠESD sutauptymas, 717,5 kt CO2 ekv. (2024-2026 m.); ŠESD sutauptymas, 307,5 kt CO2 ekv. (2024-2026 m.)" - VR16-P. Sukurtas teisinis reguliavimas, įpareigojantis elektros ir gamtinių dujų infrastruktūrą valdančias įmones siekti grynojo nulio ŠESD emisijų tikslų; atsakingi - LITGRID, ENMIN, VERT; tipas - ekonominė; veiklos rodiklis - Teisės aktų pakeitimas; 2025-2028 m.	Atsižvelgta iš dalies. 1) Dėl elektros ir kilmės garantijų, kadangi šiuo metu tokios galimybės jau yra suteiktos galiojančiu reglamentavimu, , tuo tarpu atskira priemonė skirta kilmės garantijoms elektros energija technologinėmis sąnaudoms yra pernelyg smulkia priemone NEKSVP. 2) Įtraukta nauja priemonė "VR15-P. Sukurtas teisinis reguliavimas, įgalinantis elektros ir gamtinių dujų infrastruktūrą valdančias įmones siekti ŠESD emisijų mažinimo tikslų. Atsakingi - EPSOG, ENMIN, VERT; tipas - reguliacinė; veiklos rodiklis - Teisės aktų pakeitimas, vnt. 1; 2025-2028m.)"
242	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Į priemonių planą (NEKS VP 4 priedas, 41 pusl.) siūloma įtraukti naują priemonę dėl Infrastruktūros įmonių konsolidavimo. Siūloma formuluotė "VR15-P. Sukurtas reguliacinis mechanizmas išankstinėms perspektyvinėms investicijoms į energijos tinklų projektus (atsakingi: ENMIN, VERT; Tipas: Reguliacinė; Veiklos rodiklis: Teisės aktų paketas, 1 vnt.; Terminas: 2025-2027)"	Neatsižvelgta. Ši priemonė jau yra įgyvendinama kaip privaloma Lietuvai pagal Direktivą 2024/1711 dėl Sąjungos elektros energijos rinkos modelio tobulinimo ir yra įtraukta į Elektros energetikos įstatymo pakeitimus (TAIS projekto nr. 24-12867) perkeltą į kitą ministeriją.
243	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Siūloma išbraukti priemonę "MT19-P. Įvertinti dujų transportavimo sistemos pritaikymo žaliavo vandenilio ir metano mišinio transportavimui galimybes ir įgyvendinti sistemos sukūrimo ir pritaikymo bandomuosius projektus ", nes ji nebus įgyvendinama nurodyta apimtimi (ji buvo sutarta nebenaudoti ir LR energetikos ministro 2024 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 1-81 „Dėl Vandenilio plėtos Lietuvoje 2024-2050 m. gairių patvirtinimo“ šiuo metu rengiamame įgyvendinimo plane).	Atsižvelgta iš dalies. 2012 m. birželio 26 d. LR Seimo nutarimu Nr. XI-2133 (2024 m. birželio 27 d. redakcija Nr. XIV-2856) patvirtintoje Nacionalinėje darbotvarkėje „Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija“ įvirtinta taip: "81. Lietuvos gamtinių dujų infrastruktūra toliau bus naudojama importui, transportavimui ir tranzitui, taip pat ši infrastruktūra bus pritaikoma būsimam vandenilio transportavimui [...]"; "83.4. pasitelkiant integruoto tinklo planavimo galimybes, sudarant galimybes dujų transportavimo infrastruktūrą pritaikyti vandenilio, biometano, anglies dioksido ir kitų dujų transportavimui ". 2024 m. balandžio 26 d. LR energetikos ministro įsakymu Nr. 1-81 patvirtintose Vandenilio plėtos Lietuvoje 2024-2050 m. gairėse įvirtinta taip: "46. Gamtinių dujų infrastruktūros pritaikymas vandenilio transportavimui vyks keliais etapais. Iki 2027 m. įgyvendinant bandomąjį vandenilio maišymo gamtinių dujų tinkle projektą, vykdant tyrimų programą, kurios metu būtų įvertinti techniniai gamtinių dujų infrastruktūros pritaikymo vandenilio transportavimui parametrai, ekonominis pagrįstumas. Taip pat turi būti iširta rinka, išanalizuotos galimybės prie gamtinių dujų tinklų prijungti vietinius vandenilio vartotojus ir gamintojus."
244	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės "VR7-E. Harmony Link jungties statyba ", dėl pasikeitusio sprendinio siūloma išimti komentarą "Užtikrintas ne mažesnis kaip 500 MW pralaidumas rinkos reikmėms tarp Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų", nes aukštos įtampos jungties galia - 700 MW	Atsižvelgta.
245	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	NEKS VP projekte numatyta priemonė "VR5-E AEI kilmės garantijų išdavimo schema CST sektoriuje naudojamam kurui, 1 vnt. Terminas 2021-2030" siūloma keisti į " Sukurta Nacionalinė biokuro tvarumo schema CST sektoriuje naudojamam biokurui, papildomai sukuriama mobiliąją aplikaciją faktiniams duomenų deklaramui , 1 vnt, Terminas 2022-2025" Atitinkama formuluotė siūlome naudoti ir esamose ir planuojamose priemonėse. Atskirai pažymėtina, kad pagal nacionalinę schemą nėra numatyta išduoti jokių sertifikatų/kilmės garantijų, todėl nėra tikslo kitaip formuluoti ir pačią priemonę. Papildoma formuluotė siūloma ir dėl NEKS VP projekto pakeitimo siūlymu kuriuo: siūlome sukurti mobiliąją aplikaciją, kuria būtų galima užfiksuoti (fotografuojant ir nustatant koordinatas) esamą faktinę situaciją ir papildomai inventorizuoti susidariusį biokuro kiekį. Šiuos duomenis būtų galima naudoti ne tik Nacionalinėje biokuro tvarumo schemoje, bet ir surenkant duomenis apie <u>sukurtus biokuro kiekius artėjančiam šildymo sezonui</u>	Atsižvelgta iš dalies, nurodant kitą laikotarpį iki 2027 m. Atkreipiame dėmesį kad šios pastabos tekste nurodytas klaidingas esamos priemonės VR5-E pavadinimas. Poreikio kitur naudoti siūlomą formuluotę nėra.
246	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Jei būtų nuspręsta priemonių sąrašė (NEKS VP 4 priedas) palikti projektą "ES4-E. Dujotiekių jungties tarp Latvijos ir Lietuvos pajėgumų padidinimo projektas (ELLI)", tuomet duomenys turi būti patikslinami: 1) Padidinti pralaidumai Latvijos kryptimi, 90° GWh/parą (vietoj 130,4 GWh) 2) Padidinti pralaidumai Lietuvos kryptimi, 82°GWh/parą (vietoj 119,5 GWh) Taip pat, pridėdant paaikškinamąjį išnašą "Ribotą laiką, esant konkrečioms perdavimo sistemos eksploatavimo sąlygoms, sistemos operatoriai gali užtikrinti iki 130 GWh/parą techninius pajėgumus Latvijos kryptimi ir iki 119 GWh/parą Lietuvos kryptimi. Taip pat, pakoreguojant įgyvendinimo terminą - 2017-2023 (projektas jau baigtas).	Neatsižvelgta. Nuspręsta priemonę ištrinti, nes projektas jau baigtas
247	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Siūlome išimti prie priemonės veiklos "MT22-P. Lietuvos institucijų ir techninio palaikymo organizacijų kompetencijos MBR srityje didinimas ir branduoliniui energetikai reikalingų specialistų parengimas (ENMIN, ŠMSM, LEI, FTMC, KTU, TATENA, EPSO-G)" atsakingų įmonių nurodytą EPSO-G, nes nematome EPSO-G grupės ir grupės įmonių dalyvavimo MBR srityje didinant branduoliniui energetikai reikalingų specialistų parengimo procesuose.	Atsižvelgta. EPSO-G išbraukta iš įmonių dalyvaujančių didinant branduoliniui energetikai reikalingų specialistų parengimo procese.
248	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės "T24-P. Tvarios vidaus laivybos skatinimas " siūloma patikslinti tekstą pridėdant, kad nauji krovinių laivai ir bažos bei keteliniai laivai turi būti netaršūs. Taip pat, Klaipėda-Kuršių Nerija keltai - elektriniai.	Atsižvelgta iš dalies. Tiek vienu, tiek kitu atveju patikslinti veiklos rodiklį į mažiau taršius arba netaršius laivai. Pažymėtina, kad nevisais atvejais keičiant dyzelinį laivą į naują alternatyvąsias degalais varoma laiva turėsime nulines emisijas.
249	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Siūlytina suvienodinti naudojamas sąvokas/terminus: galėtų būti naudojamas vieningas terminas - "elektromobilių įkrovimo stotelės", vietoj priemonių plane naudojamų skirtingų terminų (tokių kaip elektros įkrovimo stotelės, įkrovimo stotelės ir kt.). Siūloma naudotis esamu ADJ ir jame nurodytomis sąvokomis https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/t/TAP/c57518b1fb3811eea63cf21c12b4657?positionInSearchResults=1&searchModelUIID=a03a3c73-489a-4e52-b38f-4df141cb246b	Atsižvelgta.
250	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Siūlome išskaidyti priemonės "P19-P. Pramonės dekarbonizacija " veiklos rodiklį į įmonių, gavusių finansavimą, skaičius, 15 vnt., Terminas 2027-2030 m." į keletą mažesnių: 1) Energetinio efektyvumo skatinimas; 2) AEI plėtra; 3) Taršių gamybinį technologijų keitimas mažiau taršiomis; 4) Taršių žaliavų keitimas mažiau taršiomis (pvz. gamybinį procesų, kuriuose naudojamas metanas / gamtinės dujos pertvarkymas į mažiau taršių žaliavų - biometano / žaliavo vandenilio - naudojimą); 5) Šilumos gamybos dekarbonizavimas, keičiant išskastinį kurą naudojančius katilus į AEI arba mažiau taršų kurą naudojančias technologijas.	Neatsižvelgta. Rodikliai yra derinami su EIB. Derinant pagalbos schemą su EIB bus pateikti pasiūlymai atliepanti šią pastabą.
251	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės "T15-E. Darna judumo priemonių įgyvendinimas " nurodytas neaiškus matavimo rodiklis. Sumažėjusį kelionių automobilių dalis, bet kuo ji matuojama nenurodyta (tikėtina proc.).	Atsižvelgta.
252	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės "T13-E. Elektromobilių įkrovimo infrastruktūra " nurodytos dvi identiškos priemonės "Skatinti įkrovimo infrastruktūros spartesnę plėtrą". Viena jų tikėtina turi būti panaikinta.	Atsižvelgta iš dalies. Patikslinta veiklų skirtumai.
253	EPSO-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonių "Viesiosios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra" " Privačios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtra " veiklų siūlome numatyti papildomus reikalavimus skatinimui - numatyti reikalavimą, kad visos naujai statomos įkrovimo stotelės turi tenkinti ne tik dinaminio apkrovos valdymo funkcionalumą (išmanus įkrovimo/V1G technologija), bet taip pat ir abikrypčio įkrovimo technologiją (angl. Vehicle-to-Grid, V2G). Krovikliams palaikant V2G technologiją sukuriama papildomas elektros sistemos laisvumo šaltinis.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad įkrovimo stotelės su abikrypčio įkrovimo (V2G) funkcionalumu yra gerokai brangesnės, taip pat šiuo metu rinkoje nėra daug tokių stotelių gamintojų, kurie galėtų pasiūlyti tokias stoteles su visapusiška V2G integracija. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Reglamente (ES) 2023/1804 abikryptis įkrovimas nėra keliamas kaip reikalavimas ar privalo viešajai prieinamai įkrovimo infrastruktūrai.

254	EPSo-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės T2-E, veiklos "Alternatyviųjų degalų (elektros, biudųjų ir vandenilio) įkrovimo/ papildymo infrastruktūros sukūrimas / plėtra" nurodyta, kad turi būti įrengiamos 4 vandenilio papildymo stotelės. Tačiau prie priemonės T2-P veiklos "Alternatyviųjų degalų (vandenilio) papildymo infrastruktūros sukūrimas / plėtra" nurodoma, kad turi būti įrengtos 6 vandenilio papildymo stotelės. Siūlytina suvienodinti arba patikslinti, kad būtų aiškūs siekiami tikslai išskyrimas	Neatsižvelgta. Viena priemonė yra EPP scenarijuje (4 vnt.) - esama priemonė, o kita PPP scenarijuje (6 vnt.) - planuojama. Tad įgyvendinus priemones būtų įrengta 10.
255	EPSo-G 2024-08-05 pastabos	Prie priemonės T2-E veiklos „N2, M2, N3 ir M3 kategorijų transporto priemonių, pritaikytų naudoti AEI, įsigijimo skatinimas“ nurodyta, kad planuojama įsigyti 1000 vnt. netaršių TP. Kyla abejonių, ar to pakaktų įgyvendinti siekiamus tikslus. 1000 vnt. nuo visų LT registruotų sunkiųjų transporto priemonių nesiektų net 1% skatinamo kiekio (2023 m. gruodžio mėn. iš viso LT N2, M2, N3, M3 kategorijų buvo registruota >190 000 transporto priemonių, iš kurių N3 (vilkikai) - net 90 000 vnt), o tuo tarpu NENS numatytas siekis, kad viso transporto elektrifikuota/AEI degalais varoma dalis 2030 m. turi sudaryti 15%. Taip pat, prie priemonės T2-E veiklos „N2, M2, N3 ir M3 kategorijų transporto priemonių, pritaikytų naudoti AEI, įsigijimo skatinimas, įsigytų netaršių TP skaičius, 1000 vnt.“ ir prie priemonės T2-P veiklos „N2,M2,N3 ir M3 kategorijų sunkiųjų transporto priemonių, varomų alternatyviaisiais degalais naudojimo skatinimas, įsigytų netaršių TP skaičius, 2268 vnt.“ nurodytos skirtingos rodiklių reikšmės. Iš aprašymo nėra aišku, kuo jos skiriasi, tad siūlytina suderinti skirtingų priemonių reikšmes arba patikslinti kad būtų aiškūs atskyrimas.	Neatsižvelgta. Priemonė T2-E yra EPP (esama) ir vykdoma pagal skirtas ES finansavimo lėšas ir nustatytus rodiklius, o T2-P planuojama priemonė. Skiriasi jų rodikliai ir įgyvendinimo laikotarpis.
256	EPSo-G 2024-08-05 pastabos	4 priedo siūlymai pateikiama pridėtame dokumente	Paaiškinimas. Pasiūlymai nurodyti šioje lentelėje.
257	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Plane minima vizija „Lietuva 2030“ (p 8, 48, 71, 76 115 ir kt.), kuri jau nebegalioja, nes ją nuo praėjusių metų gruodžio Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ (https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/tv/TAD/a8b03ef0a55511ee8172b53a675305ab?ifwid=1z7qrkybq).	Atsižvelgta.
258	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Siūlau svarstyti lietuviškoje versijoje tikslinti skyrelių pavadinimus keičiant į „Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aspektas“ j „Dekarbonizacija“. Originaliai angliškoje instrukcijoje naudojamas terminas „decarbonisation“, o taip pat šis terminas buvo naudojamas ir angliškoje plano versijoje (https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/implementation-eu-countries/energy-and-climate-governance-and-reporting/national-energy-and-climate-plans_en). Tai siūlau, nes iškastinis kuras yra didysis, bet toli gražu ne vienintelis ŠESD šaltinis (pagal IPCC 2010-2019 m. 14% ŠESD buvo dėl žemės naudojimo ir jo pakeičimo koeficiento).	Atsižvelgta iš dalies. Patikslinta pavadinimas "Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aspektas (dekarbonizacija)"
259	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Nacionaliniame miškų susitarime klimato kaitos temoje buvo pabrėžta, kad svarbu „4.1.4. Didinti anglies sankaupas saugomose senėjančiuose miškuose, įskaitant dirvožemyje ir podirvyje, ypatingai drėgnose, užmirkusiose ir pelkinėse augavietėse, užtikrinant šių miškų tvarumą.“ Sengirijų ir brandžių miškų, nekertamų intensyviais ūkiniais kirtimais, svarba absorbuojant ir kaupiant anglį įrodyta mokslo, tačiau plane nėra su tuo susijusių priemonių. NEKSVP turėtų pripažinti brandžių medžių svarbą švelninant klimato kaitą ir palaikyti jų išsaugojimo priemones.	Neatsižvelgta. Brandūs miškai klimato kaitos kontekste yra svarbus anglies sandėlis. Tačiau, pasiekę tam tikrą amžių jie pradeda ne tik kaupti, bet ir emituoti ŠESD. Ilgainiui, šios emisijos prilygsta anglies kaupimui. Dėl šios priežasties yra būtina panaudoti dalį medienos pagaminti produktams. Taip anglis „užkonservuojama“ statybinėse medžiagose ar namų apyvokos daiktuose. Galiausiai, atkūrus mišką, jo absorbcinis potencialas taip pat auga, kol pasiekia piką 20-40 metais. Todėl NEKSVP yra numatytos priemonės miškingumo didinimui ir jo kokybės gerinimui, didinant miškų geriamą CO2 kiekį bei durbžemių atkūrimui.
260	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Biokuras skyriuje „Biokuro rinka“ įvardinamas neturintis problemų dėl tvarumo ir teigiama, kad „Pažymėtina, kad biokuro žaliavos paklausos didėjimas ir taikomos bei numatomos taikyti šios paklausos tenkinimo priemonės neturės neigiamos įtakos miško ekosistemos ir biologinei įvairovei, nes šios priemonės parenkamos ir taikomos tik atsižvelgiant į visus aplinkosauginius reikalavimus“. Biokuro tvarumo problemos ir esamas tvarumo reglamentavimo neadekvatumas yra oficialiai pripažįstamas (pvz., ES miškų strategijoje, apie tai rašoma skyriuje „2.2. Tvaraus medienos išteklių naudojimo bioenergijos gamybai užtikrinimas“). Biologinės įvairovės apsauga Lietuvoje susiduria su rimtais iššūkiais, o to indikatorius yra EB svarbos buveinių ir rūšių būklė, pradėtos pažeidimų procedūros dėl Natura2000 tinklo, kas rodo, kad miškininkystės aplinkosauginiai reikalavimai yra nepakankami. NEKSVP turėtų pripažinti biokuro tvarumo problemą ir kelti ambicijų vykdyti įtakos biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms stebėseną.	Neatsižvelgta. Manome, kad biokuro žaliavos ruošia Lietuvoje iš esmės neblogina esamos biologinės įvairovės apsaugos būklės miškų ekosistemos, nes ši žaliava dažniausiai ruošia kaip šalutinis kitų miškininkystės priemonių ir bendrai miškų (medienos) naudojimo produktas, t. y. šios žaliavos ruošia nėra pagrindinis ūkininkavimo miškuose tikslas. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad rezerviniuose miškuose gausu brandžių baltaksnynų, gluosnyų, drebulynų, t.t. medynų kurių biologinė vertė yra menkesnė nei tikrųjų sengirijų. Informuojame, kad visi rezervinių miškų plotai, kuriuos planuojama panaudoti biokuro ruošai, biologinės įvairovės požiūriu buvo įvertinti Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos, Miško plotuose, kuriose buvo identifiukuotos biologinės vertybės - kirtimai neplanuojami. Sutinkame su nuomone, kad Lietuvoje būtina didinti griežtai saugomų miškų plotus, tačiau tai realizuoti numatyta pirmiausiai vykstant saugomų teritorijų planavimo darbus. Informuojame, kad pastaraisiais metais priimti sprendimai dėl Nemuno kilpų RP (Punios šilo) ir Sartų RP (Igašilio, Vosynos, Dusetų girios) rezervatų plėtros. Šiuo metu vyksta derinimo procedūros dėl rezervatų plėtros Ventos ir Kurtuvėnų regioniniuose parkuose. Atsižvelgiant į tai, manome, kad biologinės įvairovės būklės apsaugos klausimais turėtų būti sprendžiamos ne tik NEKSVP. Pažymėtina, kad ES miškų strategijoje nurodytu tvaraus medienos išteklių naudojimo bioenergijos gamybai užtikrinimo tikslu ir yra priimta Atsinaujančių išteklių direktyva (RED III), kurios reikalavimai ir užtikrina biologinės įvairovės apsaugą biokuro naudojimo kontekste.
261	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Po nacionalinio miškų susitarimo yra keičiamas Miškų įstatymas, kurį priėmus turėtų keistis ir miškų naudojimo balansas. Kol kas tai nėra esama politika, o tik teisės aktų projektai. Kaip patvirtinote, projektai nėra vertinami šiame plane, tad paminiu, nes manau, kad tai svarbi artimos ateities diskusijų tema.	Atsižvelgta.
262	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2024-08-07 raštas Nr. R2-(DR)-6687	1.Dėl NEKSVP priedo Nr. 4 („NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės“) 29 puslapio lentelės eilutėje nurodytos priemonės AE11-E: Kadangi AE11-E priemonė reguliacinio pobūdžio, svarstyti, ar VERT turi būti nurodyta kaip atsakinga institucija, kadangi VERT įgyvendina teisės aktuose nustatytas pareigas ir privalo laikytis juose nustatytų reikalavimų. Todėl numatytos priemonės pasiekimas priklauso nuo bendro atsakingų institucijų indėlio.	Neatsižvelgta. NEKS VP priede Nr. 4 nurodomos visos su priemonės įgyvendinimu susijusios institucijos. Nors priemonė yra reguliacinio pobūdžio, tačiau už jos įgyvendinimo priežiūrą atsakinga institucija vadovaujantis Alterantviųjų degalų įstatymu yra paskirta VERT.
263	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2024-08-07 raštas Nr. R2-(DR)-6688	2.Dėl NEKSVP priedo Nr. 4 („NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės“) 36 puslapio lentelės eilutėje nurodytos priemonės ES5-E: Nurodytas veiklos rodiklis „Vartotojai, kuriems pagerėjo tiekiamos elektros energijos kokybė, vnt.“ suponuoja, kad bus įsitikinama, pavyzdžiui, apklausiant, ar vartotojams pagerėjo elektros energijos kokybė, nors faktiškai suprantama, kad rodiklis turėtų nurodyti vartotojų, kuriuos apims diegiamos sistemos, skaičių. Todėl siūlytina patikslinti nustatytą rodiklį taip „Vartotojai, kuriems dėl įdiegtų skaitmeninio valdymo sistemų pagerėjo tiekiamos elektros energijos kokybė, vnt.“	Atsižvelgta.
264	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2024-08-07 raštas Nr. R2-(DR)-6689	3.Dėl NEKSVP priedo Nr. 4 („NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės“) 37 puslapio lentelės eilutėje, taip pat NEKSVP 183 ir 184 puslapiuose nurodytos priemonės VR3-E: Siūlome tikslinti priemonės VR3-E pavadinimą taip: „Atsisakyti reguliuojamųjų ar nustatomų mažmeninių elektros energijos kainų buitiniam vartotojams“. Esamas pavadinimas sudaro klaidingą įspūdį, kad bus siekiama atsisakyti bendrai mažmeninių kainų. Taip pat pažymėtina, kad VERT nėra už energetikos politikos formavimą atsakinga institucija, todėl svarstyti, ar turėtų būti nurodyta prie šios priemonės atsakingų institucijų. Pažymėtina, kad Taryba atlieka kainų reguliavimą, vadovaudamasi Elektros energetikos įstatymu, į kurį perkelta Direktyva (ES) 2019/944. Pažymėtina, kad nepaisant visiško kainų dereguliacinio, VERT vis tiek turi turėti instrumentą nustatyti rinkos kainas, po atlikto rinkos tyrimo, kurio metu nustatomas dominuojančių padėtį rinkoje	Atsižvelgta.
265	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 2024-08-07 raštas Nr. R2-(DR)-6690	4.Dėl NEKSVP priedo Nr. 4 („NEKSVP esamos ir planuojamos politikos priemonės“) 39 puslapio lentelės eilutėje nurodytos priemonės M2-E: Pažymėtina, kad kol kas teisė veikti bandomojoje aplinkoje suteikta veikti tik vienam ūkio subjektui. Todėl svarstyti, ar pasirinktas rodiklis dėl 300 asmenų yra realistiškas. Manytina, kad būtų naudinga turėti kokybinį šios priemonės vertinimo rodiklį, pavyzdžiui, įvertinantį pokyčio naudą visuomenei, klimato kaitos prevencijai. Svarstyti, ar nereikėtų nustatyti kitą priemonę, susijusią su bandomosios aplinkos reglamentavimo tobulinimu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VERT įgyvendina teisės aktuose nustatytas pareigas ir privalo laikytis juose nustatytų reikalavimų. Todėl numatytos priemonės pasiekimas priklauso nuo bendro atsakingų institucijų indėlio.	Atsižvelgta. Siūlytina pakeisti vertinimo kriterijų atsižvelgiant į VERT atliktą teisinę aplinkos analizę ir keistinių teisės aktų sąrašą.

266	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1341	NEKSVP nagrinėjamas mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo aspektas „Lietuvai siekiant iš energetikos technologijas importuojančios šalies tapti energetikos technologijų kuriančia ir jas eksportuojančia šalimi, reikalinga skatinti perspektyviausių energetikos technologijų eksperimentinę ir pramoninę plėtrą ir inovacijų inkubatorius, mokslinius tyrimus ir jų rezultatų bandomuosius diegimus praktikoje“ (2.5. skirsnys, 67 psl.) būtų aiškesnis jį išdėstant taip: „Lietuvai siekiant tapti kuriančia ir eksportuojančia prineamas, saugias ir tvarias energetikos technologijas šalimi, reikia integruoto požiūrio stiprinant mokslinius tyrimus, kuriais siekiama kurti efektyvias energijos gamybos ir kaupimo sistemas, spartinant naujų technologijų ir sprendinių diegimą, tobulinant integraciją į nacionalines ir tarptautines energetikos sistemas bei didinant inovacijų paklausą versle ir pasiūly viešajame sektoriuje.“	Atsižvelgta.
267	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1342	Pažymime, kad NEKSVP 3.5. skirsnyje (195-199 psl.) aprašomos strateginiuose dokumentuose suplanuotos ir aktualių fondų teikiamos galimybės turėtų būti aiškiau apjungtos su 4 priedu, pvz.: a) LMT kaip tyrimus koordinuojančioji institucija yra nurodyta politikos priemonėse „MT16 – P Įgyvendinti katalitinių medžiagų mokslinius tyrimus, siekiant įvertinti šių medžiagų galimą panaudojimą CO2 emisijoms mažinti ir / arba vandeniliui gaminti“; „MT 17 – P Įgyvendinti mokslinius tyrimus branduolinės energetikos srityje, siekiant įvertinti branduolinės energetikos panaudojimą ateityje ir stebėsenos metodikas“ (NEKSVP, 199 psl.), tačiau 4 priede (41 psl.) aprašant šias priemones, LMT nėra nurodyta;	Atsižvelgta. LMT yra nurodyta prie 4 priedo MT16-P ir MT17-P priemonių.
268	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1343	b) LMT kaip viena iš atsakingų subjektų yra nurodyta 4 priede (40-41 psl.) aprašant politikos priemones „MT10- E Užtikrinti energetikos sektoriaus (šilumos energetikos, AEI ir kitų) specialistų poreikį ir energetikos profesijos populiarinimą Lietuvoje“; „MT11- E Aktyvinti Lietuvos valstybės, mokslo ir studijų institucijų bei energetikos įmonių bendradarbiavimą rengiant specialistus, įtraukiant juos į vykdomų bandomųjų projektų veiklą“; „MT13-E Išanalizuoti „Open Innovation Test Bed“ įrankio pritaikymo energetikos srityje tikslingumą; pagal poreikį inicijuoti energetikai pritaikytą „Open Innovation Test Bed“ įkūrimą Lietuvoje.“; „MT15-E Energetikos technologijų vystymo centro įkūrimas“, tačiau NEKSVP (198-199 psl.) tai aprašant, LMT kaip viena iš atsakingų subjektų nenurodo.	Atsižvelgta.
269	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1344	c) 4 priede pateiktos priemonės (K7-P Finansuoti mokslinius ir taikomuosius tyrimus žiedinės ekonomikos tematika; MT18-P Įgyvendinti mokslinius tyrimus, nagrinėjančius vandenilio panaudojimą degalams, dujoms bei sektoriaus integracijai), atitiktų LMT veiklos tikslą - organizuoti ir vykdyti programinį konkursinį mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) veiklos finansavimą pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas programas ar kitas priemones, tačiau nei 4 priede (24 psl., 41 psl.), nei NEKSVP (114 psl., 199 psl.) LMT kaip viena iš atsakingų subjektų nenurodo.	Atsižvelgta.
270	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1345	Siūlome NEKSVP 4.6. skirsnyje (255-257 psl.) nagrinėjamą esamos padėties mokslinių tyrimų, inovacijų ir konkurencingumo aspektą papildyti ir pateikti dviem pjūviais t. y. ne tik nurodant pvz., kiek darbuotojų dalyvauja MTEP veiklose (4.6.2. lentelė), bet ir pateikiant informaciją (kartu su šaltinio nuoroda) kiek iš jų dirba klimato ir energetikos tematinėse veiklose. Esamą konkurencingumo aspektą galima būtų pagrįsti papildant 4.6. skirsnį informacija apie Lietuvos dalyvių vykdytus ar vykdomus klimato ir energetikos srities projektus, kuriems dotacijos skyrė Europos Sąjungos bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa (toliau – BP) „Horizontas 2020“ (2014-2020 m.) arba BP „Europos horizontas“ (2021-2027 m.).	Atsižvelgta iš dalies. Pagal NEKSVP pildymo gaires, Europos Komisijos vienas iš šiam skirsnui užduodamas klausimas yra toks: „Esamas viešųjų ir, kai taikytina, privačiųjų išlaidų mokslinių tyrimų ir inovacijų mažo anglies dioksido kiekio technologijų srityje lygis, esamas patentų skaičius ir esamas tyrėjų skaičius“. Atitinkamai patikslintas 4.6.2 lentelės pavadinimas.
271	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1346	Papildomai pažymime, kad atnaujintame NEKSVP būtų naudinga pateikti veiksmų sinergijų su BP „Europos horizontas“ 4 Klasterio darbo programa, Europos inovacijų tarybos darbo programa ir partnerysčių, susijusių su energetikos ir klimato kaitos tematikomis (pvz., CETP Perėjimas į švarią energetiką; DUT Miestų transformacijų skatinimas; SBEP Tvari mėlynoji ekonomika; Water4All Vandens sauga planetai), Strateginėmis tyrimų ir inovacijų darbotvarkėmis (angl. Strategic Research and Innovation Agenda, SRIA), kuriose nurodomos atitinkamų sričių problemos, siekiami tikslai, taikytina strategija ir, kas ypatingai svarbu, mokslinių tyrimų dermė su suinteresuotųjų šalių (pvz., ministerijų, savivaldos, tyrimus finansuojančių institucijų ir kt.) poreikiais (pvz., rezultatų naudojimo, įrodymais grįstos politikos formavimo ir kt.).	Atsižvelgta.
272	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1347	Pažymime, kad NEKSVP reikėtų pateikti dvi papildomas santrumpas BP „Horizontas 2020“ ir BP „Europos horizontas“ nes tekstuose yra įvairiai interpretuojama (pvz., ES finansuojamas „Horizontas 2020“ projektas; „įskaitant programą „Europos horizontas“, atsižvelgiant į Europos Horizonto programos arba rašoma klaidinčiai („pasinaudojant ES bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (Horizon Europe)“, 68 psl.). 4 priedą reikia papildyti LMT santrumpa (42 psl.).	Atsižvelgta.
273	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1348	NEKSVP reikėtų tikslinti terminus, pvz.: a) „doktorantų baigiamieji darbai analizuotų valstybės bei energetikos įmonių keliamas aktualias problemas“ (MT10-E, 198 psl.), keičiant į „doktorantūros studijų metu vykdomi moksliniai tyrimai grindžiami į energetikos sektoriaus problemų sprendimus orientuotu požiūriu“;	Atsižvelgta.
274	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1349	b) „Ugdant kompetencijas, švariųjų energetikos technologijų vertės grandinėse gali būti kuriamos naujos darbo vietos sektoriuose, kuriuose jos bus gaminamos, transportuojamos ir naudojamos“ (MT10-E, 198 psl.), keičiant į „tyrėjų kompetencijų, būtinų ateities darbo rinkoje, ugdymas“;	Neatsižvelgta. Priemonėje kalbama apie platesnį energetikos sektoriaus specialistų (ne tik tyrėjų) ratą. Pažymėtina, kad nurodytas pasiūlymas priskirtinas prie MT11-E priemonės, o ne prie MT10-E, kaip nurodyta pasiūlyme
275	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1350	c) „Šiuose centruose būtų kuriami ir imituojami tikri gamybiniai procesai, pagrįsti mokomaisiais modeliais su realia aplinka ir tiesiogine prieiga prie gamybos sąlygų“ (MT15-E, 199 psl.), keičiant į „Energetikos technologijų vystymo centre naujai kuriamo produkto (proces, paslaugos) prototipo veikimas išbandomas ir demonstruojamas panašioje ir realią veikimo aplinką ir, esant poreikiui, atliekami taikomieji moksliniai tyrimai“	Atsižvelgta.
276	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1351	d) „Išanalizuoti „Open Innovation Test Bed“ įrankio pritaikymo energetikos srityje tikslingumą“ (MT13-E, 198 psl.), keisti į „Atvirųjų inovacijų bandomųjų platforma“. Manytina, kad nacionalinė platforma neturėtų pakankamo vartotojų potencialo, todėl NEKSVP veiksmą reikėtų derinti skatinant bendradarbiavimą ir visanusiškas BP „Europos horizontas“ galimybes (pvz. geriau praktika Open Innovation Test Bed)	Atsižvelgta.
277	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1352	e) „Europos Horizonto Perėjimo į švarią energetiką ko-finansuojama partnerystė“ (202 psl.) keisti į „BP „Europos horizontas“ bendrai finansuojama (grindžiama bendra partnerių tarpusavyje sutarta ir įgyvendinama programa, partnerių įsipareigojimais skirti finansinius ir nepiniginis įnašus) Perėjimo į švarią energetiką partnerystė (CETP)“	Atsižvelgta.
278	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1353	NEKSVP teiginį „(nuo 2024 m. pr. jos taip pat planuoja prisijungti Lietuvos mokslo taryba)“ (202 psl.) reikėtų atnaujinti „CETP Perėjimo į švarią energetiką partnerystė vienija daugiau nei 50 mokslinius tyrimus finansuojančių institucijų (tarp jų ir LMT) bei politikos formuotojų iš 30 šalių, sutelkdama nacionalinius biudžetus ir kasmet skelbdama bendrus kvietimus. Dalyvaudama partnerystės veikloje LMT konsultuoja Lietuvos narsiškiaus finansuria nriektus vykdančius Lietuvos darbuotojus“	Atsižvelgta.
279	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1354	Atvirosios inovacijų bandomųjų platformose vykdoma inovacinė veikla (inovacijų sritis) yra platesnė nei nustatytas LMT veiklos tikslas - skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos kokybę, todėl prašytume išbraukti LMT, kaip vieną iš MT13-E priemonės atsakingų subjektų (4 priedas, 40 psl.).	Neatsižvelgta. Su šia priemone susijusi užduotis - vienas iš patvirtintų 2024 m. LMT darbuotojo (Mokslų ir inovacijų patarėjo Energetikos ministerijoje) metinių veiklos užduočių.
280	Lietuvos mokslų taryba 2024-08-07 raštas Nr. 4S-1355	Pažymime, kad NEKSVP 3.5.3 lentelėje (202 psl.) pateikiamas priemonių finansavimas ir nurodoma, kad planuojamų priemonių viešosios investicijos bus daugiausiai nukreiptos į mokslinius tyrimus, susijusius su vandenilio panaudojimu, branduolinės energetikos srityje ir (ar) energetikos sektoriaus skaitmenizavimą. Tai yra ambicingos ir savalaikės priemonės, kurios galėtų prisidėti prie konkurencingumo užtikrinimo NEKSVP strateginių sprendimų sąveikoje su inovacijų ciklo nepertaukiamumu. Tuo tikslu, NEKSVP siūlome numatyti pažangioms inovacijoms būtinų žemesnių MTEP etapų (2 – 5 MTEP etapas) taikomųjų mokslinių tyrimų projektų portfelius, skirtus kompleksinei ir subalansuotai energijos gamybos ir kaupimo sistemos plėtrai, kurie turės didelę pridėtinę vertę kuriant pvz., naujas vandenilio technologijas, branduolinės energetikos sprendinius ar skaitmeninant energetikos sektorių. NEKSVP mokslinių tyrimų įgyvendinimo apimtis siūlome plėsti, nes planuojama LMT koordinuojamų priemonių (MT16-P, MT17-P) apimtis (9 mokslinių tyrimų paraiškos, iš kurių 1 skirta įgyvendinti katalitinių medžiagų mokslinius tyrimus ir 8 paraiškos - moksliniams tyrimams branduolinės energetikos srityje) yra per siaura. Todėl būtų galima daryti prielaidą, kad bus sudėtinga suvaldyti rizikas kylančias energijos technologijas kuriančiai šaliai.	Neatsižvelgta. Manytina, kad 8 paraiškų yra pakankamas skaičius, kadangi šioje priemonėje pirmiausiai turėtų būti fokusuojamasi į branduolinės energetikos sprendimų saugos vertinimą, o ne naujų branduolinės energetikos technologijų kurimą.

281	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	NEKSVP viena iš esamų transporto sektoriaus politikos priemonių nustatyta T1-E. Elektromobilių įsigijimo skatinimas. Šios priemonės įgyvendinimui numatyta veika - elektromobilių įsigijimo PVM įtraukimas į PVM atskaitą (2023-2030 m.) (NEKSVP 83 psl., Priedo Nr. 3 19 psl.). Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme nenustatytas laikotarpio ribojimas taikyti PVM atskaitą elektromobiliams, siūlytume neapibrėžti šios priemonės taikymo laikotarpio, eksplicitai nurodant nuo 2023 m.	Neatsižvelgta. Priemonės įgyvendinimo laikotarpis nurodomas toks, kiek numatyta NEKS plano trukmė.
282	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Siūlytume patikslinti NEKSVP 87 psl. esamą priemonę: „T27-E. Akcizų įstatymo pakeitimas. Nuo 2024 m. bus taikoma atsisakoma išskatinio kuro akcizų lengvatų ir susisaurinamųjų apimtį , taikomų šildymui skirtiems gazoliams, angliai, koksui, lignitui, dyzelinui ; šildymui skirtoms suskystintoms naftos dujoms (išpilstytoms ir neišpilstytoms) į buitinius dujų balionus biokurose ir nuosekliai didinami akcizų tarifai gazoliams, akmens anglims, koksui ir lignitui šioms kuro rūšims taikomi akcizų tarifai bus nuosekliai didinami 2024-2026 m. laikotarpiu. Akcizai bus apmokestinama nustatomi naujai kuro rūšiai – šildymui skirtos durpėms ir nuosekliai jie didinami (siekiant, kad ši tarši kuro rūšis netaptų alternatyva akmens angliai) (nuo 2024 m.). Akcizų įstatymo pataisomis nuo 2025 m. į benzinui, žibalui, dyzelinui, šildymui skirtiems gazoliams, naftos dujoms ir dujinams angliavandeniliams (išskyrus skirtus šildymui ne versto reikmėms), akmens angliai, koksui, lignitui, mazutui ir orimulsijai taikomus akcizų tarifus bus įtraukta CO2 dedamoji, proporcinga kuro rūšies CO2 išmetimui, atsižvelgiant į kaloringumą, ir ji kasmet proporcingai didės 2025-2030 m. laikotarpiu (nuo 2025 m.). Papildomai nuo 2025 m. žemės ūkio reikmėms skirtiems gazoliams nustatoma saugumo dedamoji, kurios dydis 2025 m. sieks 25 eur/Eur/1 000 l, o 2026 – 2030 m.	Atsižvelgta.
283	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Tarp planuojamų transporto sektoriaus politikos priemonių numatyta T22-P. Dvirąčių ir motorinių dviračių įsigijimo skatinimas. Šios priemonės įgyvendinimui siūloma, kad finansinė paskata būtų taikoma įsigyjant dviračius ir motorinius dviračius. Galimi įvairūs finansinės paskatos variantai, pavyzdžiui: PVM lengvata, pajamų mokesčio susigrąžinimas, mokestinės lengvatos verslo subjektams ir pan. (2025–2030 m.) (NEKSVP 89 psl.). Pažymime, kad pagrindinė mokesčių funkcija yra fiskalinė, t. y. užtikrinti stabilias biudžeto pajamas viešosioms paslaugoms finansuoti ir kitiems valstybės prisiimtiems įsipareigojimams vykdyti. Be to, kalbant apie galimybę taikyti PVM lengvatą dviračių ir motorinių dviračių įsigijimui, svarbu pažymėti, kad 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvoje 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos nėra numatyta galimybė taikyti lengvatinį PVM tarifą tiekiant dviračius ir motorinius dviračius. Atsižvelgdami į tai, šios priemonės įgyvendinimui siūlytume atsisakyti mokesčių lengvatų minėjimo tarp galimų	Atsižvelgta.
284	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Siūlytume patikslinti NEKSVP 96 psl. esamą priemonę: „P3-E. Lengvatos investicijoms ir inovacijoms. Šiuo metu taikomos pelno mokesčio lengvatos investicijoms ir inovacijoms: verslumui skatinti – nuo 2018 m. sausio 1 d. taikomas vienu metų pelno mokesčio „atostogos“ veiklą pradedančioms smulkiosioms įmonėms, pirmaisiais veiklos metais atleidžiant jas nuo pelno mokesčio; investicijoms skatinti – lengvata orientuota į technologinį atsinaujinimą, inovacijų diegimą, kuri leidžia apmokestinamąjį pelną sumažinti iki 100 procentų patirtomis nustatytais reikalavimais atitinkančiomis išlaidomis, skirtomis investiciniams projektams vykdyti (2009 – 2028 m.); inovacijoms skatinti – lengvatos orientuotos į įmones, savo veikloje kuriančias naujas technologijas ir vėliau jas panaudojančias savo veikloje pajamoms uždirbti: 1) trigubas mokslinių tyrimų ir eksperimentinės veiklos (toliau – MTEP) sąnaudų atskaitymas – leidžiama tris kartus iš pajamų atskaityti įmonių sąnaudas, patirtas atliekant MTEP darbus; 2) greitesnis MTEP veikloje naudojamo turto nusidėvėjimas – leidžiama per dvejus metus nurašyti į sąnaudas MTEP veikloje naudojamo ilgalaikio turto įsigijimo kainą; 3) lengvatinis mokesčio tarifas MTEP komercializavimui – nuo 2018 metų nustatyta papildoma lengvata į MTEP investuojančioms įmonėms – taikomas sumažintas 5 proc. (nuo 2025 m. sausio 1 d. 6 proc.) pelno mokesčio tarifas MTEP veikloje sukurtų išradimų komercializavimui (pelniui, gautam iš MTEP veikloje sukurtu turto naudojimo ar perleidimo). Lengvatos orientuota į įmones, savo veikloje kuriančias naujas technologijas ir vėliau	Atsižvelgta.
285	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Atsižvelgiant į tai, kad Akcizų įstatymo pakeitimai, kuriais atsisakoma energiniams produktams taikomų akcizų lengvatų (arba susiaurinama jų apimtis), nuosekliai didinami akcizų tarifai, nustatomi akcizai šildymui skirtoms durpėms, taip pat į energiniams produktams taikomus akcizų tarifus įtraukiama CO2 dedamoji, buvo priimti 2023 m. gegužės 9 d., siūlytina patikslinti NEKSVP nurodytus Akcizų įstatymo pakeitimo metus (pvz., NEKSVP 151 psl., 260 psl. yra nurodyti 2022 m.).	Atsižvelgta.
286	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Pažymėtina, kad šildymui skirtiems gazoliams didesnis 60 eurų už 1 000 litrų produkto akcizų tarifas taikomas nuo 2024 m. (palyginus su 2023 m., kai buvo taikomas 21,14 eurų už 1 000 litrų produkto akcizų tarifas). 2025 ir 2026 m. šildymui skirtiems gazoliams akcizų tarifo pastovioji dalis nesikeičia (lieka 60 eurų už 1 000 litrų produkto), tik papildomai nustatyta akcizų tarifo kintamoji dalis – CO2 dedamoji nuo 2025 m. Atsižvelgdami į tai, siūlytume patikslinti NEKSVP 151 psl. esantį sakinį „1. mažesnis akcizų tarifas šildymui skirtiems gazoliams (atsisakoma nuo 2025 m.“	Atsižvelgta.
287	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Dėl NEKSVP 151 psl. esančio sakinio „3. mažesnis akcizų tarifas gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms (atsisakoma nuo 2026)“, atkreipiame dėmesį, kad gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, taikomas sumažintas akcizų tarifas 2026 m. bus padidintas nuo 0,54 Eur/MWh iki 1 Eur/MWh, t. y. lengvata bus susiaurinta.	Atsižvelgta.
288	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Pažymėtina, kad žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams taikoma akcizų tarifo pastovioji dalis 2024 – 2025 metais lieka ta pati – 60 eurų už 1 000 l produkto, ir papildomai nuo 2025 m. šioms gazoliams nustatoma akcizų tarifo saugumo dedamoji, kurios dydis sieks 25 eurus už 1 000 l, o 2026-2030 m. laikotarpiu – 50 eurų už 1 000 l produkto. Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti NEKSVP 151 psl. esantį sakinį „4. mažesnis akcizų tarifas žemės ūkio veikloje naudojamam žymėtam dyzelinui (nuo 2025 m. bus taikoma 50 Eur/1000 l)“; Taip pat atitinkamai siūlome patikslinti NEKSVP 260 psl. esantį sakinį „Taip pat bus taikoma saugumo dedamoji žemdirbių dyzelinui (50 Eur/1000 l)“. Kadangi žemės ūkio veikloje naudojami gazoliai nėra atleidžiami nuo akcizų, kartu siūlytume įvertinti/patikslinti NEKSP ir SPAV vartojamą sąvoką „beakcizis“ (pvz., NEKSVP 108 psl. ir SPAV 167 psl. „beakcizis kuro kiekis“, SPAV 135, 300 psl.	Atsižvelgta.
289	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Dėl NEKSVP 152 psl. esančio sakinio “12. lengvatos biodegatams (laikina sustabdyta iki bus patvirtinta Energetikos mokesčių direktyva)”, pažymėtina, kad Akcizų įstatyme nenumatyta lengvatų biodegatams (akcizų lengvata, kuri buvo taikoma Europos standartizacijos komiteto patvirtintus standartus EN 14214 ir CEN/TS 15293 atitinkantiems biodegalų ir degalų mišiniams, panaikinta 2024 m. sausio 1 d.).	Atsižvelgta.
290	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Kartu siūlytina atsisakyti klaidinančio sakinio NEKSVP 259 psl. „Akcizai energetiniams produktams buvo taikomi iki 2023 m. gruodžio 31 d.“	Atsižvelgta.

291	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. 6K-24/4519	Primename, kad siekiant efektyvinti pažangos priemonių rengimo procesą Finansų ministerija yra pateikusi poreikį viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros Metodinės pagalbos centrui (toliau – MPC) centralizuotai atlikti atnaujinto NEKSVP priemonių kaštų ir naudos analizę (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. birželio 21 d. pasitarimo protokolo Nr. 21 2 punktą). Atliktas vertinimas leis ministerijoms neatlikti pakartotinių skaičiavimų, pasinaudoti Strateginio valdymo metodikos išimtimis ir greičiau NEKSVP naujomis priemonėmis papildyti / parengti pažangos priemones bei pradėti jų įgyvendinimą. Be to, MPC priemonių vertinimas ir jų išdėstymas prioriteto tvarka (pagal efektyvumą), esant poreikiui, leistų pagrįstai spręsti dėl priemonių įgyvendinimo eiliškumo esant ribotoms viešosioms lėšoms. Atsižvelgiant į tai, siūlome	Atsižvelgta.
292	AB Via Lietuva, laišku, 2024-08-16	dėl pavadinimo: AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos pavadinimas pakeistas į AB "Via Lietuva"	Atsižvelgta.
293	AB Via Lietuva, laišku, 2024-08-16	dėl atsakingų institucijų pagal priemonę T19-E. Transporto priemonių išmetamų teršalų stebėsenos sistema* (*Priemonė įtraukta į Nacionalinį oro taršos mažinimo planą). Norime atkreipti dėmesį, kad pagal atnaujinto NOTMPlano (575 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 371 „Dėl Nacionalinio o... (e-tar.lt) 2 Priedo 8 priemonę atskirai AB "Via Lietuva" nėra išskirta, nurodoma "Aptinkos ministerija, Susisiekimo ministerija ir jos reguliavimo srities įstaigos ir bendrovės, savivaldybės"	Atsižvelgta.
294	Vilniaus miesto savivaldybės administracija, laišku, 2024-08-02	Plano projekte yra numatytas bendruomeninės energetikos skatinimas, kurios tikslas yra mažinti energijos nepriteklį ir teikti naudą pažeidžiamiems vartotojams, tačiau šiuo metu figūruojanti bendrijų schema nėra ekonomiškai patraukli savivaldybės bei kelianti daug įgyvendinimo naudingumo ir bendrijos valdymo patogumo klausimų. Numatant tokio pobūdžio priemonę, prašome atsižvelgti į bendruomeninės energetikos priemonės vystymą ne tik socialinių naudų požiūriu, bet ir ekonominio pagrįstumo bei įgyvendinimo patrauklumo aspektais. Taip pat pažymime, kad veiksmų įgyvendinimui svarbu užtikrinti savivaldybės ekonomiškai naudingus finansavimo mechanizmus, kad veiksmų įgyvendinimas savivaldybės būtų patrauklus, sklandus ir nepertraukiamas.	Neatsižvelgta. Šiuo metu egzistuojanti paramos priemonė leidžia savivaldybės palankiomis sąlygomis finansuoti reikiamas investicijas - priemonė finansuoti skirta 206.6 mln. Eur. valstybės biudžeto lėšų. Kartu su paskola, kuri teikiama iki 15 metų laikotarpiui ir kurios palūkanų norma neviršija 3 proc., paskolos gavėjai gali pasinaudoti skiriama dotacija projektui įgyvendinti. Dotacija vienam projektui gali siekti iki 50 proc. projekto tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir priklauso nuo nepasiturintiems asmenims paskirstomos elektrinės pajėgumų dalies. Tokiu būdu projektas gali būti finansuojamas 100 proc. kai pusę investicijų sumos gaunama paskolos forma, o kita pusė – dotacijos. Energetikos ministerijos nuomone, sąlygos vertintinos kaip itin palankios. Pažymime, kad pasinaudojus esama priemone, vienam energetinį nepriteklį patiriančiam asmeniui, turi būti paskirta ne mažiau kaip 1kW, priklausomai nuo savivaldybės numatomos įrengti elektrinės generuojamos galios, likusi energija gali būti paskirstoma savivaldybės poreikiams tenkinti, taip pagrindžiant
295	Vilniaus miesto savivaldybės administracija, laišku, 2024-08-02	Projekto 1.1 skyriuje rašoma „2019 m. balandį patvirtintas ir 2022 m. rugpjūtį atnaujintas Nacionalinis oro taršos mažinimo planas3 (toliau – NOTMP), kurio atnaujinamas vykdomas kartu su NEKSVP atnaujinimu;“ Pastaba: Nacionalinis oro taršos mažinimo planas pakeistas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 575 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 371 „Dėl Nacionalinio oro taršos mažinimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“, galiojanti suvestinė redakcija.	Atsižvelgta.
296	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2024-08-14 raštas Nr. V3-2052	Manome, kad siekiant paspartinti atsinaujinančius išteklius naudojančios energetikos plėtrą su kuo mažesniu neigiamu poveikiu aplinkai, į NEKSVP reikia integruoti Europos Parlamento ir Tarybos 2023 m. spalio 18 d. direktyvos (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (toliau – Direktyva) nuostatas dėl paspartintos atsinaujinančių išteklių energijos (toliau – AIE) plėtros zonų, nustatytų saulės šviesos energijos (toliau – SŠE) ir vėjo elektrinėms (toliau – VE), elektros perdavimo ir skirstomiesiems tinklams bei kaupimo įrenginiams (toliau – paspartintos plėtros zonos). Paspartintos plėtros zonos matome, kaip labai svarbų įrankį, sudarantį prielaidas suvaldyti dabar dažnai be teritorijų planavimo procedūrų arba remiantis tik tai vietovės lygmenis specialiaisiais planais vykdomą stichinę VE ir SŠE bei jų prijungimui prie elektros perdavimo tinklų reikalingos infrastruktūros plėtrą, be kita ko nepalankią ir poveikio aplinkai atžvilgiu. AIE infrastruktūrą plėtojant be prioritetingai jos teritorijų plano, einant su ja į jautrias gamtines teritorijas, net ir atliekant pilnas poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV) procedūras neįmanoma išvengti reikšmingo neigimo poveikio aplinkai (visu pirma biologinei įvairovei ir kraštovaizdžiui), o dėl sudėtingos ir dėl to ilgai užtrunkančios galimų gamtos apsaugos priemonių paieškos stringa jautriose teritorijose planuojamų projektų įgyvendinimas, reikalingos poveikio mažinimo priemonės neleidžia AIE infrastruktūros išnaudoti pilnu pajėgumu ir racionaliai panaudoti teritorijas jos plėtrai. Siekiant realaus VE ir SŠE plėtros paspartinimo, kartu užtikrinant kuo mažesnę poveikį aplinkai, siūlome NEKSVP priemonėse numatyti kuo greitesnę Direktyvoje numatytą paspartintos plėtros zonų įteisinimą teisės aktuose, tokių zonų plano parengimą, atlikus išsamią teritorijų tinkamumo analizę, o kur reikia papildomos informacijos – ir tyrimus, atlikus plano SPAV ir jo pagrindu nustatčius AIE infrastruktūros plėtros tokiose zonos taisykles ir poveikio aplinkai mažinimo priemones. Kad būtų kuo didesnis suinteresuotumas VE ir SŠE plėtrai naudoti paspartintos plėtros zonos, NEKSVP siūlome numatyti ir paramą reguliuojančiuose dokumentuose įteisinti, kad NEKSVP numatytos skatinimo ir paramos priemonės VE ir SŠE plėtrai taikomos išimtinai paspartintos plėtros zonos arba, jeigu tai neįmanoma, šiose zonos parama teikiama pirmiausia	Neatsižvelgta. Paspartintas AEI plėtros zonas reglamentuoja Direktyvos 2018/2001 nuostatos, todėl jos įgyvendinamos perkeltant į nacionalinę teisę minėtos direktyvos nuostatas.

Pastabos skirtos NEKSVP SPAV				
Nr.	Institucija	Pastaba, pasiūlymas	Atsižvelgta / Neatsižvelgta (paaiškinimai)	Komentaras
1	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2024-07-04 Rašto Nr. 2-9-7620	SPAV ataskaitoje nurodyta, kad įgyvendinant NEKSVP priemones, kuriomis finansuojamos tokios veiklos kaip biometano dujų gamyba, sruatų, tiesiogiai įterpiamų į žemę, kiekio didinimas, antros kartos biometano ir (ar) biodyzelino gamyba, žaliąjo vandenilio gamybos plėtra, biokuro kogeneracinių jėgainių statyba, vėjo elektrinių statyba, komunalinių atliekų rūšiuojamoji surinkimo infrastruktūros plėtra bei didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas, yra galimos neigiamos pasekmės visuomenės sveikatai, kurios, vertintojų nuomone, turės būti vertinamos konkrečių planuojamų ūkinės veiklos objektų planavimo ir (ar) projektavimo etapuose – planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metu. NVSC specialistų nuomone, SPAV ataskaitos rengėjas nepagrįstai nurodo, kad neigiamos pasekmės sveikatai yra mažo reikšmingumo, netiesioginės. Atsižvelgdam į turimą patirtį, pažymime, kad planuojamos nurodytos veiklos sulaukia didelio visuomenės pasipriešinimo nepriklausomai nuo planavimo vietovės, kelia visuomenės emocinę įtampą, dėl su jų veikla susijusių kvapų, triukšmo gaunami kartotiniai skundai. Manome, kad SPAV ataskaitoje turėtų būti pateikta išsami informacija apie NEKSVP priemonių konkrečias pasekmes visuomenės sveikatai ir pasiūlytos priemonės, kurios leistų jas valdyti, įskaitant teisinio reglamentavimo tobulinimą, visuomenės įsitraukimą į NEKSVP priemonių įgyvendinimą.	Atsižvelgta iš dalies.	Peržiūrėtas ir patikslintas galimų pasekmių reikšmingumas ir pobūdis. Atkreipiame dėmesį, kad atliekant SPAV, tiesioginėmis pasekmėmis laikomos pasekmės, susidarancios dėl tiesioginių priežasčių ir pasekmės ryšių tarp numatomos įgyvendinti priemonės ir aplinkos. Netiesioginėmis pasekmėmis laikomos pasekmės, susidarancios dėl priežasčių ir pasekmių ryšių tarp tiesioginių pasekmių ir aplinkos arba dėl priemonės netiesiogiai įtakotų su veiklomis susijusių pokyčių. Todėl kai kurios pasekmės visuomenės sveikatai yra laikomos netiesioginėmis, susidaranciomis dėl priežastinių ryšių tarp aplinkos kokybės pablogėjimo (pvz., dėl išmetamų į orą teršalų pablogėja oro kokybė – tiesioginės pasekmės) ir pablogėjusios oro kokybės pasekmių visuomenės sveikatai – netiesioginės pasekmės. Dėl pasiūlymo pateikti „išsamią informaciją apie NEKSVP priemonių konkrečias pasekmes“, informuojame, kad NEKSVP yra aukščiausio lygio (valstybės lygmen) strateginio planavimo dokumentas, kuriame absoliuti dauguma priemonių yra bendro pobūdžio, nesiejamos su konkrečia teritorija ir nedetalizuojant konkrečių ūkinės veiklos projektų, todėl SPAV metu nėra net teorinių galimybių apskaičiuoti ir pateikti skaitines konkrečių pasekmių masto ar kitų savybių įvertinimo reikšmes. Sutinkame, kad su planuojamomis ūkinėmis veiklomis susijusių kvapų ir triukšmo valdymo reglamentavimas, kaip ir dabartinė su ūkinės veiklos objektų susijusių kvapų, triukšmo kontrolė yra nepakankami ir pritariame, kad už tai atsakinga Sveikatos apsaugos ministerija imtųsi tobulinti teisinį reglamentavimą ir skatintų visuomenės įsitraukimą į ūkinės veiklos objektų planavimą ir planų bei programų priemonių įgyvendinimą.
2	Pastabos, teiktos SPAV rengėjams (AM)	Vandenilio gamyklos yra visiškai nekenksmingos ir neturi neigiamų pasekmių vandens ištekliams, nes padidėjus kritulių kiekiams, tai kompensuoja vandenilio gamybai reikalingą vandens kiekį. Siūlome išbraukti iš SPAV ataskaitos teiginius, kad vandenilio gamyba gali neigiamai paveikti vandens išteklius	Atsižvelgta iš dalies.	SPAV ataskaitoje nėra įvardyta, kad bus daromos neigiamos pasekmės vandens ištekliams, bet nurodoma, kad potencialiai tokios neigiamos pasekmės yra galimos. Nežinant konkrečių gamybos vietų ir būdų nėra galimybės pateikti šių pasekmių skaitinės išraiškos, tačiau ignoruoti potencialių neigiamų pasekmių taip pat negalima. Patikslinta SPAV ataskaita, nurodant, kokias konkrečias atvejis galimos neigiamos pasekmės
3	Aplinkosaugos koalicija 2024-08-06 el. laiškas	Numatytos su miškininkyste susijusios priemonės nėra pakankamai įvertintos iš biologinės įvairovės apsaugos perspektyvos, skatinasi likusių natūralių miškų vertimą į labiau ūkinis biologiška skurdesnius miškus. Galbūt vertėtų šią riziką labiau išplėsti SPAV.	Neatsižvelgta.	Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš NEKSVP tikslų yra "1.9 užtikrinti ir nuolat stebėti atsinaujinančių medienos produktų gamybos tvarumo reikalavimus, kad nebūtų papildomo neigiamo poveikio ekosistemoms." NEKSVP numatoma tik viena priemonė, susijusi su miško keitimu - Miškų kokybės gerinimas, kurios tikslas pertvarkyti menkaverčius miškus. Nei viena NEKSVP priemonė nėra orientuota į natūralių miškų keitimą ūkiniais, todėl tokių veiklų vertinimas nepateikiama SPAV ataskaitoje.
4	Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2024-08-13 raštas Nr. FK-24/4519	Kadangi žemės ūkio veikloje naudojami gazoliai nėra atleidžiami nuo akcizų, kartu siūlytume įvertinti/patikslinti NEKSP ir SPAV vartojamą sąvoką „beakcizis“ (pvz., NEKSVP 108 psl. ir SPAV 167 psl. „beakcizis kuro kiekis“, SPAV 135, 300 psl. „beakcizinių degalų mažinimo žemės ūkio priemonės“).	Atsižvelgta.	Išbrauktas žodis "beakcizis".
5	Vilniaus miesto savivaldybės administracija, laišku, 2024-08-02	SPAV ataskaitos 7.2.3 punktas, 7.2.5 lentelė. (45 psl.) rašome „6.2.4. Siekiant gyventi švaresnėje aplinkoje ir veiksmingai įgyvendinti Lietuvai nustatytus oro taršos mažinimo tikslus, atnaujinti Nacionalinį oro taršos mažinimo planą – numatyti papildomas priemones oro taršai mažinti iki 2030 m. (pakeisti Vyriausybės nutarimą).“ Pastaba: Nacionalinis oro taršos mažinimo planas atnaujintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 575 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimo Nr. 371 „Dėl Nacionalinio oro taršos mažinimo plano patvirtinimo“ pakeitimo“, patikslinti suomeniška kalba.	Atsižvelgta.	Kadangi pastaboje cituojama ne NOTMP, o Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano nuostata, į SPAV ataskaitą įdėtos atitinkamos išnašos.
6	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2024-08-14 raštas Nr. V3-2052	2. SPAV ataskaitoje neišklaivai įvertintas NEKSVP priemonės „AEI plėtra Baltijos jūroje“ poveikis biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms (198 psl.). Pirmiausiai jis įvertintas kaip reikšmingas neigiamas, o žemiau – kaip teigiamas. Atkreiptinas dėmesys, kad taip pat aprašytas poveikis sekančiai priemonei „AEI elektrinių ir kaupimo įrenginių diegimas juridiniams asmenims ir AEI bendrijoms“ žymimas jau kitaip. Reiktų patikslinti vertinimą.	Atsižvelgta iš dalies.	Dėl „AEI plėtra Baltijos jūroje“ – paaiškinimai dėl dviejų galimo poveikio pateikti antrame lentelės stulpelyje (Galimų pasekmių nustatymas ir aprašymas, aktualių veiklų pavyzdžiai). Užsienio literatūroje galima rasti pavyzdžių dėl teigiamo poveikio kai kuriems faunos taksonams, pvz.: Wind turbine foundations and sour protection often replace soft sediment with hard substrates, creating artificial reefs for sessile dwellers. Offshore wind farm (OWF) furthermore leads to a decrease in (and even a cessation of) bottom trawling, as this activity is prohibited in many OWFs (https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.est.2c07797). Dėl „AEI elektrinių ir kaupimo įrenginių diegimas juridiniams asmenims ir AEI bendrijoms“ – patikslintas SPAV ataskaitos 8.4 skyrelis.
7	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2024-08-14 raštas Nr. V3-2053	3. Vertinant NEKSVP priemonių pasekmes vandeniui nurodomas reikšmingas neigiamas hidroenergetikos poveikis. Tačiau ne mažesnes pasekmes, kaip upių hidrologiniam režimui, hidromorfologijai, hidroenergetika sukelia biologinei įvairovei, dėl ekologinio upių vientisumo saardymo, kliūčių vandens organizmų migracijai sukūrimo jų gyvenamosios aplinkos fizinių ir cheminių parametrų pakeitimo, fizinio sunaikinimo turbinose. Todėl toks reikšmingas neigiamas hidroenergetikos poveikis turėtų būti nurodytas ir vertinant NEKSVP priemonių poveikį biologinei įvairovei. Siūlome SPAV ataskaitoje akcentuoti, kad hidroenergetika Lietuvoje yra nesuderinama su aplinkos apsauga ir neturi būti remiama ar kitaip skatinama.	Atsižvelgta.	Papildytas SPAV ataskaitos 8.4 skyrelis.
8	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2024-08-14 raštas Nr. V3-2054	4. SPAV ataskaitos 9 skyriuje (282 psl.) nurodyta, kad priemonės NEKSVP įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms biologinei įvairovei, nacionalinėms saugomoms ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms išvengti, sumažinti ar kompensuoti nereikalingos ir pasekmėms išvengti pakanka laikytis teisės aktų reikalavimų. Nesutinkame su tokiu vertinimu, kad biologinės įvairovės ir saugomų teritorijų apsaugos nacionalinis reglamentavimas pilnai užtikrina šių vertybių apsaugą nuo ūkinės veiklos poveikio. Nustatyti detalius reglamentus ir normatyvus gvyvajai gamtai dėl jos įvairovės ir sudėtingų tarpusavio ryšių praktiškai neįmanoma, todėl priemonės poveikiui išvengti, parenkamos kiekvienai konkrečiai situacijai, yra vienu pagrindinių jos apsaugos įrankių. Aplinkos apsaugos teisinė sistema didžiojoje dalyje Lietuvos teritorijos, išskyrus kai kurias jautriausias teritorijas, pvz.: kai kurių tipų saugomas teritorijas, „Natura 2000“ teritorijas, saugomų rūšių augavietes ir radavietes, miškus, vandens telkinių pakrantės apsaugos juostas, nedraudžia nei VE, nei SŠE statybos net PAV metu nustačius reikšmingą poveikį aplinkai. Tokiu atveju pagat teisinį reglamentavimą veika galima, jeigu yra priemonių, kurios gali sumažinti poveikį aplinkai iki nereikšmingo.	Atsižvelgta.	Papildytas teisės aktų sąrašas LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu ir Aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-406 patvirtinto Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašu. Atsižvelgiant į pastabą, susijusią su paspartintų plėtos zonų nustatymu, patikslintas SPAV ataskaitos 9 skyrius „Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti“. Pažymėtina, kad SPAV atliktas, atsižvelgiant į galiojančius teisės aktus ir juose nustatytus reikalavimus.

	<p>O surasti tinkamas priemones gamtinių požūrių jautriose teritorijose ir jas tinkamai įgyvendinti yra labai sudėtinga. Todėl įvairiose biologinės įvairovės apsaugos nuo VE poveikio rekomendacijose vieningai akcentuojama, kad pagrindinė priemonė VE plėtros projektų reikšmingam poveikiui biologinei įvairovei išvengti yra tinkamas VE parkų vietos parinkimas. Europos Komisijos pranešime „Rekomendacinis dokumentas dėl vėjo energetikos plėtros ir ES gamtos apsaugos teisės aktų“ (https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_lt.pdf) pirmąja taikytina priemone siūlomas: „Makroplanavimas (poveikio vengimas) – tai susiję su vėjo energetikos objektų teritorijų planavimu užtikrinant, kad parinkta vieta būtų tinkama apsaugos požūriui. Ekologiškai jautrių teritorijų vengimas (pavyzdžiui, remiantis laukinės gyvūnijos jautrumo žemėlapiu) yra pagrindinė poveikio vengimo priemonė“. VENBIS projekto ataskaitoje „Konfliktinių teritorijų nustatymo ir galimo vėjo elektrinių parkų neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams vertinimo metodinė priemonė“ (http://corpi.lt/venbis/files/reports/VENBIS_3_1_1.pdf) taip pat pažymima, kad „<...> nekonfliktinės teritorijos pasirinkimas turėtų būti ir vėjo energetikos vystytojų, ir valstybės aplinkosauginių institucijų prioritetas“. Aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-406 patvirtinto Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo 3 priede tarp galimų poveikio mažinimo priemonių taip pat akcentuojamas tinkamas VE vietų parinkimas planavimo etape. Ir toliau einant klaidingu neplaningos plėtros keliu ir priimant PAV sprendimus, leidžiančius vykdyti veiklą taikant sudėtingus techninių poveikio mažinimo priemonių kompleksus jautriose gamtinėse teritorijose (greta saugomų teritorijų ir „Natura 2000“ teritorijų, jautrių VE poveikiui saugomų rūšių radaviečių (veisimosi, poilsio, maitinimosi vietų), paukščių ir šikšnosparnių migracijos koridoriuose, prie miškų, pelkių,</p>		
9.	<p>Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, 2024-08-14 raštas Nr. V3-2056</p> <p>5. SPAV ataskaitos 7.5 skyriuje aprašant galimas NEKSVP įgyvendinimo problemas kraštovaizdžio apsaugai nurodoma, kad "<i><...> ieškant subalansuotų teritorijų apsaugos ir ūkinio naudojimo sprendimų, būtina pasiekti, kad: labai didelio ir didelio estetinio potencialo ypač ir vidutinai raiškių kraštovaizdžio kompleksų kokybė nebūtų bloginama, o ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealuose ir vietovėse būtų taikomi griežčiausi vizualinės apsaugos reikalavimai; saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektuose ir jų aplinkoje, kitose lankomose ir visuomenei svarbiose teritorijose ar objektuose neatsirasytų technogeninių dominančių, nustelbiančių vertybes, mažinančių jų išskirtinę vertę, vertingąsias savybes ir pan.</i>". SPAV ataskaitos 8.5 skyriuje, vertinant galimas NEKSVP įgyvendinimo pasekmes kraštovaizdžiui, nurodoma, kad: „<i>Kraštovaizdžiui didžiausią neigiamo reikšmingumo poveikį galėtų sukelti atsinaujinančių energijos išteklių sektoriaus priemonės, numatančios atsinaujinančios energijos gamybos objektų statybą. Aukštų vėjo jėginių ir didelių saulės elektrinių parkų įrengimas ypatinai saugomo ir ypač raiškaus kraštovaizdžio arealuose ar greta jų, neieškant alternatyvų ar neigiamo vizualinio poveikio mažinimo priemonių, ženkliai vizualiai pakeistų Lietuvos visuomenei žinomas vertingiausias kraštovaizdžius, apžvelgiamas iš regyklų, imtų dominuoti kitų gamtos ir kultūros objektų fone. Todėl, įgyvendinant tokiomis priemonėmis skatinamus projektus, būtina tinkamai parinkti jų įrengimo vietas ir taikyti kitas neigiamų pasekmių išvengimo ar sumažinimo priemones, kurios aprašytos 9 skyriuje.</i>“. Tačiau reikia pripažinti, kad priemonių, kurios reikšmingai sumažintų dabartinių 270-280 m. aukščio žemyninėje dalyje ir virš 300 m. jūroje planuojamų VE modelių vizualinę taršą, nėra. <u>Vienintelė galima kraštovaizdžio apsaugos priemonė - tinkamas VE įrengimo vietų parinkimas. Kaip ir biologinės įvairovės apsaugos atveju tai siūlome įgyvendinti kuo greičiau parenkant poveikio aplinkai (įskaitant poveikį kraštovaizdžiui) aspektu mažiausiai jautrias paspartintos plėtros zonas ir nustatant prioritetą bei skatinant VE ir SŠE plėtra šiose.</u> „apsaugos“ nuostatos nelogiškumo pavyzdys pateiktas pasekmių kraštovaizdžiui vertinimo lentelėje, prie priemonės „AEI plėtra Baltijos jūroje“ vertinimo. Jame nurodyta, kad kraštovaizdžio srities ekspertams įvertinus Baltijos jūroje <u>už 30 km nuo Palangos</u>, planuojamo VE parko poveikį kraštovaizdžiui nustatyta, kad vizualinio poveikio kategorija iš reikšmingos į nereikšmingą pereina, kai VE bendras aukštis mažesnis nei 280 m. Tuo tarpu pagal AIEJ 49 straipsnio 18 dalies reglamentavimą tokio aukščio VE jau būtų galima statyti <u>už nepilnų 2 km nuo Palangos</u> tilto ir pagal AIEJ reglamentavimą poveikio kraštovaizdžiui nebūtų galima laikyti reikšmingu. Todėl šių nelogišką AIEJ 49 straipsnio 18 dalies nuostatą būtina kuo skubiau keisti ir Direktyvoje numatytas paspartintos plėtros zonas parinkti atlikus realų poveikio kraštovaizdžiui vertinimą, vadovaujantis objektyviais vertinimo kriterijais ir metodikomis.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p>	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatyta atsinaujinančių energijos išteklių plėtros zona Baltijos jūroje. Kadangi planuojant vėjo elektrinių statybą Baltijos jūroje taikytini Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste reikalavimai, todėl negalėtų būti taikomos Europos Parlamento ir Tarybos 2023 m. spalio 18 d. direktyvos (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 numatytos išimties, t. y. vėjo elektrinių statybai Baltijos jūroje, kaip ir numatyta LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas visais atvejais bus privalomas ir atitinkamai priimami individualūs sprendimai, ar planuojama ūkinė veikla atitinka teisės aktų reikalavimus ir ar nedarys reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai.</p> <p>Sutinkame, kad vadovaujantis AIEJ 49 straipsnio 18 dalies nuostata, VE poveikis kraštovaizdžiui laikomas nereikšmingu mažesniu atstumu nei atlikus vertinimą pagal Vizualinės taršos gamtiniams kraštovaizdžio kompleksams ir objektams nustatymo metodiką, tačiau atliekant SPAV yra vadovaujama patvirtintais strateginiais dokumentais ir galiojančiais teisės aktais. Pažymėtina, kad, kaip ir nurodyta SPAV metodikoje (SPAV ataskaitos 6 skyrius), atliktas ekspertinis kokybinis vertinimas, todėl SPAV ataskaitoje pateikiama tiek ekspertinė nuomonė, tiek informacija apie susijusias teisės aktų nuostatas. Atkreipiame dėmesį, kad nurodyta metodika nėra teisės aktas. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengimo tvarkos aprašo 100 punkte nustatyti aukštesnių kaip 30 metrų ypatingųjų statinių poveikio kraštovaizdžiui vizualiniam estetiniam potencialui vertinimo reikalavimai, tačiau atsižvelgiant į teisės aktų hierarchiją (įstatymas yra aukščiau nei ministro įsakymas) nustatyta išimtis vėjo elektrinėms, kadangi jų poveikio kraštovaizdžiui reikšmingumo kriterijai nustatyti AIE 49 straipsnio 18 dalyje.</p> <p>SPAV metu nevertinami teisės aktų reikalavimai.</p> <p>Energetikos ministerija, perkeldama Direktyvą (ES) 2023/2413, parengė ir 2024-08-01 pateikė derinti institucijoms AIEJ pakeitimą (TAIS Nr. 24-12498). Šis pakeitimas pateiktas derinti ir VSTT, todėl manytina, kad pasiūlymai dėl šio įstatymo pakeitimo turėtų būti teikiami įstatymo pakeitimo projektui, o ne pateiktiems išvadai NEKSVP ir SPAV ataskaitai.</p> <p>Pažymėtina, kad, vadovaujantis Direktyvos (ES) 2023/2413 nuostatomis, ir nustatius AIE paspartintos plėtros zonas, AIE plėtra nebus ribojama už jų ribų.</p>